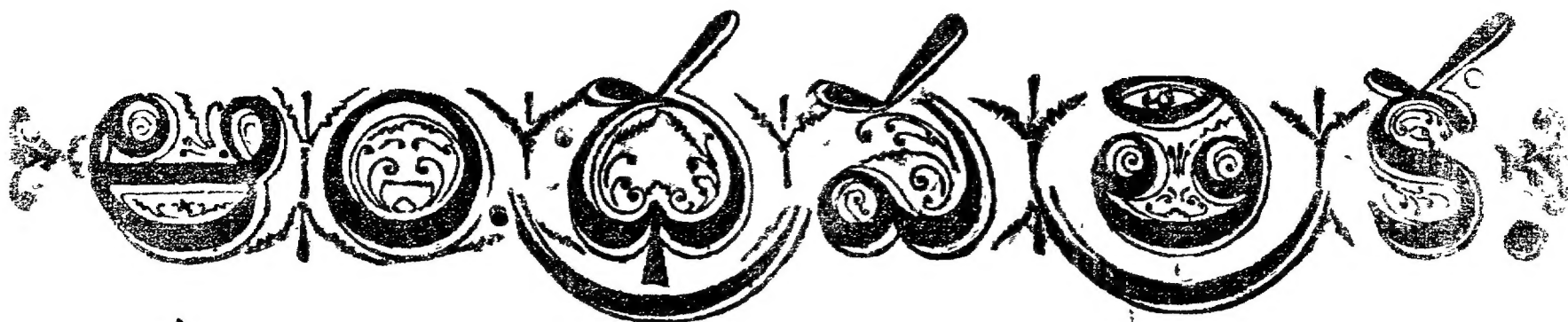

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడి వక్రక 1-5 0-1-4

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 24-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాశీ నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ షష్ఠి ౬.

No. 46
సంచిక ౪౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేల యోగ్యతాపత్రికలు పొందియున్నది సంచభాష చీటి మూచి కొనిక మోచముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

దేశమునికడబ్బితో నహా సీసా 1-కే ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కే ర్పు 6-4-0. ప్రతియింటి నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తయిశెట్టివీది మదరాసు.

7-4-1924 తేదీనంకి

మరలధరలుతగ్గించబడినది

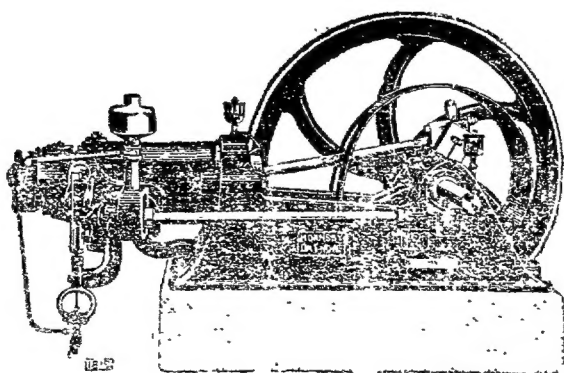
రెస్టన్ - హారన్ను బై

హిందూస్తాన్

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు

విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే

ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రాత్త ధరలు పట్టికి

నెం ౨448 రు

చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకును

వివరణ వ్రాయుదు.

ఆయిల్ ఎంజినులు

6.45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

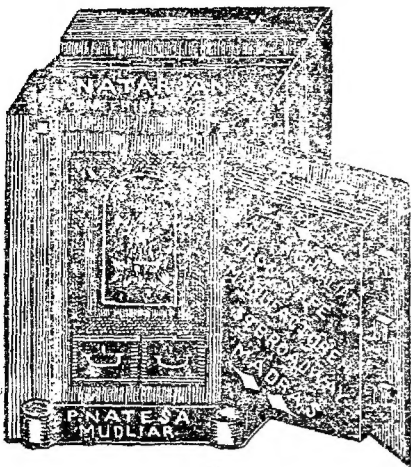
SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60

MADRAS.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటి మోస్తరు ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి ఫర్ఫరా చేయబడినవి.

జి. న. శ్రీ శ్రీ మొదలియార్, ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు

(ప్రొ. 2) టా, 54, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. టంరాజన్ ఎంటర్ప్రైజీస్ వర్క్స్. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండ్రీ ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగువివిధ పనులు చేయుటకును సమర్థులవారు. రైసుమిల్లుల కామన్స్, సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టలు, పంపులుగా యివ్వబడును. కుబ్బరానుపిల్లెడి, పెద్దవానకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అద్దరు యిచ్చిన తీరుగా చేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

వేలము

ఈ దిగువ రమారముగా తెలుపబడిన తునకలు, స్టాంపులు, ఇతరసామానులు బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే మి. అ. గా ను ఖచ్చిత్తుమునందు రైల్వే షాక్టరీల వలెను బిలిమోరియా బ్రదర్స్ వారి యాంశముగా 26-5-24 తేదీ వునకు 3 గంటలకు ను, ఆ ప్రకారముగా నే మన దమములందు వేలము నేసి విక్రయింపబడును.

వేలము వరకులు, యిరవినరములు తెలియగోరువారు మెనర్స్ బిలిమోరియా బ్రదర్స్ రైల్వే షాక్టరీలు ఖాచ్ ఖాచ్ ము అవవిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుపబడును

తునకలు వివరము

మూడు పలకలపై నుండు ఉక్కు తునకలు 70 టన్నులు ఎఫ్. ఎఫ్. ఇనుపతునకలు, డి. హెచ్. ఇనుపతునకలు ఇతరకతునకలు 175 టన్నులు కైలులు 2 1/2 టన్నులు, నానావిధ కట్టా. ఐ. ఏ. ఎం. వి 400 టన్నులు, విల్లు ఉక్కు తునకలు 110 టన్నులు, ఉపయోగము లేక త్రోసివేయబడిన తైరుక ఉక్కు తునకలు 100 టన్నులు, సి. వి గానరెట్టారులు 2 1/2 టన్నులు, యిల్లడి బోరింగులు 15 టన్నులు ఇల్లడి తునకలు 11 టన్నులు, ఉపయోగించుటకు వీలైన కిరసనాయిత్ డబ్బాలు 100, అనేరల మల రోల్లు ఉక్కు డాబాకములు 6.8 అనుగులు పొడవుగలవి (ప్రాత ఎన్. జి. బారుమాలములు) తునకలు 13 1/2 టన్నులు, సీసపుతునకలు 9 1/2 టన్నులు, యిల్లడి బాయిల్ ట్యూబుల తునకలు 80 టన్నులు, కంచుబోరింగుపొడి 2 టన్నులు మొదలగునవి.

స్టాంపు ఇతరసామానులు

10 టన్నుల కపాటిటి వేస్తన్న డిఫరెన్ షియలు ఫుల్లిబా కులు నెం II, బ్రూసెన్ ఎక్స్ కాకటరులు పూర్తిగా నుండనవి ప్రస్తుతము పనిచేయుటకు వీలైనవి నెం 5 వెల్లు. పేటెంటు స్పీయింగు మెషిన్ నెం 1 చిన్న ఎరె క్లిక్ లైటింగు సెట్ తని బంగళాలకు తనినవి. 225 280 వోల్టలు గలవి. డి. సి. మంటు పొండు 1. 25 కె. డబ్బూ స్టైర మా 1850 ఆర్. సి. ఎం. చొప్పన పనిచేయునది. 2 1/2 డి. హెచ్. పి చే పనిచేయునది. వెట్టర్ జూనియర్ కిరసనాయిత్ ఎంజిను వోల్టు మీటరు స్క్విచ్ బోర్డు, హాసు ఎక్స్ ప్లెస్ మెం. గలది 60 కె విస్తారం డ్రెవన్ జనరేటరు సెట్టు, వైల్లు అండు మార్క్ 2 డి సి ఎంజిను డ్రెవమాలు ఒకటి వెనుక ఒకటిగలవి 8 కె. డబ్బూ 280 వోల్టులు ప్రకారము గలవి, ఒక చదరపు అంగులమునకు 150 పౌండుల ఆవిరి వైస్సు గలది, స్క్విచ్ బోర్డుతో సహాగలది కొంతకాలమునకు మునుపే పూర్తిగా తనిఖీ చేయబడినది. అన్ని కొలతలకు వైన 8-0" ఎత్తు 11-3" పొడవు, 5-2 వెడల్పుగలది.

వి. ఎన్. రైల్వే, ఏజంటు గారి ఉత్తరు వైన

శృంగారశ్రీనాథము

శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్రము. 1924-25 ఇంటర్మీడియట్ బుక్కు. వెల 2-0-0. చాటుపద్యమణిమంజరి 1-6-0 ప్రబంధరత్నావళి 1-8-0 మూన్సాల్లముచ్చట 0-4-0 శ్రీకాకుళ శ్రీహరిశతకము 0-3-0

మణిమంజరి - మేనేజరు, 3/15 నల్లతంబి వీధి తిరునల్లి క్షేత్ర, మదరాసు

ప్రతాపకిసూరి మాత్రలు

ఘోషము సువాసన గలవి తాంబూలములో నాని విడిగా గాని పువ్వులను, రత్నము, హేమపు, జలుబుజ్వరము, నల్మి సారము, దగ్ధ ఉబ్బునము, కలగా, పేరు, వివర్జ్యములు, నీటికోషములు మొదలగు వ్యాధులకిది వల్లభా కథమునకల పనిచేయును. 3 250 మాత్రల సీసారు 0-4-0 డబ్బు నెం 2-0-0 వి. సి. ఆర్. 6 (వి. సి. ఆర్. ఆంధ్రుల కలపెసి పెరిదేపే. (నెల్లూరుజిల్లా.)

OM THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY Life and Marriage Assurance Company, Limited. Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India). Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000. Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000. Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000] Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs 1,000 to Rs. 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to: - Messrs. P. K. Rau & Sons. Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

మేహూరి చివీముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించు చున్నటు వంటి సనా మేహవ్యాధులకు నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 2-8-0

వనంతకుసుమాకరము వనం శ్రీ లక్ష్మణబాధించు శ్వేతప్రదరవ్యాధులు, మొదలగువాటిని ఖండించి నశములోకిని వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన బౌవధరాజము. 20 మోతా దులుగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 5-0-0

భృంగామలకతైలము వేగవికాలములో ఎండబాధ తెలి యకుండ చేయును. సకలరోగము లను, కేత్రరోగములను నివారింపును. 6 బొంబులుబుడ్డి 1-కి ధర రు 1-4-0 అన్ని బౌవధములకు ప్యాకింగుపొట్టుభర్త ప్రత్యేకము. ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప్రొఫైటరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ,

ఒంటికాళములోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధము కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068) తానానిధములకు రివాల్యర్లు అరులేక విడుదలైనవి యెక్కువని (ప్రాసిమ 10౭౩ సం) ధరలు నియమము. క్యూబలాగు ఉచితము. ఎ. శంక 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును చిన్నవి. కేబుల్ వెల్లువో గలిగినవి కూడ దొరకును. యు. జి. రామశాస్త్రివారిచేట్టి ఆయు 3౦ పెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అద్దరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడుచు పట్టెలుతీర్చిన డైమండుగాజులు 3 నె-7 నెలములలో తయారగును ఇత 1 కి చేదారము నచా మజారి రు 10. బోలు చేతిగొలుసులు 4 నె-8 నెలములలో తయారు చేయవచ్చును. తయారుచేసే మజారి ఇత 1 కి రు. 14 గెట్టి గొలుసులు 5 నె-10 నెలముల వరకు తయారు చేయవచ్చును ఇత 1 కి మజారి రు 10, 15 వరకు గలదు. (1) 172 పురుగుల అగతమైన మా క్యాటలాగు 1 కి ధర రు. 1-0-0. డబ్బూ గారుయూ శ్రేణి, గురుస్వామి శ్రేణి కంపెనీ నగలవరకులు, వైవాజూరుగోడ్డు, మదరాసు.

337

స. శ్రీ పు వెంకటాచలమండీతులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమూత్రలకై ఒనగజచిన
వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

1) మ. చాక్లెట్ ప్రభావకర్త, డెల్టా ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు
అఫ్ సైన్స్ యునైటెడ్ స్టేట్స్ అఫ్ అమెరికా ఐ. ఎల్. ఆఫ్ ది కాంటిరి ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్
సల్టెంట్, మిస్ట్రు, ఎంబెరి లేన్ 50, 2 బ్రాంచాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మూత్రలను ఈ కయో
గింపి దానిలో క్యాసోచ్యాపియాల క్యూర్యాసము, అల్బర్తా, బలబద్ధకము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి,
బిల్స్ మూత్ర, ప్లయూమ్యూ మొదలగునవి గుణమైనవి.

2) మ. రి. ఎల్. అల్బర్తాచాప్, సీనియర్ డక్టర్, కాంటిరి కలెజియన్, మెసూరు కల్చర్ మెంటు, మెసూరు.

3) మ. రి. యారు వేయి ఎదుయ్ లోకామయహార కస్తూరిమూత్రలను నేనుకవయోగించియున్నాను. మిక్కిలి

శుభముగ నున్నది

(1) మ. కె. కె. క్యాసు కమిరాజ్ విష్ణు చక్ర దిన్నెనగరి. 9-41 బిడ్ బిల్డ్ బహు, రంగూను, బర్మా.

మీ లోకామయహార కస్తూరి మూత్రలు, నాకను, నాకర్థకు వచ్చుచున్న లోగులకును సంపూర్ణమైన

(2) మ. చాల్ సెల్, మీథే, నవ్ అసిస్టెంటు నర్స్ కు సిరోకి, రాజపుటానా. కృత్రి నిచ్చిగడి.

మీ లోకామయహార కస్తూరిమూత్రలను నేనుకవయోగించుచున్నాను. చాలశుభముగ నున్నది. రక్తము మే 12 నీ సాలను కంప్లెసు

బాడ్డి 18 థస్ 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోనుకయ్య నెడ.

సాశ్వపు వెంకటాచలమండీతులు, వైద్యశాలాధికారి, క్రథాన వైశ్యులు,

శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మెసూరు.

[4]

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేది ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది నమృతముగా కుచుర్చుట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— రి మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రసవము త్వక్త నిలుచును. పరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

బిడ్డమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి థర్ థ్య. 1—4—0

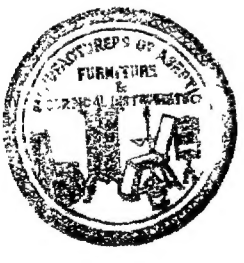
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి థర్ థ్య. 1—8—0

మా దివ్యౌషధములు శుభ్రనిధిమైనదాకాణములన్నిటిలోను వారకును.

మా చిత్రచిత్రిత క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

క్రొత్తనాటకము!

రాజకళింగ గంగు

మంచినవలలు!

ఆంధ్ర దేశ రాజచంద్రుడగు కళింగ గంగు చరిత్రము!

ఆంధ్ర దేశ కవిచంద్రుడగు వేములవాడ భీమకవి ప్రభావము!

తెలుపువాకరాజము. వెల 0-10-0 అణాలు. చందాదారులకు 0-8-0

డిలెక్టు వునవలలు.

సా ఘీనవలలు.

(1) పరిమళ 1-0-0 (3) సీరద 0-12-0

(2) సాధన 0-12-0 (4) ఆరణ్యిక 0-12-0

(5) రజని (బంకిమచంద్రుని నవల) రు 1-0-0

క్రొత్తకాటలాగు
సిద్ధమైనది

ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

గోచారసంహిత

శ్రీ భృగుశ్లోతిప పరిశోధకమండలివారి నైదమ

ప్రకటనము

దండీభట్ట రామమూర్తిశాస్త్రి వర్షవాయి నీలాక్రింజా
కృతము. గోచారభాగముందలి విశేషశాస్త్రము పోడికలం బడి
నది. ఇందలి ముఖ్యనివచములలో నినచర్య చివరతాగ్రకా
రము గురుశిష్యాం లోచార ఫలప్రకరము అపూర్వమయి. వి.
విపులమగు ఆంధ్రఆంగ్లటికా సకేతము వెల రు 1-0-0

వింజమూరి సూర్యప్రకాశశాస్త్రి వి. ఏ. నైవజ్యము

రాజమండ్రి.

కౌటిల్య ని అర్థ శాస్త్రము

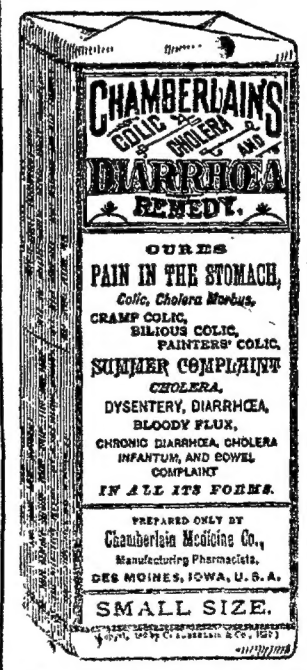
గ్రంథకర్తలు:— మారుడిపూడి వేంకట

రంగయ్య, ఎం ఎ, ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రగుప్త చక్రవర్తికి పృథ్వీనందరియు చాణక్య
డనువామాంతరముగ నెనట్టియు కౌటిల్యునిచే రెండవేల సంవత్స
కములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరి
మైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమును కఠింది చనపూర్వము
వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రణ్యము. దీని వాధానము చేకొ
నియే కామంపకాదులు వాగ్రంధములగుంచి సాశ్చాస్త్రిలు
సహిత మ్మియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పాశ్చీన
కాలముందలి మనదేశములోని రాజ్యము లేటు పాలింపబడుమం
డెనో తెలిసికొనగోరువారికి చాిత్రపరిశోధకులందఱికి నిది య
మూల్యమైనది. గ్రంథమున వ్రాసినవాడు కౌటిల్యుడేనా కాదా,
గ్రంథకర్తకాలమెది, గ్రంథముందు కర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము
యొక్క పృథానలక్షణము లెన్ని-అనువిషయములను విమర్శించిన
యుపోద్ఘాతము చేసబడియున్నది. ₹ 00 పుటలగ్రంథము. కలి
కొలెండు. ఖరీదు రు 4.0.0 మాత్రము.

మారుడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

మహారాజాకాలేజి, విజయనగరం.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనొప్పి

అతిసార

నివారిణి¹

ఈ ఔషధమును

నేపించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహాణి,

అతిసారము, శూలనొప్పి,

శేగు సంబంధమైన వ్యా

ధులు మున్నగునవి అత్య

ద్దురముగా కుదురును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయ

మునకు వారకును. కిరి

వెండికి ఒంగారు
బహుమానము
లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు
మోసము లేదు
ఏదైన రాకపోవుటలేదు
పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది
ఒక రూపాయను ఖర్చుచేసి 82 ఆకలి కలిగినా మూత్ర
లను 17 నడు. బలహీను, అజీర్ణులు, మానస కఠిం సం
బంధమైన వ్యాధున్నియు పట్టుకునే లో పోవుట. దానిని
ఈ కయోగి చూతారు "దూరముక్క" కి లుచి బల గాణము
నికు "సమావేశ"ని తెలుపుచున్నాడు.
పూర్తి కలిలాగుననే వ్రాముడు
ఆతంక సిగహా ఔషధశాల,
28 బ్రాడ్వే మదరాసు.

నరసన్న పేట రేంజీ ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాంశ (సంఘ) ప్రథమ వార్షిక మహాసభ

మే 11, 12-5-1924

మా కేంద్రీ సంబంధించిన యాపాధ్యాయ మహాసభ మే 11 12 లను దేవిదేవరమున శ్రీ దేవిదేవరమున వారి యాపాధ్యాయులను మొదలై ప్రాథమిక పాఠశాల గంగరాజు పంతులుగారి యాధిపత్యమున జయప్రదముగ జరిగినది. సుమారు 250 మంది యాపాధ్యాయులు వచ్చిరి. ఇతర కేరళలనుండి కొందరు పాఠ్యాంశ విచ్చేసిరి. విద్యాధిపతులు మహాసభకు గౌరవ విచ్చేసి వారి విద్యాధిపతులను వెల్లడిచేసిరి. విద్యాధిమానులు కొందరు వారికి దోచిన యార్థిక సహాయమును జేసి సభాస్థానము నలంకరించిరి.

ప్రథమ దినమున వైభవపూర్వక జరిగినవెనుక నాల్గవ సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతం పాఠశాలమును, అగ్రాధ్యక్షుని గారి ప్రారంభోపన్యాసమును జరిగినవి. వాని నీదిగువ వ్రాసియున్నాము. ఆరాత్రి నరసన్న పేటలోని పాఠశాలలోని గౌరవ వారికిలు బహువిధముగ సామితి నాటకమును ప్రదర్శించిరి.

రెండవ దినమున సుపాధ్యాయుల సంబంధమున నంత ములనుగూర్చి చర్చించబడి తీర్మానము లామోదించబడెను. ద్రవ్యసహాయ ప్రాథమిక పాఠశాలల మేనేజర్ల సంఘ మొకటి స్థాపించబడెను. అటుపిమ్మట శ్రీయుత చిట్టి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు బాలికా పాఠశాలలలోని విద్యార్థి శ్రీయుత గోదా కృష్ణమూర్తి పంతులుగారి "రేవమందిరి మనోవికాసము" శ్రీయుత వేపా వరాహనరసింహం పంతులుగారి "ప్రాథమిక విద్యావిధానము" అను సుపన్యాసములు చేరువబడెను. మాడిక్రూటి ఇక్ష్వాకురువారు పారిశ్రామికముల విషయమై వ్యంగింపరి. వానిని వెనుకనుండి పురుషింపగలము. అగ్రాధ్యక్ష నాధిపతి వారో కలసియుండిన యాపాధ్యాయుల ఛాయాపటము తీయించెననిది. అగ్రాధ్యక్షునిగా రెవనంపరవాక్యములు చెప్పిరి.

అంతట శ్రీ దేవిదేవరమున వారికిని శ్రీ అగ్రాధ్యక్ష నాధిపతివారికిని తదితర విద్యాధిపతులను విద్యాధిపతులను వందనములు చేయుచు, మరుసటివర్తనకు దేశీయవిద్యా పద్ధతుల కనుగుణము చేతిపనులలో కృషిచేసి వస్తుప్రదర్శనమును సాగించుట కుపాధ్యాయులను హెచ్చరించుచు మంగళకోకములతో సభ ముగించెననిది.

ఆరాత్రి శ్రీయుత జయపల్లి బల్లయ్యశాస్త్రిగారిచే పురాణ పాఠికాశాల కేవలము జరుపబడెను.

సా. సాంబశివరావు

కార్యదర్శి

మా కేంద్ర గంగరాజు పంతులుగారి అధ్యక్షతాపన్యాసము నం దీక్రింది భాగములు ముద్రితములు.

ప్రాథమిక విద్య

మన హిందూదేశములో మన విద్యను కావలసినవిద్య తృప్తికరముగా లేదని నిస్సందేహముగా చెప్పగలము. మనదేశము తన తనవిద్య యివ్వవలెనన్న మనదేశీయు లింతకన్న దేశాధిమానులకు వండువలెను. ఏమహానీయును మన గవర్నమెంటు వారినిజూచుకొని సామ్యుతో నింపునో వాని అవస్థ, జ్ఞానము అభివృద్ధిచేయుటకు తగినంత దయ, బాధాశ్రయము మన గవర్నమెంటువారు చూపుటలేదు. మనదేశా విద్యయం దెంత నీచస్థితియందున్నదో యీ దిగువ వివరించిన యంశాలవల్ల బోధపడును:—

మనదేశాలో 18 1/2 లక్షల ప్రజలకు 6708 మగ పిల్లలును 8101 ఆడపిల్లలు బడులలోనికి పోవుచున్నారు. ఇట్లా 1832 పాఠశాల మగ పిల్లలను 81 పాఠశాల ఆడపిల్లలను గలవు. అయిదేమిటము 1890 ఉన్నది. వానికి 1 లక్ష 20 వేలు భిన్నమైనది. అనగా ఒక్కొక్క యాపాధ్యాయునకు గోజుకు 2,3 అశాలమగ్గు రాబడి (మాలి) వచ్చుచున్నది. ఇది చాల విచారకరమైన సంగతి. 347 బడులు బోధునినిపాలి నేలకంద నున్నది. వానికి 2 1/2 లక్షలు భిన్నమైనది. ఇది శాంతయము. నూటికి జనాభాకు ఎంతమంది పిల్లలు చదువుచున్నారో ఒక్కొక్క పిల్లవాని విషయమై యెంత నెలకు భిన్నమైనదో యితర దేశములలో నేరీతిగా నున్నదో చర్చించె నవసరములేదు. అందరకును తెలిసిన సంగతి.

ఇంతవరకు ప్రాథమిక విద్య యొక్క మన దేశమున వచ్చు వచ్చును.

ప్రస్తుతము గవర్నమెంటువారు రీవిషయమును భిన్నమై యిచ్చినది. అయితే విద్య విద్యయే కాదనియు నేను ముమ్మారు నొక్కొక్క వక్కాణించెదను.

తరచుగా మనచర్చలలో మనము ఈ ప్రాథమిక విద్యను నడుపుటకు విద్యాసంఘము, తాలూకా బోర్డులు, రెండుయెండుకు యేడ్లవారికొకటి ఉండి ఒకరికి హెచ్చు ఒకరికి తక్కువలేకుండా సమభావముతో చూచు సంఘముండిన చాలదాయని యనుకొనుచున్నాము. ప్రస్తుత పద్ధతిలను సుపాధ్యాయులకు తగినంత ప్రోత్సాహము లేదనియును లేనిపోని మనస్సులకు కలుగుచున్నవనియును నాయుద్దేశము. మార్పుకలిగించుటకు గవర్నమెంటువారికి ఉద్దేశమున్నట్లు కనబడుచున్నది. కాని యెట్లా మార్పు కలుగునో నిరీక్షించి చూడవలసియున్నది.

వ్యవసాయము—పారిశ్రామికము

పురాతనమునుండియు మనదేశము వ్యవసాయదేశముగా దానినుండియే ప్రజల జీవనాధారమును వర్ధిల్లుచున్నది. మనము మనదేశముయొక్క నదులనీరు, పంటలు తగినంత శ్రద్ధతో వాడక చేయునెడ, మనము యితర దేశములకు రానిసలము యుండ నవసరములేదు.

అన్నిటిలో నొక్కవ్యవసాయమే మనకు ముఖ్యముగా నది. ఆవ్యవసాయమునను అన్ని పారిశ్రామికములను మన మభివృద్ధి చేసికొనవచ్చును. ఈరెండి వభివృద్ధిచేసి తగినస్థితిలో పెట్టిన మనదేశమున కున్నతదవి తప్పక కలుగును. మనకు రిండిక దానములు కావలయును. త్రాగుటకు నీరులు కావలయును. నూనెపదార్థములు తీయటకు గింజలు కావలయును. మనయొక్కలను బాగుపరచుటకు చక్కెరకావలయును. పిని నన్నిటిని చేయుటకు తగినంతజ్ఞానము మనకు కావలసియున్నది. మనజ్ఞానమును తగినస్థితిలో పెట్టుటకు మనకు మనుష్యులు కావలెను. పినినన్నిటిని సులభపాద్యముగ చేయుటకు శాస్త్రము కావలయును. మనపారిశ్రామికముల యభివృద్ధిగొరకు మనము తగినంత ప్రతి, యితర వ్యవసాయవస్తువులను పండించవలెను.

తాను పండించిన పంట యేదోను ఆదేశములతో తినుటకును, పారిశ్రామిక అభివృద్ధిని, భిన్నమై యత్నపరమైన వస్తువులే వైదేశములనుండి తెప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నించుకో ఆదేశమే యిప్పటిరోజులలో ముందుకు వచ్చుచున్నది. మనదేశము కష్టపడి పండించి యితర దేశములకును తినివారిదగ్గరనుకూలముగా 20 యింతల డబ్బిచ్చి కొనుక్కొనుచున్నది. ఈప్రకార మెన్నియునుమున్నను మనదేశము బాగుపడదు. ఈవిషయము ప్రజలకు స్పష్టపరచుటకు తగినన్నిసంఘములు మనము మేల్కొల్పిచేయవలసియున్నది. మనరయిత మనకు వెన్న పూసవంటివాడు. మనదేశమునకు నిధి. వానిని తగినస్థితిలో పెట్టుట మనకు ముఖ్యకర్తవ్యము.

ఇదివరకెన్నెన్నోసార్లు మనము వ్యవసాయ పరిశ్రమలను పక్షిల్లాలో పెట్టువలెనని కోరియుంటిమి. దాని వలని నితరజిల్లాలలో జరుగుచున్న వ్యవసాయభివృద్ధియు, మనని జిల్లాలో పెట్టిచూపుచున్నదెంతలమోచూచుటకు తగినయవకాశము గలుగును. దానివలన క్రొత్త క్రొత్త పంటలు పండించుటకు వీలు కలుగును. వాటిని చూచుటలను సేర్పించుటలను మనముపాధ్యాయులకెంతయో జ్ఞానముగలుగును. సేర్పించుటలను మనరయితల విద్యల కెంతజ్ఞానము కలుగునో వేరగ నేను చెప్పనక్కరలేదు. మన కోర్కెను గవర్నమెంటువారు తీర్చలేనందు కెంతయో విచారించుచున్నాము. ప్రాథమిక విద్య నింతకంటే సాధికముగా సేర్పించుటలను మనరయితకు జ్ఞానవికాసము కలుగును. ప్రపంచజ్ఞానము హెచ్చును. వ్యవసాయసంగతులలో నూడిన విద్యయొనున నెంతో శ్రమమో గవనింపుము. మనదేశము వ్యవసాయదేశము గాన ప్రతిబడులయందును హెచ్చుగా వ్యవసాయభివృద్ధిని రిండియే చెప్పవలెనని నాయుద్దేశము. ప్రస్తుత విద్యసేర్పిని మనదేశానికొకటి మనదేశానికొకటియై అది వాని కెందుకును పనికిరాదు. చదువున్న వానికిని చదువుకొననివానికి భేదము గనబడుటలేదు. ప్రతిబడిని తగినంతలోట భూము లుండవలెను. తోటలను పిల్లలకు బద్ధకము తగ్గును. క్రొత్త క్రొత్త వ్యవసాయములు చేయుటకు తగినంత ప్రోత్సాహముకలుగును. ఫీలిప్పైన్స్ దీవులలో ఇప్పుడు (Radish Beet, Carrels, Turnip) అను దుంపవూరలు తిను పదార్థముల యను నందోముండెను. ఈ చిన్నబడులలోటలే ఆసంజీవామును తీర్చును. ఈతోటల సలను పిల్లలను నన్ను వికసించి అభివృద్ధి కలుగును. దీనివలననే ఆలోచనలు మంచి సెట్టింపులు గవనించు బుద్ధియు గోజుగోజుకు హెచ్చును. వ్యవసాయభివృద్ధికి ప్రాథమిక విద్యయే ముఖ్యమని తలంపవలసియున్నది. తగినంత వ్యవసాయవిద్య యిచ్చిన పిల్లలకు ఓర్పు హెచ్చును. వారికి నాగట్లు మొదలగువాటిని సరి చేయువిద్య సేర్పవలయును. ఈవిశిష్టతలను ననేక దేశములలో పిల్లలు తమంతట తాము Dairy Forms పెట్టుకొని జీవించుచున్నారు. ఆర్యగౌరవము నిలుపుకొనుట కనేక పాఠములు. వ్యవసాయ బ్యాంకింగు నిలుపుట మనముఖ్యకర్తవ్యము. ఎంత

మందిరైతులు గ్రామసంఘాలకార్యచేతులలో బడి నడిగిపోవుచున్నారు.

విద్య సభ్యునియట, ఆవిద్య దేశోద్ధారణగౌరవము గిండుట అను నుద్దేశమున్నయెడల ప్రస్తుత ప్రయత్నించుటలలో సేర్పింపు విద్య విద్యయే కాదు. అది కట్ట తుడుచుటకే. మరేదేశము లో నైన ను చూచిన మనవిద్య హాస్యాస్పదముగ నుండును.

పారిశ్రామికము

ఈ ప్రపంచములోనున్న యి రదేశములు రోజు రోజుకు చేయు సభివృద్ధులను మనదేశముయొక్క ఖైర్యమును, దారి ద్రవ్యమునుచూడ ఏదేశాధిపతులముకల మానవులకైన స్వీగ, విచారము కలుగకమానదు. మనకుకావలసిన ప్రతివస్తువును మన వితరదేశమునకు పోవలసి వచ్చుచున్నది. గవర్నమెంటువారిసహాయము, పట్టుదల లేనందున మనదేశపారిశ్రామికము వితరదేశముల హస్తములలో పడినవి. తిరిగి మనవ్యాపారములను మనము బాగుచేయవలెను. మనదేశీయులకు తగినంత పని యిచ్చి వారి నితరదేశీయుల నోటినుండి తప్పించవలెను.

ప్రస్తుతావస్థలో మనకాత్మగౌరవము చచ్చినది. వికమత్తముగంటినది. మనబడులలోనుంచి వెడలుచున్నవారికి తగిన ప్రోత్సాహములేదు. ఏమి చేయుటకును తోచకొరకుచున్నారు. దేశము యొక్క యభివృద్ధి లేనదేయులు పారిశ్రామికములలో చేయు కృషిలనునే కన జును. కాని మన తాలూకు గవర్నమెంటువారికిట్టివనాము చాలముట్టుకు యూరోపియన్ పటాలములమీదను, అధికవేతనముల మూలముగను వృధాగా పుల్లె పోవుచున్నది. మన పల్లెటూరులలో ప్రాగుటకు నీరులేక, తినుటకు తిండిలేక ఆనెకమంది బాధపడుచున్నారు.

ప్రజలకు తగిన విద్య లేకపోవుటచేతనే యిట్టివి జరుగుటకు వీలగుచున్నవి.

దేశీయవిద్య

ఏమిచేయుటకును తోచక ననలో పెద్దలుకొందరు దేశీయవిద్య యెట్లున్న బాగుండునని పరీక్షించుచున్నారు. విద్యాలయములను స్థాపించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని ద్రవ్యసహాయము లేనని నిరుత్సాహులైయున్నారు. మనకు విద్యాలయములందు పారిశ్రామికవిద్య హెచ్చుగ నుండవలెను. మనదేశమును మనము పరిపాలించుటకు తగినయోగ్యులు సేర్పించుకొనుండవలెను. ఒకరు మాట్లాడుభాష మరియొకరికి తెలియవలెనన్నను వికమత్తమునకు సాగ్యమైట్టి దిగు హిందీ భాష మన పిల్లలకు సేర్పవలెను.

వృద్ధివిద్య

వృద్ధికి సంబంధించిన విద్య విషయమై యామగ్గు మే మగత్యవలె మనమంత్రులు మాట్లాడ దొహిరి. కానియిప్పుడు తమనుతిగినది. దానివిషయ మై నక్కడను యేమియు కనబడుచు వినుటలేదు. ఆమెరికాదేశము ఆ తమ పిల్లలకొరకు వేల లది పనులు కల్పించగలరు. వారిసామికావశ్యము, పటాలములు వారి పారిశ్రామికములు వారిచేతిలో నున్నవి. ఆమెరికా ఇంగ్లాండు దేశీయుల పిల్లలతో మనపిల్లలను పోల్చుటకున్న తెలివిక్కువ పని మరొకటిలేదు. స్వరాజ్య మనభవిష్యదేశమును, పరాధీనమైన దేశమును ఒకచోటితో మాట్లాడుటయెట్లు? వారిపిల్లలు పురుషత్వమునకు తగినవారుగా చేయుచున్నారు. మనపిల్లలు తమకు కట్టుబడియుటకును నీరుతోడుటకును తగినవారుగా సేర్పించుచున్నారు. వనగ్రామస్థల పిల్లలువారికాలము ఎంత వృధాగా పోతున్నామో వారికి తగిన చికిత్స లేక వారి బుద్ధిలము అంతయు వ్యర్థమగుచున్నది. ఈమధ్య మన అగ్రికల్చరల్ ఫ్యాక్టరీలో కొంతమంది బాలుకు పనిచేయుచుండుచూచుచు సంతోషంతోము నాకు కలుగజేసినదో చెప్పలేను. వారిని వారు పోషించుకోవడమే గాక దేశమునకు నెంతయోకారము! మన మొక అల్పికావలెనన్న ఫాక్ కావలెనన్న వేల కొలది మైత్రమారమున మన్న దేశమునకు పోవలసినదే కదా! ప్రపంచములో ఇట్టి అవస్థలో మన మున్నామో గవనింపుడు గ్రామపంచాయతీలు

మనదేశములో ప్రస్తుతము గ్రామ పంచాయతీలనునే దేశోద్ధారణ కలుగునని ప్రతిపత్తుచూచుచు నున్నున్నాము. మనదేశమున కివి క్రొత్తగాదు. ఇతరదేశీయులు పుట్టిననుననే మనదేశము గ్రామపంచాయతీలతో నిడియుండి యొకరియధి సమనం దుండక, పనులను తాను సేరవేర్చుకొనుచుండె. కాని కాలవతమున ననేక రాజులచేతులలో బడి దేశము రాను రాను హింసపడితిలోనికి వచ్చినది. వనము తిరిగి మేల్కొని వనాలయలు మనలోనే తీర్చుకొనుటకు ప్రయత్నింపవలెను. మన గ్రామసంఘాలు చెరువులు శ్రవ్య బాగా ని మరొకటి చేసికొనుట గాని మన గ్రామపంచాయతీలతోనే పరిపాలన వలెను. మనగ్రామ బడులు మన పంచాయతీల అధీనములోనే యుండి బాగుచేయు సేర్పించుట చేసికొనవలెను. మనము ఇట్లు చేసికొన్నయెడల అనవసరపు కోర్కెలున్నవి మనలకు. పని బాగుగా జరుగును. గ్రామపంచాయతీ అభివృద్ధియగుటకు తగిన ప్రయత్నము మనము బాగు చేయవలెను.

ఉదాహరణకొరకు కొన్నియంశాలను మాత్రమే జూపి
తని కృష్ణానది నిలకడయగు ప్రవాహము గలదిగాదు. ఒకప్పుడు
విపరీతమును వరద డ్యూటీతో నుండును. ఇంకొకప్పుడు మనకు
కాదునిసంత కన్న హెచ్చునీరుండదు. ఇంకొకప్పుడు చాల
తక్కువ నీరుండును. మొత్తము మీ ద జాన్ మాసును
నందును. అక్టోబరు 10 వ తేదీ నుండియు తక్కువప్రవా
హము గలదిగా నుండును. కృష్ణా వాటకు సప్తయి రిజర్వునీ బట్టి
18 సంవత్సరములు ఆవశేషించి ఖాడగా మూడు సంవత్సరము
లలో నొక సంవత్సరము మాత్రమే జాన్ అక్టోబరు నవంబరు
మాసములలో నీటిచిక్కు వున్నట్లు కనుపడుచున్నదని తెలియు
చున్నది. నీరు తక్కువగానున్న జూలై అక్టోబరు మాసములు
గాక పోయినను నీరు సమృద్ధిగావచ్చు జూలై, ఆగష్టు సెప్టెం
బరు మాసములలో నైతము రైతులకు సమృద్ధిగ నీరు పరఫరా
చేయుట కంతమాత్రము శ్రద్ధ తీసుకొనుట లేదనియు,
వచ్చిననీటిని కాలువల వెంట సమృద్ధిగ బంపినయెడల
కాలువలు భరింపగలనపాటి ధైర్యము నవలంబించుటకు డెల్టా
యొక్క షుమారు 80 సంవత్సరములైనను, ప్రతిసంవత్సరము
యేబదియే షి డెల్టా యిచ్చుచున్నను, కాలువలు తగినస్థితిలో
నుంచక వానాటికి అభివృద్ధి యగుచున్న దేశముల ఆహార్య
త్రికి అభివృద్ధి కల్పించని కారణము ప్రభుత్వమువై నింద
పూవుచున్నాను. (శ్రీమము.)

nagar'
G. I. P. Ry.

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్పొడివాలా

M. B. B. S.

గారి అభిప్రాయము

Thank you for the phials of Amritdhruti you sent to me. I tried in some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves neuralgic pains.

It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. If stands every chance of becoming very popular as a household medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణములచే కలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెరక పూర్తిక నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టును. మరియు విశేష ధన ప్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంతకాలమునుండి యున్నను మొదలంట. నాశనము చేయుచున్నది.

నమ స్వరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

పక్షవాతము	కలరా	చెవిపోటు	తామర
కేకరోగము	వికచనములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్గు	మమనములు	తలనొప్పి	నావులు
ఉబ్బసము	అజీర్ణము	వాయువుపోటు	మూలశంక
తేలుకాటు	జ్వరము	గాయములు	బెణులుకు

కోరికనే అనేక యోగ్యతాపత్రికలు పంపియున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1-కి రూ 2-0-0
20 ,, ,, రూ 0-10-0

వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది. జూలై నెలలో బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును. ప్రతి అమృతధృతితో యుండు రూ 100-0-0 లు బహుమతి టిక్కెట్టు నుంచుకొనుదు.

కానుగో అండ్ కంపెని,

ప రే ల్ - బొంబాయి.

నా భా

గోగురుసాక్షులు విచారించబడిరి

నాభా, మే 22:—నేడెదురు సాక్షులు విచారించబడిరి జయితో గ్రామలంబుదా రగు మొదటిసారి, అరెస్టు చేయబడిన వారిలో కొందరు సర్పిచేయబడుమండగా తానుంటియు అప్పు డుశోమణి గురుద్వారా ప్రబంధకమిట్టినుండి అసిస్టెంటుకార్యదర్శియగు భగత్ సింగు చేవాలతోనున్న రెండువు త్రరములు దొరికెననియు చెప్పెను ఆ ఉత్తరములు జతలో చేరి దారిలో కావలసిన ఆహారపదార్థములను ఏర్పాటు చేయవలసినవని కొందరు ప్రముఖులకు వ్రాయబడియుండెను: ముద్గాయిలలో కొంతమంది ఆదినమున అరెస్టు చేయబడినవారేనని అతడు గుర్తించెను.

నాభాపధాతుల కమాండరగు కలనల్ జేకేస్ సింగు తరువాత సాక్షి బోనులో యొక్కెను. అకాలీలనుండి గురుద్వారా గం గాసాగరును ఖాళీ చేయించినవారిలో తానొకడని అతడు చెప్పెను అఖండశీలో ఎట్టి వడ్డకులును లేవనిచెప్పి అతడు అవిషయమై అసిస్టెంటు పరిపాలకుడగు సర్దార్ గుర్దీల్ సింగు చెప్పిన సాక్ష్యమును దృఢపరచెను.

నాభాప్రేటుజిల్లా మేజిస్ట్రేటు సర్దారు జారాసింగును పరిక్షింపగా, పరిపాలకుని ఉత్తరువులపై జతమీద నోటీసును సరు చేయుటకు బార్డ్మీకి పోయియుంటినిని అతడు చెప్పెను. జతకు యెవరును ఆనోటీసును పుచ్చుకొనలేదు. కావున అదిన దువబడి ఒహిరంగముగానుండు ఒక ప్రదేశములో అతికించబడెను. అతడికిను చెప్పుచు ఫిబ్రవరి 21 తేదిన పోల్టాబు జరిగిన పిమ్మట చూపొయిన 19 శవములను గురించి తాను విచారణ సలిపిననను. విచారణ ఫలితము ఒక ప్రదర్శన వస్తువుగానుంచబడెను. ఆ 19 శవముల చాయాపటములును తీసికొన బడెననియు, అందులో 2 మాత్రమే గుర్తింపబడెననియు నాతడు చెప్పెను.

తక్కిన యిద్దరుసాక్షులును, కోర్టులోనికి ప్రదర్శనవస్తువులు షాగాతీసుకొని రాబడిన ఆయుధము లెట్లు పట్టుకొనబడి నవియు మొదలగువానినిగురించి మామూలు సాక్ష్యమిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

వైకం సత్యాగ్రహము

స్త్రీలు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి

28 వ తేదీని రామస్వామి నాయకరు, చెనారు, పేరు మాకునిశ్శేతులు పశ్చిమద్వారముకడ సత్యాగ్రహమొనరించిరి. ఒకసందుండ నాయకరునతి ముందుకు వెళ్లబోగా పోలీసు వారడగించిరి. వారచుట నుండగానే పెద్దవడ్డము ప్రారంభమై నదిగాని స్త్రీలుకడలలేదు. పోలీసు ఉద్యోగులను యితరులను గొడుగుల నీయబోగా స్త్రీలు నిరాకరించిరి. వారచుట రెండు గంటలనేపుండే పిమ్మట బదిలీదారులు వచ్చిరి. చెనారునతిని తనతోగూడ తీసుకొని వెళ్లుటకు తనకు హక్కు కలదని నాయకరునతి పట్టుదలతో పలుకుమండగా నచుటను యొక బ్రాహ్మణుడు అధికాయల ఆజ్ఞ నేల యతిక్రమించెనని పరుషముగా పలికెను.

నాయకరుగారికి ఒక నెల విడితైదు

రామస్వామినాయకరుగారి కేసు ఫలితమును వినుటకు చాలమంది మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు వెళ్లిరి. నాయకరునతిగారుగూడ వెళ్లిరి. మేజిస్ట్రేటురామ స్వామినాయకరు గారికి ఒక నెల విడితైదు చేసెను.

27 వ తేదిరాత్రి ఆశ్రమములో మామూలుప్రకారము బహిరంగసభ జరిగినది. రామస్వామినాయకరు చక్రవర్తి అయ్యంగార్లను వైకం చెరసాలలోనే యుంచెదరని తెలిసినది. అ. ప్రె.

శ్రీనివాస అయ్యంగారి విజ్ఞాపన

వైకం ఉద్యమమునకు ధనము కావలసియున్నది. తమిళ నాడు ఆంధ్రదేశములనుండి ధనసహాయము వాలంటీయల సహాయముపొంది కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఉద్యమమును జరుపుటకు గాంధీమహాత్ముడు అంగీకరించినారు. తిరువాన్కూరుదర్బారువారు తమిళనాడు కాంగ్రెసుసంఘపు అధ్యక్షులగు రామస్వామినాయకరుగారికి నోటీసు ఇచ్చియున్నారు. అప్పత్తశ్య తానివారణవిషయమై ఉత్సాహముగలవారు కడకు ధనసహాయ మైనను చేయవలెను. అప్పత్తశ్యతా నివారణము జరుగకున్న నిమిత్తము ఉద్ధరణము అసంభవము వైకంసంగ్రామము భారత దేశస్థుని ఆకర్షించినది. కటికహృదయులమై ఈయనకాశమును దుర్వినియోగపరుపక సంసిద్ధులమై యుండువలెను. ఉన్నతమతా దర్శములుగల ప్రతిహైందవుడును ఈశశంకము అంతమొందవల

యునని కోరుప్రతిభారతీయుడును వైకంనిధికి విరాళము లంప నలయును. బీరాళమును వైకంనందల్లి అస్పత్యతాసంఘపు కో కాధ్యక్షులగు ఎ. గోవిందచెనారుగారికి పంపవలెను.

యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు

చెన్నపురి మే 24.

తావరణస్థితి

1924 సం॥ మే నెల 24 వ తేది శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	౧8 24 భృతులలో అత్యధిక స్వల్పము	౧8 24 గంటలలో అత్యధిక స్వల్పము	౧8 24 గంటలలో వర్షము	మైసూరు 1-వ తేదినండి వర్షము	మైసూరు 1-వ తేదినండి రామానాథస్వామి
గోపాలపురం	90.9	75.4	0.88	5.98	44.56
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	90.8	81.0	...	0.99	37.09
కాకినాడ	98.2	17.8	0.03	0.51	89.09
మచిలీపట్టణము	100.7	84.2	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	...	...	...	...	26.01
బళ్లారి	103.8	78.7	...	2.77	20.51
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	104.6	85.2	...	1.21	31.28
నెల్లూరు	105.5	77.4	...	0.41	37.98
మద్రాసు	101.8	81.9	...	0	50.74
కడలూరు	98.9	80.6	...	0.18	52.94
కెల్లూరు	...	...	...	...	...
నెలము	99.4	71.6	...	2.88	39.30
కోయంబత్తూరు	95.5	78.7	...	5.21	22.29
తిరువనాంతల	99.8	78.1	...	1.96	38.18
నాగపట్టణము	98.7	81.5	...	1.20	54.98
పుదుకోట	...	...	...	...	...
మధుర	100.1	77.7	...	2.76	38.58
పాంబన్	96.0	84.4	...	0.50	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.96	28.34
తిరుచేంద్రము	86.1	75.1	...	9.80	64.51
కొచ్చిక్	83.4	77.8	...	12.05	114.51
కాలికట్టు	91.2	79.9	...	16.42	117.16
మంగళూరు	92.5	81.2	...	5.07	125.68
బెంగుళూరు	94.8	73.2	...	2.81	35.87
హస్సన్	...	...	...	...	...
మైకార	80.6	64.8	...	4.29	125.46
రైచూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హోలూరు	...	...	...	...	...
కొడెకనూర్	69.5	55.8	0.68	.81	62.18
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:— గోపాలపురంలో 0.88 వానగురిసెను. కాకినాడలో దుమ్ముగుమరము చిన్న చిన్నకు లుండెను. ఉత్తరమున ఆకసము నిర్మలముగ నే యున్నది. దక్షిణమున ఒక మోస్తరుగ మేఘవృత్తంబై యున్నది. విశాఖపట్టణములో ఆర్ద్రత తక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. గోపాలపురంలో కాకినాడలో రాత్రిపగటి వేడిమిలు 5 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:— ఆకసము పలుచని మేఘములతో గూడుకొన్నది. ఆర్ద్రత తక్కువ. శీతోష్ణస్థితి సముద్రము నున్నది. కర్నాటకము:— ఆకసము కొంచెము మేఘవృత్తంబై యున్నది. కడలూరులో 5 1/2, నెల్లూరులో 4 డిగ్రీలు పగటి వేడిమి తక్కువ. నెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

అచటచట స్థానిక చినుకులు తప్ప నాతావరణము బాగుండును.

ఎస్. ఆర్. సామూరు,

నాతావరణకాండ్రజ్ఞుడ

మట్టు సంబంధమైన వ్యాధులు
కడుపునొప్పి, దేహమందు చెడ్డ
నిరుచేరుట మొదలగు వా యిందుకు
ఆత్యద్భుతమైన ఔషధములు

నాభార్య దీర్ఘ కాలమునుండి తీరని కడుపు
నొప్పి, జోకు, మైకము, గర్భకు హరమందు బాధ,
ఏటికి సంబంధించిన మజిలీ ఇతర వ్యాధులచే
మిక్కిలి బాధపడుచుండెను. బహిష్టు అగునప్పుడు
ఈ రోగములన్నియు ముదిరిపోయి ఆరోగ్యమును
మొదలంట నిర్మాణము చేయును. తరువాత చాల
దినములకుగాని మునుపటి ఆరోగ్యము పునఃకలు
గుటలేదు. అనేక అంగ వైద్యులవద్ద మందు
యిప్పించియు ఉపయోగము లేకపోయెను. ప్రస్తు
తము మద్రాసు, ఆర్మినియన్ వీధి, నెం. ౧౨౪౪ భవ
నమునందున్న తిరునల్వేలికల్లా, శృష్టిపురవాసి
యగు పండితస్వామి శ్రీనివాసలయ్యగారు వారు
చెప్పపురిమందు కొద్దికాలమునుండియే ఉన్న కు
టిక ఆశ్చర్యమైన జయమును పొందుచున్నాను.
వానివద్ద అద్భుతశక్తియు ఔషధమిప్పించితిని
చిత్రారంభమునుండియే ఆపెకు గణముగపడెను.
బహుశాసాంకేతికముగా గుణమాయెను ఆపె
బాధపడుచుండినట్టి కలువిధవ్యాధులు ఆపెను
విడిచి కటాపంచలైపోయెను. బహిష్టు కాలము
నందు ఆపెకు మునుపు కలుగుచుండినట్టి బాధల
యొక్క చిహ్నములుకూడ ప్రస్తుతము పూర్తిగా
నశించెను. అద్భుతసామర్థ్యముగల పండితులవారు
దయా పూర్వకముగా నొసగిన ఔషధములన
ఆశ్చర్యమైనట్టియు, త్వరితమైనట్టియు, గణములిగ
నని నేను తెలుప బడుచున్నాను.

ఇందుచేతనే నేను ఆయుర్వేద ఔషధముల
యొక్క ప్రాముఖ్యత, నమ్మకము, విప్లవముగా
తెలుసుకొంటిని.

మిక్కిలి కఠిన వ్యాధులనియు, కుర్రరవనియు
పేరుపొందినట్టి ఏనుగుకాలు, చెవులు, బహు
మూత్రము, గ్రుడ్డి, కుషము మున్నగునట్టివాటిని
వారు బాగుపరచుటను నేను స్వయముగా చూచి
నప్పుడు నాకు గలిగిన సంకోచమునకు మేరలేదు.
మిక్కిలి పొగడబడుచున్న అంగ వైద్యకాస్త్రకర్థతి
యందుకూడ యిట్టివాటికి గుణమిచ్చి ఔషధ
ములు కనిపెట్టబడి యుండలేదు. దీనినిబట్టిమాత్ర
ఆయుర్వేదము గొప్ప రహస్యములను బయలు
పెట్టుచున్నది.

ఆయనవద్ద రోగచికిత్సబడదు గోరువారు ఈ
క్రింది విషయములను గమనింపకోరెదను. వారు
యాషధములను తపాలాద్వారా పంపుటలేదు.
అయితే వ్యాధి గ్రస్తులు ప్రతిదినము వారియొద్దకు
పోయి ఔషధమును స్వీకరించవలెను. యాషధ
నిరుత్తము వ్యాధి గ్రస్తులు వారివద్దకు ఆ ప్రకారము
ప్రతిదినము రావలెనని వారు నిర్బంధించుటయే
వారి యొక్క అపూర్వజిజ్ఞాసుమునకు ముఖ్య
కారణము. వారు రోగులవద్దనున్న కొంతవ్యయము
హెచ్చుగానున్నను వారిచికిత్సవలన కలుగు గణము
లనుబట్టిచూడగా అది న్యాయముగానే యున్నది.

అతి భయంకరమైన తీరని కఠిన వ్యాధులుగల
వారు ఈ పండితులవారు చెప్పకట్టణమునుండి
పోనకమునుపే వారిని దర్శించి తమ రోగమును
క్షుణ్ణముకొని తప్పక లాభము చెందెదరని నేను
దృఢముగా నమ్ముచున్నాను.

బాధపడుకోగులకు పండితులవారి యావ
ధము జయముగనుండు.

ఆంధ్ర సారస్వతము

మే 28, 29 30 తేదీలలో కొవ్వొడునంపు విరుగును

శ్రీ యుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావువంతులుగా రధ్యత వహింతురు

భారత సామ్రాజ్య శాసనసభ

హైద్రాబాద్, మే 28:—27 తేదీన సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

అసలు శాసనసభ సమావేశమయినది, 1899 సంవత్సరము
యందుండిన ప్రాంతీయ ప్రాతినిధుల సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

ప్రశ్నోత్తరములు

రంగస్వామి అయ్యగారు

హైద్రాబాద్, మే 28:—ప్రశ్న: సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

విల్సన్ గారు

హైద్రాబాద్, మే 28:—ప్రశ్న: సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

హన్స్ ఆలీ గారు

హైద్రాబాద్, మే 28:—ప్రశ్న: సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

వి. దాసుగారు

హైద్రాబాద్, మే 28:—ప్రశ్న: సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

హైద్రాబాద్, మే 28:—ప్రశ్న: సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

హైద్రాబాద్, మే 28:—ప్రశ్న: సామ్రాజ్య శాసనసభ సమావేశమయినది. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(1) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(2) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(3) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(4) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(5) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(6) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(7) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(8) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(9) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(10) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(11) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(12) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(13) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(14) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(15) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(16) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(17) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(18) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

(19) అట్లుగానే యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు. సభాపతి యి.ఎ. అలీ ఖాన్ సభాపతిగా పనిచేశారు.

పైపమానాకాంత్యదిశమన గ్రామపంచాయతీ చిట్టమును
తగినకీటి మార్పు సాంకేతికవిద్యకు విశేషమార్గము
లొసగుట కొన్నిటి ఎన్నికలకు సంబంధించిన రెసిడెన్షియల్ క్వార్టర్స్
లోకివేయవలసిన తొలగించుట, న్యాయకార్య నిర్వాహకకాళా
విభజనము, డివిజనల్ కమిషనరు పదవుల పీఠీకేయము, స్థానిక
కాశన.భిల్ కౌలబా, పశ్చిమగిరిదేవజిల్లాలకు చేరియుక
స్థానమునొసగు ప్రభుత్వమవారను ప్రజలను స్వదేశీకన్యపు
లనుపయోగించుట దేశీయచైతన్యమును ప్రోత్సహించుట, గంపా
నాధీశులు గంరక్షణచిట్టమును తొలగించుట కాశన.భిల్కును
అసంగీకరింపజేయుటలలోగల అవర్తనను తొలగించుట, మ
ద్యవికేయమును సంపూర్ణముగ నిషేధించుటకు వీలుకలుగ నట్లు
గా శ్రీలోక లో ఆప్తకామెదలగు మార్గముల
నన్వేషించుమొదల పరిషత్తులనుగూర్చి తీర్మానములు కా
వింపబడెను. రా. బ. ఓబ్బేగారు వందనములచ్చించినపిమ్మట
అధ్యక్షుడగు కామత్గారు స్వరాజ్యపక్షమువారి నిర్వాకాశ
లమును శిక్షణకు ప్రసంగించి పరస్పరానుమోద్యము పెం
పొందించి ప్రజలతో కలసిమీసి క్షుణ్ణుడు స్వాధీనరీతివగు
దేశసేవలనుపవలెనని తోడ్పెట్టరాదులు హితమొసరి.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సాంఘిక సమావేశము

మే 22:— బొంబాయి అసెంబ్లీ వద్ద వ.గ.ర.ము, రాష్ట్రీయ సాంఘిక సమావేశము. వేడుకలను అధ్యక్షుడగు రావ్ బహదర్ రావుగారు అధ్యక్షత వహించి...

సామ్రాజ్యదినము

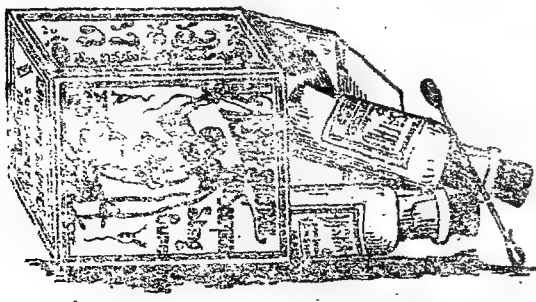
రాజప్రతినిధి సందేశము

నేటిదినము సామ్రాజ్యదిన మగుటచే ఇంగ్లాండులో జరిగినవినియములు భారతదేశము సామ్రాజ్యమునందలి వరిభారత భాగములనుండి వచ్చి సందేశములు ప్రసించుటకు వీలగునట్లు...

నేటిదినము సామ్రాజ్యవాస్తవ్యుల ధృష్టి ఇంగ్లాండునకు కట్టించబడును. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యహానిన ఏమో చింతనయుట సామ్రాజ్యదినము అవకాశము కల్పగజేయుచున్నది.

దయచేసి వచ్చువారు : శ్రీమద్రాజ్

విషయము

సామ్రాజ్యదినమున ముందు ఉపయోగించిన ఒక సందేహము బాధ నిర్మలమును. ఉపయోగించుటకు తిన్న గరికెయు రెండుబుడును నిష్పాపులు పెట్టె సమానము గల సాగరైన పెట్టెయు దొరకవచ్చును.

1 దెబ్బలు 2. 0.0, 3 దెబ్బలు 7-14.0, లక్ష్మీదేవి అందు కంపెనీ

18, రామానందం రోడ్, హైదరాబాద్, తెలంగాణ

ఆకల తఖతు వివరణ

బెలీకార్తారు సింగుగారు

నాన్నానా హత్యలలో కార్యునింగుగారికి సంబంధము కలదని చాలకాలమునుండి అకాలి లనుమానించుచున్నాను. ఖిన్న (28 వ తేది) ఉదయమున తెల్లని దుస్తులను కప్పజేసి ధరించి కార్యునింగుగారి కార్యముగ ఆకల తఖతు వద్దకు వచ్చి లోనికిపోవుట కనుమరిసికొరగా జరిగినదను మతి నిచ్చెను.

ఆచార్య గిద్దానిగారికి సదుపాయములు జమాండుగారి ప్రకటనను ఖండించుచు ఆచార్యగిద్దానిగారికి వ్యాసమును వ్రాసినచో ఆయనను మరలవేసెనమని విల్లనుగారు చెప్పిరనువారి అసత్యము. ఈతెల 11 వ తేదిన విల్లనుగారు చెరసాలకు వెళ్లగా గిద్దానిగారు కొన్ని సదుపాయములనుకోరిరి. విల్లనుగారు రంగీకరించిరి. వెన్ననుపొచ్చుగా నివ్వుటకును, కరీరవ్యాపారమును నవకాశమిచ్చుటకునుగూడ విల్లనుగారు రంగీకరించిరిగాని జమాండుగారినిగూర్చి సంభాషణ చేపట్టలేదు.

మాహిదీజలవారి మరణములు ఆగ్నేయచిహ్నియిరి. వారిలోముగ్గురు దెబ్బలనును ముగ్గురు తిండిలేకను చనిపోయిరిని తేల్చుచు దీనిటిరి నలుమూలనుప్రతిలో ప్రకటించబడినవారైనదొంగబాబులు ము నికా భారముని పోయి ప్రకటించిరి.

నాభా కేసులు మునుముకునకు కోరు అను ముద్దాయికి జబ్బుగా నుండుటచేతను కల్లులకోట్ల స్త్రీంగారు సాక్ష్యమిచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా వచ్చిందనున నాభా పెంట్లలు జయిలకచ్చేరి గదిలో విచారణజరిగినది. ముద్దాయిని చావచివర వరకుండబెట్టి అచటికి తీసికొనివచ్చిరి. దీక్షిత్వివాదము కోట్లస్త్రీయంగారి స్యాక్షముమాత్రమే జరిగినది. జలవారిని అరెస్టుచేసినపుడు నేను జయిలకచ్చేరినే యుంటిని వారు జైలకొలిదిగానుండిరి. నాభా ఉద్యోగి వారిచేయబోయి ఆడదని చేతులెత్తెనుగాని వారొక లేదు. అతడులే వెనుకకేసి తుపాకులను కాల్యుట కుత్తురు విచ్చేను గుంపులోనుండి కొందరు మామైని తుపాకులను కాల్చిరి. మేముకయునుకగట్టు చాల్చిన దానియి. అని యీ సాక్షిచెప్పెను. ఈవిచారణ జరగజూడదు. ముద్దాయికిపాపుర్యవిక్రాంతి యుండవలెనని అప్పుడు ప్రధానచైద్యుడు వచ్చి తెలుపగా, నంతటితో విచారణ నిలిపివేసిరి. (అ. ప్రె)

శ్రీధానందస్వామి 27 వ తేది రాత్రికి బరంపురం చేరెదరు

“బరంపురంవారి ఆహ్వానములను స్వామిఅంగీకరించెను. 27 వ తేది రాత్రికి బరంపురం చేరెదరు. 29 వ తేదిన సునమర స్వాగతముపగలును. హిందూ ధర్మసంరక్షణమునకు దీక్షుబాని నిర్ణయముగపనిచేయుచున్న శ్రీస్వామిలవారికి ఘనముగ స్వాగతముగలుటలో అన్ని సంఘములవారును వర్తమలవారును తోడ్పడవలెను. బరంపురం మండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘమువారు సన్మానపత్రమును సమర్పించెదరు. దీనినే ప్రత్యేక హోదాముగా భావించి మండలకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులందరును మాఖ్యముగా రాగోరెను” అని కార్యదర్శి బరంపురమునుండి నేడు తంలివార్తనంపెను. (అ. ప్రె.)

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము అరెస్టులు

20 మంది నలుంటిరులను ఒక చిన్నపిల్లవానిన ఒకమహిమ్యదీయుని(లిలువాకాల్చుడు) అరెస్టుచేసిరి. వారిందరిని గుర్తుకొనియింపగా నెరంపురం తీసికొనిపోయిరి. సచ్చిదానందస్వామినికను అయిష్టచెయ్యలేదు. వెన్నలు మేజస్త్రీలును సాయుధులగు పోలీసులును ఇంకను తారకేశ్వరము బ్రాంచి తెనువద్ద నున్నారు. రేపు (25వ తేది) తారకేశ్వరమునుండి రైలుబండ్ల రాకపోకలు సరిగా జరుగునని వారుతెలిసిరి. లిలువాకాల్చుగారుమలో పనివాండ్లందరును నేడు (24వ తేది) పనిచేయుచున్నారు. నలుగురునలుంటిరులకు చెరిరెండునెలలు విడితైదుకేటగిరి. కాపు తాళిబీటల నియమసిరి. (అ. ప్రె.)

వైకంఠస్వామిగ్రహము

కొచ్చినా, మే 24:— ఎ. వి. గారస్వామి నామము గారికి గ్రహదిన సోదసుమటి సోదో కుమారు నీలకంఠ గారస్వామి పాడుగారి కిచ్చుటకు ఆధికారులు తీర్మానించినట్లు తెలియజేయవచ్చుది. ఇదో రేలో జ్యోతిర్లింగముండి నీలకంఠ గారస్వామి పాడుగారు వైకంఠస్వామి రానున్నారు. అప్పుడు వారికి సుసోదోకు ఇచ్చుటకు సరి తెలియుచున్నది.

నామగ్రహా క్రకటన గ్రహస్వామి నామగ్రహుడు ఈక్రింది ప్రకటనముగా వినియిరి:— ఎలావా సార నాదోకణులారా! వైకంఠండు జరుగుచున్న సత్యాగ్రహోద్యమము విజయము గాంచునంటి. భారతదేశమునకు అప్రతిమ కలుగును. యజ్ఞవా సంఘా! కృద్ధి గొప్ప అంతరాదు మేస్తుడును. ఉద్యమము విజయము గాంచునంటి. ఈసంఘప్రకటన గ్రహము అధికము కాగలను. కావున తిరువాన్కూరు కొచ్చిన బ్రిటిషు ఇండియాలుకుండును. యజ్ఞవా లందరు ఈఉద్యమము విజయవంతముగ కొనసాగుటకు దీక్షతో ముగియుట ధృష్టమైయున్నది. సమయముచ్చిపుడు నాజ్ఞా లు తమవైద్యమును మాపి ఆర్మిగారమును కాపాడుకొనబాలక గొయిరను అగ్రతమకు లోబడకుండ మీరు పనిచేయవలసి యున్నది.

అధికారులకన్యటనలు ఇకరనిరములు

సత్యాగ్రహమును చోటులకు పోయి మరి ఇకరనిరములు చంచలస్వభావము కలిగిన హిందువులను గుడిచానీకి రానివ్వకుండ తరఫావాధికారులు ఏర్పాటులు చేయుచున్నారు. గుడిచానీకి పోవువాండరిని మీరుచంచలస్వభావ కలిగినవా యని దేవతావాధికారులు అడిగెదరు. లేనట్లని ప్రత్యక్షత్ర మిచ్చినవారే లోలికిపోవచ్చును. శ్రీమం దియు చూచి దిశ 4 సత్యాగ్రహ మొనర్చవలయునని తీర్మానించబడినది. వైకంఠస్వామి తీక్షణ మేగావలయునని కోరుచు సత్యాగ్రహ సంఘమువారు నాజ్ఞా పాలావారిగారికి తంలివార్తనంపిరి. నామగ్రహునివిజ్ఞప్తి ననుసరించి రిమిలేవాడునుండి కలంటిల కేసులు సత్యాగ్రహమొద్దుటకు వచ్చివని సత్యాగ్రహసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. ఆచామనుగరమునందు జరిగిన రాష్ట్రీయసాంఘిక వహాసభకును వైకంఠస్వామి ఉద్యమమును ఖండించుచు తీర్మానము ఆహింసపడెను. నిష్పాధ్యోగ్యులకు ఈసభ్యుల కంపెనీ రింపబడవనియ సరియను పరాధ సాగము ఏర్పడునట్లు ప్రచారముచేయుట ప్రథమకర్తవ్యమని, సహనముచూపు అని సూచని తీర్మానము బహుతవనవారం దు ముట్లాడి సత్యాగ్రహుల చర్యలను ఆక్షేపించిరి.

ఆంధ్రదేశమున వధ్యమకస్తులు

సకలమైన సాచారముగల గ్రంథమును గియారు చేయుట

అయ్యా! క్రిందిజననరము వధ్యమకజన సంఘమువారు, ఆంధ్రదేశమునందుగల యావత్తుండి ధ్యమతకులముక్తయు సకలమైనసమాచారమును సులభమింది యొకపుస్తకముగా ప్రచురించుటగాను ఈ 11.24 ప్రకటించుచు నిలిపిరి. ఈ సంఘమును తెలు గ్రామములోగల వధ్యమకకు యొక్క సమాచారము యిండి వనమూనాప్రకారము తెలుగునకి సులభమప్రార్థకులు. శీఘ్రముగా ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు యని ప్రార్థించుచున్నాడ.

వధ్యమకజన, ఇంటిసెంజన, ఇంటిచేన, పంటిచేన, పేద, శేషము, శోతము, కతము, వస్త్రము, వైకితము, తామ్రము, రూర్తి ద్రుమ, కృష్ణనివాసఫల, వృత్తికృతము, మాట్లాడుట, సామయపురముల సభ్యుల పెట్టెలవస్త్రములు, కగిలల సంకర్ష, ఆవేటిల సంభ్య, మొత్తము వస్త్రములలో నున్న జనుల సంభ్య.

సకలమైన సాచారముగల గ్రంథమును కన్నా విజయనగరము

ప్రకటన

ప్రీ - 11.24 ప్రకటించుచు నిలిపిరి. వధ్యమకజన సంఘమువారు, ఆంధ్రదేశమునందుగల యావత్తుండి ధ్యమతకులముక్తయు సకలమైనసమాచారమును సులభమింది యొకపుస్తకముగా ప్రచురించుటగాను ఈ 11.24 ప్రకటించుచు నిలిపిరి. ఈ సంఘమును తెలు గ్రామములోగల వధ్యమకకు యొక్క సమాచారము యిండి వనమూనాప్రకారము తెలుగునకి సులభమప్రార్థకులు. శీఘ్రముగా ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు యని ప్రార్థించుచున్నాడ.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ మే 24 వ తేది

శనివారము

ప్రతిపక్షము:

దాసుగారు నూతన పద్ధతి

గాంధీదాసుగారి పద్ధతి ఆలోచనలు జరిగి యుండవలసి యిది యిది. బహిష్కారవాదుల లో నితరుల యభిప్రాయములను తృణీకరించినంతగా మహాత్ముని యభిప్రాయమును తృణీకరించుటకు వీలుండదు. అసహాయోద్యమముపట్ల మహాత్ముని విశ్వాస వినుమంతయు తగలేదని స్పష్టమయినది. దాసు నైహూగార్లు మహాత్ముని దృక్పథము సంగీకరింపజూయినను, తమ దృష్టిపథమును మార్పు కొనవలసి వచ్చినది. శాసనసభా ప్రవేశము, అసహాయ సిద్ధాంతమునకు విరుద్ధము గాదని వీరి పురుషులు ఇకను అభిప్రాయపడుచున్నను, శాసనసభలలో జేరి పూర్ణ ప్రతిష్టాభవము జరుపుటకు సాధ్యపడదని గ్రహించవలసివచ్చినది. ప్రతిష్టాభవము మూలమున, ప్రభుత్వమువారిని లొంగదీయ వీలుగనను సమ్యక్ము సడలినది. తమయూహలయొక్క పరిమితి ఎంతవరకు గలదో దృగ్గోచరమయినది. ప్రతిష్టాభవమును కేవల పక్షప్రశ్నగా విశీలించక, దాసుగారు నిజస్థితిని గుర్తించుటకు జహాల ఆలోచనలు తోడ్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును. దాసునైహూగార్లు ప్రకటనమునందు, మామూల ఘోషణ గలవలెను. బహిష్కారవాదులపట్ల తీవ్ర వ్యతికూలభావము చూపబడలేదు. మహాత్ముని సిద్ధాంతమును వీరు దాదాపుగ సంగీకరింపవలసివచ్చెను.

ఉభయల ప్రకటనలు, దేశభక్తిని సమరసభావమును వెల్లడిజేయుచున్నవి. గాంధీ వైఖరిని, దాసుగారుగూడ నవలంబించిరి. ఉభయపక్షములును త్వరిత శక్తిభావము జూపుచు నాశకు దాసుగారి ప్రకటనను ఎడమిచ్చుచున్నది. స్వతంత్రాధికారరహిత మగు ప్రస్తుత శాసనసభలలో, ప్రతిష్టాభవము కొనసాగుట అసంభవమని, దాసుగారి సంగీకరించుచున్నారు. ఈసంగతిని వీరు ముందే దెలిపియున్నచో, దేశమునకు లాభించియుండును. దాసుగారు ప్రతిష్టాభవముకొరకు స్వరాజ్యపక్షము వారు తంటాలుపడుట, వ్యర్థప్రయత్నమని పలువురు వెనుకనే దెలిపియుండిరి. చేతనయినపుడు నిరోధము తదితరసమయములందు సహకారమును కడతిని దాసుగారు ప్రతిపాదించి యున్నచో, నిజ సందర్భములు ప్రజలకు గోచరించెడివి. అట్టిపద్ధతి, ప్రతిష్టాభవము గాదనియు, రిస్వాంసేపు సహకారమున దెలిసివచ్చెడిది. అందుక మారుగ, పదముల కొరకు లేనిపోని తిగాదా లడయించెను. "ఒక్కటిని సంతకప్రతిష్టా భవము" యెరుపుటకు మార్గ మేదియో, అందువలన గలిగెడిలాభమేమియో కలుపుటకు గ్రహ్యము గాకపోయెను.

ఇంతకాలమునకు ప్రతిష్టాభవము సాధ్యముగాదని దాసుగారు ప్రకటించుచున్నారు కరణమేమి? ప్రస్తుత స్వరాజ్యపక్షమునం దట్టిని కవక కి ముడిజూడ. నిరోధముల నవలీల గదాటుటకు, ప్రభుత్వమునకు పట్టు మొదిట నే

నల్పించుచున్నది, సంస్కరణశాసనము జదివినవారి కల్పరికురు తెలియకమానము. శాసనసభలలో జేరి అధికారులతో చెలగాటము లాడుటవలన కొంత తమాషా ఏర్పడవచ్చును. కాలహరణము జరుగవచ్చును. అంతయు గాని, దేశమునకు శాశ్వత ప్రయోజన ముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటులు, శాసనసభలకు వెలుపలనుంచుచో అధికారవర్గముతో సంయోగము తగ్గిపోవును. గాంధీ తమపనులను నిర్వహించుకొనుటకు ప్రజల కేంద్రము వీరును. స్వరాజ్యసిద్ధికి సాధనములగు ప్రజలనుపై ప్రజలదృష్టిని మర్చిజేయుట అధికారవర్గమునకు ఉద్దేశము. రిస్వాంసేపు నిరోధము లేదు. అధికారవర్గమునకు మరింతబలము గలుగుట సాధ్యము. దాసుగారు తమప్రకటనమునందు తెలిపినట్లు, స్వకరికలనము సమర్థవంతమే దేశములలో ప్రతిష్టాభవమును సుసాధ్యముగను. పార్లమెంటుసభ వారి అభిప్రాయమునకు ప్రభుత్వము లొంగితిరును. హిందూదేశమునందు ప్రభుత్వమువారు రెన్నిమారు లోడిపోయినను, గణనసేతురు శాసనసభలకింను బాధ్యతలు తెలియవని చాటుదురు. తమకుగల నిర్లక్ష్యాధికారముల నుపయోగించి కరిపాలించెదరు

ఈ సంగతులు అశభవములొనికి వచ్చుట చేతనే, "ప్రతిష్టాభవము" అనుపదమునకు మారుగ జేరొకకడము నుపయోగించిన మేలుగనుండునని, దాసుగారు తెలుపుచున్నారు. వేరుపద ముండనే యున్నది. రిస్వాంసేపుసహకార మట్టి భావమును దెలుపగలదు. కాని యీరెంటికిని, మధ్యగ నుండు స్థితిని దెలుపుటకు కొత్తపద మేమయిన కల్పించబడనేమో చూడవలయును. ప్రభుత్వప్రతిష్టాభవమును నిరోధించుటయే తమయద్వేషమని దాసుగారు తెలుపుచున్నారు. జాతీయజీవితమున కక్కరకువచ్చెడి ప్రయోజనములగూర్చి శాసనసభలలో తీర్మానములను ప్రతిపాదించుటకు, దాసుగారు సందిగ్ధులగుచున్నారు. మంచిని చెడుగను నిరోధించుట వీరియద్వేషము గాదని తెలిసినది. ఈమార్పు మహాత్మునితో నాలోచించిన పిమ్మట గలిగియుండును. నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు, శాసనసభ లెంతవర కుపయోగపడునో చూడవలయును. గాంధీమహాత్ముడు శాసనసభా ప్రవేశవాదుల కొనగిన సలహాను గమనింపవచ్చును. శాసనసభలలో నిర్మాణకార్యక్రమమునకు సంబంధించిన తీర్మానముల నుపపాదించి, ప్రభుత్వమువారు వానిని కొనసాగించినచో, శాసనసభలను రద్దు జేయవలయునని సభ్యులు కోరవలయును. ప్రభుత్వమువారు రెండల కంగీకరింపచో శాసనోల్లంఘనము నవలంబింపవలయు నని మహాత్ముడు కోరియుండెను.

స్వరాజ్యపక్షమువారిపద్ధతు లికమీద నిరోధ సహకారపద్ధతుల సమ్మేళనము గాగలవు. ఇదివరకు ప్రభుత్వమువారు రేపరచెడి కమిటీలలో స్వరాజ్యపక్షమువారు సభ్యులు గాగూడదను నియమముండెను దాసుగారి ప్రకటనము ప్రకారము, అట్టినియమము తొలగింపబడినటుల దోచును. శాసనసభా సభ్యుల నాక్రమించుటయేగాక, కమిటీలన్నిటిలో గూడ జేరి పనిజేయవలయునని దాసుగారు పాచ్చరించుచున్నారు. ఇక మంత్రిపదవులు మాత్రము గలవు. వీరి నాక్రమించిన తప్పులేదని, మహారాష్ట్ర సభ్యు లిదివర కే తెలంచుచున్నారు. అందుచే నందుకు స. బంధించిన నియమముగూడ తొలగవచ్చును. భావికాళము మెటులందునో మున్ముందు తెలియగలదు. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినటుల స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలో నేమిజేయుచున్నా

రని, బహిష్కారవాదులు విచారించ నక్కరలేదు. వీరికి చేతినిండ వని గలదు. మహాత్ముడు కోరిన నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుచో వేరొకవిషయమును గూర్చి విచారించుటకు సావకాశ ముండజాలదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలవలన సంతకరకు ప్రయోజనమును తుదివరకు వశీలించిగాని, వానిని వదలిపెట్టరు. డిల్లీ, కాకినాడ కాంగ్రెసుతీర్మానములు ఉభయపక్షములకును సమాధానము గదిచ్చివి. శాసనసభా ప్రవేశము విషయమై స్వరాజ్యపక్షమువారికి నిరోధము గలిగింపకుండుటకు, బహిష్కారపక్షమువారు రంగీకరించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమయిచ్చను నెరవేర్చుకొనుటకు, పూర్ణావకాశ మొసగబడెను.

అట్టి యవకాశమును తగ్గించుటకుగాని, కాంగ్రెసుతీర్మానము నతిక్రమించుటకుగాని మహాత్ముడేమాత్ర మంగీకరింపడు. అందుచే ప్రస్తుతపరిస్థితులలో నెట్టిమార్పు జరుగబోదు. శాసనసభలకు వెలుపల ఉభయపక్షముల సరిజేయుట కెంతయు వీలు గలదు. నిర్మాణకార్యక్రమమునకు తోడ్పడుటకు దాసుగారు సంసిద్ధత జూపిరి. దీని కొరకు కాంగ్రెసుసంస్థ నుపయోగింపవలెనని వారుగోరుట, సమంజసముగనున్నది. శాసనసభలలోకన్న వెలుపల జేయదగినవని యధికమని, దాసుగారు ప్రతిపాదించుచున్నారు. ఇక్కార్యమును నిర్వహించుటకై ఉభయపక్షములవారును చేతుల గలుపుట కెట్టి యభ్యంతరముండనేరదు. దాసుగారు మరియొక వాగ్దానముగూడ జేయుచున్నారు. శాసనసభలలో కాలముగడపుట వృథా ప్రయాసయని స్వరాజ్యపక్షమువారుగ్రహించుచో, వారు వెంటనే శాసనసభలను విసర్జించి, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద శాసనోల్లంఘనమును కొనసాగించుటకు బూనుకొందురని దాసుగారు తెలుపుటయేగాక, మహాత్ముడు వివరించెడి వరతుల ననుసరించి పాటుబడెదరనిగూడ అభయమొసగుచున్నారు. ఇది ఎంతయు శుభచిహ్నము. హిందూదేశము సీసయమును ధర్మమార్గమున నడిపి, గమ్యస్థానము జేర్పగల నాయకుడు గాంధీమహాత్ముడొక్కడే యని, ఇంతకుముందు దెలిపియుంటిమి. అతనినాయకత్వము సంగీకరించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు లెంకను వెనుదీయుచున్నను, శాసనసభల నిరర్థకత వారికి త్వరిత దెలిపిరాకబోదు. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద ఉభయపక్షములవారును కృషిసలిపెడి దినములు త్వరిత రాగలవు. శాసనసభలలో జేరి అధికారవర్గమును ప్రేరేపించుట యసంభవమని ఇదివరకే దెలిసినవచ్చెను. ఆ సమ్యక్ము స్వరాజ్యపక్షమున కయినను త్వరిత స్థిరపడక మానదు. అప్పటినుండియు ఉభయ పక్షములును ఒక్కమార్గముద్రొక్కి త్వరితముగ నడచిన, స్వరాజ్యపక్షము అసతికాలములో గమ్యస్థానము జేరుననుటకు సందియము లేదు. ఉభయపక్ష నాయకులకును జహాలో సమాధానము గాదరకపోయినను అందుకు రావబాట ఏర్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును. మహాత్మునిగల ప్రజలవిశ్వాసము ఇతరుల నానిహించకపోవుటచే, అసహాయకార్యక్రమముగూర్చి ఇదివరకు సందేహములు ప్రబలెను వేరొకమార్గము వకకు దృష్టి మరలెను.

గాంధీమహాత్ముడు మరల కార్యంగమున బ్రవేశించినదాదిన, కార్యోత్సాహము ప్రజ్వలించుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమువంకకు ప్రజలృప్తి మరలినది. అప్రత్యక్షానివారణకు, దేశమునకు కట్టినది. మహాత్ముని సంతకలనమును ఆధునిక ప్రపంచ

మాతృమూలం శనివారమునందు. అసహాయ మంత్రము నుపదేశించిన యతడు, గాంధీమహాత్ముడు. దానివలననే నియమములను నిరూపించినతడు, గాంధీమహాత్ముడు. కాంగ్రెసుసభవా రీ సిద్ధాంతమును కార్యక్రమమును అంగీకరించియుండిరి. అట్టిస్థితిలో, ఎవరియిచ్చునట్లు, వారు ప్రవర్తించుటచే దేశమున కెంతయునష్టము గలుగక మానదు మహాత్మునిచాగ్గచు ననుచుండి, ముందుకు నడుచు దేశము సుప్రసిద్ధిచావులు విఖ్యాతము. సుప్రసిద్ధి గల మహాత్ములందు ఒకటి నాయక శ్రేణి యుజ్జ్వలించు బహుశత, స్వరవిజయము గలుగుట కవకాశము గలదు. స్వరాజ్యకర్తమువారుగూడ త్వరతో మహాత్మునినాయకత్వము నంగీకరింపవలసినవచ్చును. ఈలోపుగ ఉభయకక్షములవారును పరస్పరదూషణకు గడంగక, కేసి నిర్వహించదగిన పనులను సమరసభావముతో నిర్వహించుచు, కాంగ్రెసుసంస్థకు బహుముఖముగా జేసెదరని నమ్మెదము. ఉభయకక్షముల చీలికవలన, కాంగ్రెసుసభ విచ్ఛిన్నమగునని నమ్మిన అధికారులకును, వారి యానుయాయులకును, దాను గాంధీగర్ల ప్రకటన లాశాభింస కలిగించక మానవు. దానుగాంధీగర్ల మధ్యల భేదభావము చాలవఱకు దగ్గిపోయెను. అసహాయశిద్ధాంత విపుల ఎక్కుడు స్ఫురముగ వెల్లడియైనది. అయ్యది త్వరలో సఫలమగుగాక!

జస్తిసువర్గము: రామలింగారెడ్డిగారిని దొంగించుట జస్తిసుకక్షమునందు కట్టమచి రామలింగారెడ్డిగారిదివరకు ముఖ్యభ్యుత్సాహముండిరి. చెన్నపురి శాఖ సంఘమునకు వీరిభ్యుత్సాహముండిరి. ఇప్పుడు వీరి రాజీనామా నీయవలయునని కార్యదర్శి గోరియుండెను. వీరుచేసిన సేవములన్నియు ప్రజలకు దెలిసియే యున్నవి. మంత్రవర్గమువారిచర్యలను బహుల్పరుచుటలో, రెడ్డిగారు నాయకత్వము వహించి సుప్రసిద్ధి పొందిన దెచ్చి వెల్లడి. అట్టివారిలో మంత్రవర్గము వారికి పాత్ర గుడరుట దుర్లభము. కార్యదర్శిగారు ముఖ్యముగా నాగోపణగావించక, ఇతరకారణములను సూచించిరి. రెడ్డిగారు స్వరాజ్యకర్తల అభ్యుత్థి సహాయముజేసెదరు. అభ్యుత్థి స్వరాజ్యకర్తమువారు గారని, రెడ్డిగారు సూచించిరి. అవిషయ మటుండ తంజావూరు మిరాసీదారుల యద్యయము నామోదించుటగూడ రెడ్డిగారు సలిపినదోషములలో నొకటయ్యెను. మిరాసీదారులలో చిదింబరనాథ మొదలియారు మున్నగు బ్రాహ్మణేతరముఖులు గలరు. జస్తిసుకక్షమున కిదివరకు క్రితముగు విధాన మేర్పడలేదు. జన్మచేత బ్రాహ్మణేతరులగు వారందరును దీనియందు సభ్యులు గావచ్చును. లేనియెడల నలువదిలక్షలమంది బ్రాహ్మణేతరులకు జస్తిసుకక్షము ప్రాప్తినిధ్యము వహించుట అసంభవమగును. రామలింగారెడ్డిగారికి ప్రాసిన లేఖబట్టి, ఒకవిషయము తేలుచున్నది. సర్వస్వరాజ్యసిద్ధి పొందగోరే బ్రాహ్మణేతరులకు జస్తిసుసంఘమునందు స్థానము లేదని దెలియుచున్నది. మంత్రవర్గపు యుచరులకును శ్రమ, దీనియందు స్థానముగలదని వెల్లడియైనది. రామలింగారెడ్డి బోలుప్రముఖులను నెట్టివైచెడి సంఘము బ్రాహ్మణేతరుల కెంతవరకు ప్రానిధ్యము వహించగలదో, యూహించుట సులభపాఠ్యము.

అంధుల గాంధీమహాత్ముని వుజానిది

లక్షరూపాయలు నమర్చింపవలెను

యథాశక్తిని తోడ్చుడు

చందాలు	చందాలు
28026-3-10	28026-3-10
ఇదివరకు	ఇదివరకు
13994-10-5	13994-10-5
మొత్తం	మొత్తం
28026-3-10	13994-10-5

పూజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా: శా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 రంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు

నారాయణవరము: అస్పృశ్యుల
చిత్తూరుజిల్లా నారాయణవరమునందు, అస్పృశ్యుల నివారణార్థము సి. వి. రంగమ్మ శ్రేష్ఠిగారు సలుపుచున్న ప్రయత్నములకు ప్రబలమగునాటకములు గలిగినట్లు దెలియుచున్నది. అక్కడిపరిస్థితులను విచారించుటకై అయ్యదేశం కాశేశ్వరరావు పంతులుగారు వెదికినవిట్లు, కొంత యభివృద్ధి గలిగినను, సందిగస్థితి తొలగలేదని దెలుపబడినది. యం. రంగస్వామిఅయ్యంగారి గృహమునందు, రంగం శ్రేష్ఠిగారు నేరను నూలువదుకుటను నేర్పేడి పాతశాలను స్థాపించిరి. ఇంచుమకునలుపుకకు వీనియందు శిక్షనొసగుచున్నారు. ఈపాతశాల సి. దొరస్వామి అయ్యంగారిచే తెరువబడెను. ఇయ్యది బహిరింగ విధియందున్నది. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనను కొనసాగించుచున్నందులకు, రంగశ్రేష్ఠిగారు పలువిధభాధలకు లోనయిరి. వీరిని కులమునుండి వెలివైచిరి. ఇంకను పెక్కువిధముల వీరికి వత్తిడి గలిగించుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. రంగంశ్రేష్ఠిగారు భయకడిక, ఎన్ని కష్టములు లేటగించినను తమప్రతిష్ఠాపననసాగించుచున్నారు. ఆధ్రనాయకు లీ విషయమై శ్రద్ధ వహించవలెను. నారాయణవరమునకు బోయి, తగినకబోధము గలిగించి, రంగంశ్రేష్ఠిగారి ప్రయత్నములకు సహాయకడవలయును. క్రొత్తదినములలో నేయుద్యమమునను తీవ్రప్రతిఘటనము నెదుర్కొనక తప్పదు. ఆధ్రనాయకులు వెంటనే తోడ్పడనియెడల, శ్రేష్ఠిగారు తమ ప్రయత్నమును వదలుకొన వలసి వచ్చును. కేశదేశమువలెనే ఆధ్రదేశమును వేల్కొని, అస్పృశ్యులను తొలగించుటకు తనశక్తినింపి భారబోయుటయుక్తము.

క్రిక్రిములగు సర్ అనుతోష చౌదరిగారు
సర్ అనుతోష చౌదరిగారు జ్వరిపీడితులై మొన్నటిదినము చనిపోయినది తెలుపుట కెంతయు చింతించెదము వీరు ప్రజాహితీవితిమునందు చాల కాలమునుండియు పాల్గొనుచుండిరి. హైకోర్టుజడ్జి పదవిని నిర్వహించుటలో, వీరు స్వతంత్రశక్తిని బాపి పేర్కొనెడిరి. సాంఘిక, విద్యా, సాహిత్యాది యద్యయములగు వీరెక్కుడు శ్రద్ధవహించి, పాటు పడియుండిరి. వీరు విశేషాదులయినను, అప్పుడప్పుడవలయుము సత్క్రిమించి, జాతీయదృక్పథము నెదుర్చుచుచుండెదవారు. వీరి యరగమునకు బెంగలు దుఃఖించుట సహజము.

స్థానిక వార్తలు

త్యాగబ్రహ్మసభ:—మదరాసు త్యాగబ్రహ్మసభ వారు ఒకసభజేసి, బ్రహ్మక్రి తిరుపయనం పంచాపకేశాస్త్రి గారు, దక్షిణ ఇండియాలోని గొప్ప హరిదాసుల మరణమునకు విచారము జేపిరి.

జి. ఎ. నరేశనుగారు:—ఇండియన్ రివ్యూ పత్రికా సంపాదకులు జి. ఎ. నరేశనుగారు మదరాసు కార్పొరేషను 7 కడివిజనుకు (కచ్చాలేశ్వరం) సభ్యస్థానమునకు మరల అభ్యర్థిగా నిలచుచున్నారు.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము:—శేపు సా|| రి గం|| పెరంబూరిలో మాధవరమణోడ్డు 80 సం|| ప్రార్థన గృహమున ప్రార్థనసభ జరుగును. కడచిన ఏప్రిల్ నెలలో జరిగిన ప్రార్థన తరగతి పరిక్షయందు గృహస్థులైనవారి శేఖ:— (1) కుమవడి జయరాముగూర్త (2) విస్సంపెట్టి బ్రహ్మయ్య.

ధీలీనభలు:—కాల్యాణగారికి బదులుగ సి.ఎ. హెచ్ ట్రువుమెందుగారు సామ్రాజ్యకాసనసభ సభ్యులుగను, టాటెను హంగారికి బదులుగ మేజరు జెనరలు మాక్వాయిలుగారు శ్రేయ కానిస్టేబుల సభ్యులుగను నియమింపబడిరిని ఈవార్త ఇండియ ప్రభుత్వపు గతెలునందు ప్రకటించబడినది.

కలకత్తామెయిలు:—బి. యశ్. రైల్వేయందరి కోటబొమ్మలి తిలారుస్తేవనులమధ్య వెలువలల్ల ఒకచిన్నబ్రిడ్జి చెడిపోయినది. అందువల్ల నేటిదినము కలకత్తామెయిలు రిగంటలు ఆలస్యముగ వచ్చునని కుర్తాకోడ్డు జిల్లాట్రాఫికుచూపరిం పెండెం టుగారు తంతివార్త పంపుచున్నారు. జాబులు రేపటిదినము బట్టాడవేయుదును.

రాకపోకలు:—బి. య. స్వామిగూర్త మదరాసు కాసనసభాధ్యక్షులు మొన్నరాత్రి మెనురు బోయిరి.

గం|| శే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు పైలుకానిస్టేబుల సభ్యులు నేడు చెన్నపురివచ్చిరి. నేటిరాత్రి సిల్వాబోయెదరు. పల్లికు ఇన్స్పెక్టరు డిప్టీ డైరెక్టరుగా నియమింపబడిన సి. డి. సుబ్రహ్మణ్యచెట్టిగారు ఉదయము చెన్నపురి వచ్చిరి. ప్రెసిడెన్సీ పోర్టాఫీసరు శేప్తను వాడ్డిప్రమగారు, జర్నలుగార్లు నేడు మెట్టుపాల్యం మెలులో వచ్చిరి.

గవర్నరుగారి దత్తమండలము: పర్యటనము
గోమనప్రభుదంపతులు త్రైవేణు, మిలిటరీ కార్యదర్శుల తోను అంగరక్షకులతోను జూన్ 26 వ తేది ఉదయండులమునుండి బయలుదేరి అనంతపురం బెల్లారి కర్నూలు జిల్లాలయందు పర్యటనము సలిపి జూలై 4 వ తేది ఉదయండులము మరల చేరెదరు. ఈజిల్లాలయందలి కాలమాసధీకులను తెలిసికొనుటకై గవర్నరుగారి పర్యటన మొనర్చుచున్నారు. ఈపర్యటన సందర్భమున స్థానిక సంఘములు ప్రజలు ఆనందపరమగు ఖచ్చులు చేయగూడదని ప్రత్యేకముగ గవర్నరుగారు కోరుచున్నారు.

ఆ. భా. ఖాదీబోర్డు సభ

ఖాదీబోర్డు 4 వ సమావేశము ఏప్రిల్ 24 తేదీ న. పేటలో జరిగెను. ఆనాటి గృహమంత్రి నుండి సభాపత్రం ఆర్థికంగా సభకురావలసిందిగా చెప్పి లక్షలను నామమాత్రపు గానుమనకు పోయియుండిరి. తక్కిన సభ్యులందరు హాజరయిరి. కార్యదర్శి గతమాడునెలలో జరిగిన కద్దరు ప్రచారమును గుర్తిచెప్పెను. కాని యింతకు కొన్ని క్షణముల ముందు సమాచారము రాకుండుటచే అదివరకు వివర నివేదికయు ప్రకటించుటకు నిశ్చయింపబడినది.

రాజప్రతినిధులు, అసామము, బీహారు, ఉత్తర, సింధు, బెంగాలు జాతీయవిద్యాలయపరిషత్తు, బెంగాలు ఖాదీప్రతినిధులు, సంయుక్తరాష్ట్రము, పంజాబులనుండి బురుగులు గోరుచున్న దరఖాస్తులు విచారించబడినవి. ఉత్తరబీహారు రాష్ట్రములు ప్రతినిధులు నిలవజేయ యనుజ్ఞగోరిరి. శ్రీ బెల్లామువాలాగారు కార్యదర్శియు రూ 50,000 ప్రతినిధులు ఆ రాష్ట్రముల ఖాదీసంఘములవారి ఉపయోగాలకు నిలవజేయించుటకు సభవారంగీకరించిరి. ఆఖాదీబోర్డులకు అవ్వడవలయు యెంతవరకు కావలసిన అంతవరకు తీసుకునకు, అవసరమగుచో రూ 5,000 వరకు బడులనుబట్టి యేర్పాటులు జేయవలెను.

పంజాబురాష్ట్రమువారి దరఖాస్తును, అచ్చటి పరిస్థితులను జూచుచున్న ఒకసభ్యుని శిఫార్సుప్రకారము రూ 85000 బురుగులనుబట్టి నిశ్చయించడమైనది.

బెంగాలు జాతీయవిద్యాలయమునకు విచారించి బెంగాలు ఖాదీప్రతినిధులనుండి క్రియత జనులలాగుగా గాంధీగారిచే పంపించి తమవద్ద ప్రత్యేకింపబడి యున్న యెత్తమునుండి బురుగులనుబట్టి నిశ్చయించడమైనది.

సింధురాష్ట్రమునకు రూ 1000 ఖాయముచేయబడినది. అచ్చట ఖాదీకారాగ్రామలలో పని యేరితిగా జరుగుచున్నదియు చెబునగోరిరి.

ఖాదీపనిలో విక్రయదాతలకు శిక్షణయొనగటకుగాను రూ 8000 ప్రత్యేకింపబడినది. కార్యదర్శికి తనవారినిబట్టి శిక్షణగలవులకు అనుజ్ఞ ఒకంగలదెను.

ఖద్దరు విక్రయము

గాంధీమామనందు విక్రయింపబడిన ఖద్దరునుగుర్చి క్రిందటి ప్రకటనలలో లెక్కలుచెప్పబడినవి. కేరళ, ఉత్తర బొంబాయి, మహారాష్ట్ర (మ. ప.) లలో విక్రయమయినది కలుపుకొని మొత్తమునైన రూ 2,60,789-0-0 విలువగల బట్ట చల్లినది. కొన్ని చోట్లనుండి సమాచారము రాకుండుటబట్టియు మరికొన్ని స్థలములలో సరియగు సంఖ్యలు దెలియకుండుటచేత తమయొక్క యెత్తువట్టులకై యింపబడినదనియే దలంపవచ్చును. ప్రైవేటువ్యాపక ప్రాధాన్యముగా ప్రతినిధుల యెంతవెల్లుచుండునో గ్రహించుకొనవచ్చును. తిరువూరు, బొంబాయిగల రైలులలో తప్ప యితరచోట్ల ప్రత్యేకవృత్తుల దుఖానుమలందు చల్లిన బట్టలసంఖ్య యెక్కువలేదు. అన్ని ప్రాంతములనుండి భూమిచారము వచ్చియుండినచో ఖద్దరుప్రచారమెంతయభివృద్ధి కనుపించునో దెలియగలదు. వ్యయపరచుకొనునకై వ్యవస్థగా నూలుపరిచారసంఖ్య దెలియలేదు. స్వంతముగా నూలు వదులువారిసంఖ్య క్రమేణాపెచ్చి, ఖద్దరు విక్రయము తక్కువగావలెను. అట్లుతగ్గినచో మంచికొరకే తగ్గినవని తలంపవచ్చును. కాని ప్రస్తుతము కద్దరు విక్రయము తగ్గుటకుగూడ నదియే కారణమని దలంబు సారబాటు. ఇంతవరకు నట్టిసీతి రాజాలదు. నిజముగా నదియేకారణమగుచో యింకవిస్తారముగా ప్రతిపండువును వనశ్శేషముల ప్రతినిధులనుబట్టియే యుండవలెను. విదేశవస్తువులు యధాప్రకారము యెక్కువగా చల్లుచుండగా, స్వంతముగనేకాక యితరులకు సరఫరా చేయుటకు గూడ తగినంతనూలు వదులుగల స్త్రీలు అనేకులు తమనూలు కొనుపాటుచేతుండుటచే వనిశ్చయమైనది.

1923 నూన్వరే అంతమయ్యే సంవత్సరమునందు హిందూజనుమంది 3,352,601 వేళ్లు ప్రతి విదేశములకంపబడినవి "ఇండియన్ టెక్స్టైల్ జర్నల్" అనుపత్రిక చెబుచున్నది. అంతమందువర్గము 2,981,861 వేళ్లు ఎగుమతియైనవి.

మిల్లుపనివాండు ఖద్దరు

అహమదాబాదు మిల్లుపనివాండులొకమాడు ఖద్దరు బ్యాంకునుబట్టి "మజారు సందేశ" పత్రిక చెబుచున్నది. మిల్లుపనివాండుల సంఘమునందు అసమానాభాయుగాను, కేంకలలు కార్మికులుగా భావన జేయుచున్నారని అచ్చటఖద్దరు

రువాస్తవి యేరితిగానున్నది ప్రైవేట్ కమిటీలను సంఘమువారు ప్రతివారము ప్రకటించుచున్నారు. కొద్దిరోజులక్రిందుల వొకవిల్లుపనివాడు మరొకయ్యై నుండి, "నాతనిని క్రథగా జూచుచుండుడు, కాశమునై నుట్టుచున్నానే గవ్వను" అనిచెప్పినప్పటికి జెప్పెను అహమదాబాదునకు చేరువనున్న ఒక గ్రామమునందు 4000 పనివాండులన్నారు. వారందరూకూడ జేసి ఖద్దరునే ధరించుటకు నశ్చయించుకొనిరి. ఇట్టిసభలు చాల చోట్లజరుగుచుండెను. కొందరు తమయిండ్లలో రాట్టుములను పెట్టికొద్దిరోజులలో మగములనుగూడ నుంచుటకు నేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. సంఘమువారు పనివాండుల బాలర విద్యాభివృద్ధికై 20 పాఠశాలలను స్థాపించిరి. అందు పతిమబాలరందరు ఖద్దరునే ఉపయోగించెదరు. వారిపేరిటండ్రులుగూడ ఖద్దరే ధరించుటకు చేయుచున్నారు. ఖద్దరు విషయమున మహమ్మదీయులుగూడ హిందూపనివాండులతోనే అభిమానము జూపుచున్నారని 'మజారు సందేశ' పత్రిక చెబుచున్నది.

అంటరానివారిబాలరకై 'వాంకరవిద్యార్థి' ఆశ్రమమును 'పేరిట' ఒక ఆశ్రమము స్థాపించిరి. ఆయాశ్రమ ప్రాకారమునందు శుద్ధ ఖద్దరు అంగడి యొకటి సంఘమువారి యుంచిరి. అంగుడుట్టించి సిద్ధముగానుండిన చొక్కా, కోట్లా, టోపీలు విక్రయించెదరు. అసన్నియు మొత్తమునైన కట్టించుటచే కుటుంబాల చాలతక్కువమగును. చొక్కాకు 2 అ. 9 పై. టోపీకి 6 పై. మోయిచ్చెదరు. చొక్కాగర రూ 1-2 నుండి 1-2 1/2 లోపున, టోపీగర 4 1/2 అణాలకు వింపబడునందును.

ఆపత్రికలో ఒకనాడు అసమానాభాయుగారి యాదిగన సందేశము పెద్దక్షరములతో ముద్రింపబడియెను. "మీరు 40 కులముల ఖద్దరు బట్టనున్నచో అందు 10 అణాలు కట్టవలెను బోవును. 1 1/2 లేక 2 అ. ప్రతినిధికి శుభ్రవరకు చేచసాచుటకు చెందును. 8 లేక 9 అ. నేతగానికి, 9 వైచాకలిచానికేచెందును. మిగిలినవారలను అందుకెప్పుడనుచుండునో వనదేశములో నేయుండును. దానినలన మనమే సోదర సోదరీమణులు లాభముచేందెదరు."

ఈవిన్నపము ప్రతివాని మనస్సునందు నాటుకొనెను. విల్లుపనివారు గ్రామములలోనే పుట్టిపెరిగినవారగుటచే వారి యిష్టములు వారికి దెలియును. కావున చదువుగనువారికంటె వీరే యెక్కువగా సందేశము ననుసరింపగలరు.

ఖద్దరుబోర్డు సభ్యులవ్యవహారము

ఖద్దరుబోర్డు కార్యదర్శి కేంకరలాలు బ్యాంకుగారు మేమామనందు మగ్యరాష్ట్రములకు (హిందీ) బోయిరి. ఆయన నియోగినుండి 4వ తేదీ నిట్టువ్రాసెను. క్రిందజేడు యిక్కడ పని సంతృప్తికరమగునో జరిగెను. రూ 21,000 విలువగల ఖద్దరు తయారయి విక్రయింపబడినది. క్రిమరాకంకరమెంతాయన గజరాతీయ సోదరుడు ఈకార్యము నెరవేర్చెను. ఈయన తొలక వ్యాధివాదిగానుండి అసహాయవ్యమమననగలరించి, వృత్తివిడిచి, కాలగనుపని జేయుచుండెను. ఏదోయొక వ్యాపారము జేయుచుండవలెను గదాయని దలచి బంగారుకెండినర్లకుకాముపెట్టెను. ఆయన విరమించినప్పటినుండిఖద్దరు పరిశ్రమ తగ్గినది. ఇక్కడ చాలపని జరుగుటకు వీలుగలదు. నేను ఇటునుండి జబులూరుకొనిబోవుచున్నాను." మరియొక లేఖలో యిట్లు వ్రాసెను. "5 నుండి 12 వరకు కాలిలోనుండును. 9 లేక 10వ లేదిన పాట్నాచేరవను. బీహారులో 7,8 రోజులు పర్వటనమొనర్చి ఉత్తరకేరళమునకు బయలుదేరెదము. భీహారులో కద్దరు నిలువజేయుటకు గూర్చి గూలోచింపుటకు శ్రీ బెల్లామువాలాగారు బ్యాంకుగారిని కలయుదును.

మగన్తూరి గాంధీగారు.

పర్యటి ఆశ్రమం.

టాడిపుబోర్డు

సీమెంటుకాగితపు పరిశోధకులు.

సిల్లా, మే 23: ఏప్రిల్ 17 వ తేదీన ప్రకటించిన విగ్రహున సీమెంటుకాగితపు పరిశోధనలకు సంబంధించిన ప్రశ్నాపనిని టాడిపుబోర్డువారు తగ్గుచునేయున్నారు. ఈ ప్రశ్నలు కేసును ప్రభాగ్నిప్రాయము తెలిసికొనువలయునను ఉద్దేశముతో కాక ఈపరిశోధనలకు సంబంధించిన అన్నివిషయములను తెలిసికొనుటకై తయారుచేయబడినవి.

శ్రీపతి సి. యం. గణపతిగారు. ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసు ఆఫీసులు డైరెక్టరు తెనాలిగ నియమింపబడిరి.

అమృతాంజనండిపోవారి

సుప్రసిద్ధావధల జాబితా.

బీర్లరసాయనము

కట్టెమొదలన భుజించిన సమయము కత్తులకు గరిగా మాగవు. అట్లేమొదల మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనివలన బీర్లరసము అందు కనుసావము క్రమముగ కలిగి యెట్లు చేర్చబడి ఆయాభూషణించును. 26 మాత్రల డబ్బీ వెల రూ 1-4-0.

కలరామాత్రలు

కబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-8-0.

తేలునందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-18-0.

తేలుకాటులన అపామము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు. తేలు కాటువలన విషము నెక్కువలో ప్రవేశించదు. బాధ నెదురుపెట్టు. పెద్దవరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును బండపొరుగులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినచోటు కొంచును మందు పోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగి యున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ 0-8-0

కత్తలచివములు, బంకవిరచనములు, జుట్టువిరచనములు, అజీర్ణవిరచనములు, నీటివిరచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుభూటలు నేరించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుగూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గణ విచ్చును.

కవహారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-6-0

కట్టె వ్యాధిరోగములందు బలహీనతలవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు కైత్యములను ఏర్పడిన కట్టె. కేరాలముల గ్రహణిను కట్టె వ్యాధిరోగముల నూక్కు వాళములందు ఏర్పడుకట్టె ఉబ్బునను, క్షయకట్టె కట్టెను నేరించవలసి వచ్చును. కట్టె నిధమును బట్టి యుండును.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-10 0

ఇవి వ్యర్థమును నేపాళేశకత్తు కస్తూరి, మంచిగోడన నము, అదిపచ్చి కాన, పొవుదారు, మంచినంకురుపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికైత్యము, కైత్యభారము కైత్యవ్యయము చల్లించు, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము పగలరాలు వెంటనే మాన్పును. ప్రతిరాత్రున సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండవలసివ. ముఖ్యముగ పిల్లలకుగల గృహసండుండదగినవి.

వాయువు నొప్పును మందు

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. 1-8-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మూర్ఛలను, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లనెదులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల విగడియుట, 4. నెదులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కడలుటకు వీలులేకుటల పర్యాంగములు విగడియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్ని భూటలు త్రాగినతోడనే సంచి యందు కొట్టు నొప్పుల పోయి కీళ్లను మృదాశిలికి చేర్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకబొడుముతో గాని గాలి అమృతాంజనము రాయవలెను.

నుఖిభోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 1-0-0

కొరకు సహమేహములకు ఈమాత్రలు బాగుగా పనిజేయును. వీటిని తినుచు పుండుపడినచోట తైలమును రాయవలయును. ఇవిరక్తశుద్ధికి మేమాకారక బాధ్యములకు గూడకపయోగించును

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నట ప్రకాశికా సంపుటి

అదృశ్యం! ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకాశికా విశేషావళి... నట ప్రకాశికా సంపుటి... ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకాశికా విశేషావళి...

ఈ ప్రకాశికా సంపుటి వివిధ కళా రంగాల... నట ప్రకాశికా సంపుటి... ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకాశికా విశేషావళి...

ఈ సందర్భమున నాచే నిర్వహించబడ నుండిన విద్యార్థుల... నట ప్రకాశికా సంపుటి... ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకాశికా విశేషావళి...

కాకినాడనుండి వెదలు "అనసూయ" పత్రికానిధి... నట ప్రకాశికా సంపుటి... ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకాశికా విశేషావళి...

నాయకులను నాచేదల పెట్టబడిన గ్రంథమునందును... నట ప్రకాశికా సంపుటి... ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకాశికా విశేషావళి...

హాస్య ఉన్నత పాఠశాల, చెన్నపురి

విషయ అధికారులనుండి మహమ్మదీయ సంఘమువారియధీన మయ్యెను

ఉదయవరము, మే 24:— చెన్నపురి మహమ్మదీయ సంఘము... హాస్య ఉన్నత పాఠశాల, చెన్నపురి...

ఒక స్త్రీని హత్య చేయుట... హాస్య ఉన్నత పాఠశాల, చెన్నపురి...

పశ్చిమాంధ దేశమున కరవు

వర్షములు కురువకున్న మరింత కష్టమును

ఉదయవరము, మే 22:— పశ్చిమాంధ దేశమున నన్ను కరవు... పశ్చిమాంధ దేశమున కరవు...

కొనుట కవకాశము లేకపోయెను. ఇదియు నేను ప్రకటించిన... పశ్చిమాంధ దేశమున కరవు...

వర్షము రై యజ్ఞ వారాయణకాస్త్రము

భరతపూరు మసీదులు

మహారాష్ట్ర కలనము

భరతపూరులో మూడు మసీదులను పడగొట్టెనని మహమ్మదీయ పత్రికలలో ప్రకటించబడిన వార్త అసత్యము.

బలించిన పంచములకు భారతదేశమునందే పెన్నిమి ఆడువారిని పోటీకేయించుట...

చెన్నపురి అన్నదానసమాజము:— ఈసమాజమువారి యాజమాన్యమున యాదినగు ప్రత్యేక అన్నదానములు...

కన్యకాపరమేశ్వరి:— ఇది యొకపక్ష పత్రిక. మొదటి సంపుటము మొదటి సంచిక యీ కేసాభి శుద్ధమున వెలువడి మాకార్యాలయము నలంకరించినది.

భారత శాసనసభ ఎన్నికలు... భారత శాసనసభ ఎన్నికలు...

బెంగుళూరు వార్తలు... బెంగుళూరు వార్తలు...

మైసూరు పట్టణ కార్యము సంఘము:— మైసూరుపట్టణ కార్యము సంఘము యొక్క 25 వ. తేదీన జరిగినది.

విశుద్ధి:— బుధవారము రాత్రి గొప్పపొగిగుడి మూల జయమహోద్ధవ వాతవ్యము ముగియ ప్రారంభమయినది.

నీటిపారుదల మంత్రి:— ఈ కేసులో నెవమనెడి గాని ఉరికొడు విధింపబడిన కృష్ణరావు గారు ఫి ఫు కోర్టుకు అరెస్టు చేసిరి. వాదించునది ఏదో. ఎ. గోవిందరావు కార్యదాని వాదించెదరు.

కోలూరు జిల్లాభి:— కోలూరు జిల్లా భ 174 తేదీన జరిగినది దీక్షిమిమనక ఎన్ హింజ్యాయ్యగారు దీక్షిమిమనక గోవిందం.

ఉదయవరము:— కృష్ణరావుగారు ఉదయవరమునందు సాహిత్యము. క. పి. పుట్టచెట్టిగారు అభ్యుదయముగా నుండిరి.

మూలమునందు రీతిపరికరము ప్రకటించబడినది. (ప్రకటించబడినది)

గ్రామములను ముతాగా చేయుట... గ్రామములను ముతాగా చేయుట...

లాల్ ఇన్స్టిట్యూషన్... లాల్ ఇన్స్టిట్యూషన్...

భారతి

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చంద్రమానాదిని చరిత్రవలదును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతర పటములు ప్రచురించుదును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపి తిరిగి వెలుపూ. ౮ 10-0.

వైశాఖమాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

వాఙ్మయపరిణామము — పేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; తన్మయత — మద్దూరి సాంబయ్యగారు; తాండవకృష్ణుడు — మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు; ఏడుకొలుపు — వెదురుమూడి కృష్ణరావుగారు; పుష్పనాటకము — వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; బ్రహ్మగీతము — చేపూరు సింహాచలముగారు; ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము — భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; ధనవిచారము — జంధ్యాల వేంకటశివకవులు; వ్యావహారిక భాషాభివృద్ధినిరసనము — రావుసాహెబ్ గిడుగు వేంకటరామమూర్తిగారు; భావిచింతనము — బసవరాజు అప్పారావుగారు; సుశీల — కొ. నృసింహాచారిగారు; ప్రకృతిప్రపంచము — శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులు; బౌద్ధమత సిద్ధాంతములు — సునీతిశ్రమణుడు; వానప్రస్థుని విభ్రమము — శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; అనార్కలి — చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారు; కనబూప్పు — నండాది వెంకటసుబ్బారావుగారు; వైదికవాఙ్మయము — కనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారు; ధూరి వెంకటసుబ్బారావు బి.ఎ. గారి “యెట్టి నాయెంకి” — పాకలూనరి లక్ష్మీనారాయణగారు; ప్రాచీనార్యస్మృతులు — భారతీయ

నాగరికతనుబట్టి గానము — వి. వల్లి శేంకటశివరావుగారు; మధుకలశము — రాయపోలు సుబ్బారావుగారు; గానము — కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; ఏది? ముద్దు — పాపినేని వేంకటేశ్వరరావుగారు; శ్రీశైలము; దయ్యములకొంప — శంకరదీక్షితులుగారు; ప్రేమతత్త్వము — మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; వ్యవసాయచరిత్ర — వెంకటలక్ష్మీ వేంకటసుబ్బారావుశాస్త్రిగారు; నాగరాజు — రాయనము వేంకటశివుడుగారు; ఘాతుకప్రియ — నోరి నరసింహశాస్త్రి; ప్రాఫెసర్ సి. వి. రామగారు — చందా వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు; వసంతగానము — తురగా వెంకట్రామయ్యగారు; రామరాజు — పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావుగారు; ఆశామృతము — దామరాజు పుండరీకాక్షుడుగారు; మండుకస్తుతి — గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారు; బూరా — అడవి బాపిరాజుగారు; జగద్యుపేటలో దొరకిన శిలావిగ్రహములు — భ. పట్టాభిరామయ్యగారు; డాక్టరు జేమ్సుకజన్సుగారు — వి. యస్. శర్మగారు; రాణి చూపమతి — యశోధర - సిద్ధార్థుడు — శంకరజయంతి.

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు: — యశోధర-సిద్ధార్థుడు, అనార్కలి; బజబహదూరు-చూపమతి

సాధారణచిత్రములు: — శ్రీయత చెన్నాచగడ భానుమూర్తిగారు, శ్రీ. సి. వి. మల్లప్పగారు-కబీరుదాసు; శ్రీ ప్రాఫెసర్.

సి. వి. రామగారు, బజబహదూరు మందిరము; డాక్టరు కజ్జెనుగారు; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

మూలశంకకుతైలము

కల డబ్బీ 1-; రూ 0-12-0

మూలశంకపలన అపవనమగ్గర చర్మము లూపుచారి క్రురుముగ దిన్నచిన్న మెలలు ఏర్పడును. ఇది వైర్యకోశపు చుకరవలన (Gonorrhoic liver) గలుగును. అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒకచోట కూర్చుండుట, వలూకోశపలన జ్వరీకమునకు పోయిపట్టడను ఇతర మయములందును రక్తముచును. దీనివలన బాధపడువాడు కారము, ఆన మెడిలను పదార్థమును తగ్గించి తిడుటయు, విశేష సాధకములగు ముంగాయల తినుటయు యుక్తము. ఈతైలమును మెలలవైరాచిన బాధ వెంటనే కోయి రక్తగుణములు మానును. జాలూబీమూర్తిలనలన ముఖవిరేచకమునకు. ఈతైలము మందులను విశేషక కోంతకాలము వాడెడి మూలశంక కోగమం రక్తగలదు.

అమ్మకొంబం డబ్బీ, మద్రాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త: — పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి పదములను నన్నయభట్టాచారు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము అనేక ప్రాచీన భారతీయములను విమర్శించి నన్నయభట్టాచారులకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారత వ్యుత్పలనుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అత్యుత్తమమైన వ్యాఖ్యానములను ఆంధ్రమున కర్తృకము కాదనరా వాదములన్నియు సురూపముగా ఖండింపబడింది. భాషా శాస్త్ర తత్వములను సురూపముగా చూడవలసి విశేషము తెల్పి యోగలవు.

కల 0-12-0.

ప్రొఫెసర్ శంక.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాళాశాలయము - మద్రాసు.

సుఖభోగితైలము

డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0

అన్నివిధముల పుష్కలము, కొయ్య పుష్కలము ఈతైలము ఉపయోగించును ఈతైలమును రాచిన పుష్కలమును, లోపలికి మూర్తిలను తివలయును. అన్ని గాయములను ముప్పును కాన సామాన్యమైన గాయములను వాడవచ్చును.

తామర తైలము

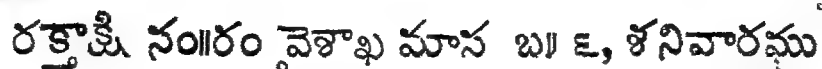
డబ్బీ 1 కి 0 6-0. 12-కి 3 8-0.

తామర ఒకవిధమైన చక్కము మీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోనర్పములో గాని, గోల్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని శేషముల బట్టితామరలోను చెండు మూడు భేదములు లభ్య.

కాన, తామరతీటు, ఏనుగొట్టి మొదలగునవి కల - రందట ఈతైలము ఒకచాలివాడి చూడవలెను దీనిని రాచినచుండును రందడు. చక్కము నలు వెక్కిడు, పుడన తేడు, కల - 1-0-0. కల - 1-0-0.

అమ్మకొంబం డబ్బీ, మద్రాసు - బొంబాయి.

[కే. వి. సుబ్బారావుగారు]

కాష్ఠ్యగారి సిద్ధాంతప్రకారము “యజ్ఞ” ఇత్యాదిస్థల
యందు జ్ఞ సంయోగమును, “జ్ఞాన, జ్ఞాని” మున్నగుస్థలముల
యందు జగతిలసంయోగమును, అయినచో పైఁ జూపినయథోఁరే
ఖాంకితస్థలములయందు నన్నయూదులకు ప్రాసభంగము తప్పదు.
యజ్ఞ, జ్ఞాన, ఇత్యాదులలో నుచ్చారణ లిక్ష్మానాదికాలముల

“అర్థ్ ఎ. మెక్మోనల్” అను నాంగ్ల పండితుడు
వాసిన యభి పాయములు

[ప్రభల వేంకటసుబ్బయ్యగారు]

(గత సారస్వతాను బంధము తరువాయి)

సాంఖ్య పదతి

లోను నేమను ఒకవిషయముగానే యున్నట్లు పై ప్రాస్తానము
 తే వెలడిచేయుచున్నది. కొన్ని సంయుక్తక్షరములలో (క్ష,
 త్స) మున్నగుస్థలములలో విలక్షణోచ్చారణము సంప్రదాయ
 యంతమై యున్నది. తాటామలవ్రాతలలో జకారము జకార
 ముగా మారినచుట విపరీతకల్పన. శాస్త్రీగారికల్పన సమంజస
 మయినచో తాటామగ్రంథములలో సార్వత్రికముగా జకార
 ము రూపుమాసి యుండవలయును. అట్లు కాలేదు. అనేకస్థల
 ములయందు జకారము కానబడుచునే యున్నది. కొన్నిస్థలము
 లయందు మాత్రమే తాటామ చిరిగి కొన్నిస్థలములయందు చిరు
 గడనుటకు నే యుక్తిని జూపెదరా? నాగరాదివిప్రులలో భూ
 ర్జాది ప్రత్యయలయందు శిలాతామ్రాదికాసనములయందును గాన
 వచ్చుచున్న “జ్ఞాన జ్ఞాతి” మున్నగుపదములలోని జకారమునకు
 గతియొద్దీ? ఈ మాత్రము శాస్త్రులును లోకమును ఉపపత్తిని
 జూడక పామరవ్యాఘోహకముగా వ్యాసములను వ్రాయుట
 సమంజసముకాదు. కావున జగ్గసంయోగముజ్ఞకారముకాదు.
 ప్రాచీన లాక్షణికులయిన అప్పకవిమున్నగువారియందు జూపిన
 ప్రమాదము ఘనసహజప్రమాదమే కాని వేదకాదు.

సాంఖ్యవర్ణనముయొక్క యాత్మవిచారము ముఖ్యముగా నావశ్యకమై యున్నది. "గ్రహణము, విచారము, ఇచ్ఛ, మొదలగు మానసికక్రియలన్నియు నాత్మచేతనే నిర్వహింపఁబడుటలేదు. కాని యవియంతరించియునులయొక్క యనఁగా స్థూలపదార్థములయొక్క యంత్రమువంటికార్యములుమాత్రమై యున్నవి" అనుదాని సిద్ధాంతము వనకుఁ గుతూహలము కలుగఁజేయక మానదు. ఆత్మ స్వభావవర్ణనమును గణిరియుండలేదు. మఱియు నయ్యది స్వతఃకేకముగామాత్రము ప్రతిపాదించఁబడఁజలదు ఆత్మలలో స్వభావముఁ జెలిపెక. భేదము లేకపావులుచేత కృత్రివ్య(ఏకత్వము)నియమునుకొనఁగనట్టి నాక్షు (లింగ)దేహము ముఖ్యముగా నంతరించియునులచే రూపింపఁబడినదని వానిని (అయింద్రియములను) నావరించుకొని యాత్మచేత నిర్మము గణిరించుకొనఁబడుచున్నది. ఈనాక్షు (లింగ)దేహము దేహాంతరమునకు మూలకమై యున్న సుకృతగుమ్మరములకు హావకమై(సాధకమై)యుండి యాత్మకు దేహసంపజంతం భూములలో నేదియో యాప్రతిస్థూల కాయమునను వర్తించును. తత్వజ్ఞునిము కుఱిపాతకమై యున్నది. దానియందును విశేషముగానర్యము చెడుగునకే యున్నవనెడనునిపవర్తితేతనే సుఖము

కొండపల్లి

వేంకటేశ సీతారామయ్యగారు

సీ! అరికర్షివరహ రక్షగజ్జతిరాజ

మండితయశస్వి కొండపల్లి

ఘోరభీకరకైవేయల బంధిండు

దండికోటలల్లి కొండపల్లి

మేటిరాజులధాటి ఘోరప్రళయము

ద్వంద్వమండితగల్లి కొండపల్లి

గగనమందిరముహాగ్రభ్రుంట్రి మన్నెపు

కోటబుద్ధులల్లి కొండపల్లి

గీ! చండభండనభీము లద్దండఖండ

దండి, మండలధూవాళమండితంపు

నిండు రాజ్యాంగసభలచే నెమ్మి దనరు

గొమకు సురలోకనిధి తొల్లి కొండపల్లి

అహ! కాలపురుషనితో కాలపురుషునిదగ్గ మఱి

యొకరి బోల్చలేము కదా! ఆతండు తెల్లనినాడో, నల్లని నాడో యెరికిం దోయదు; కాని యాతనిదాహు నైనకాన నంబుల గలదిగనో, గొప్పగనో జవి జూడనివా రీచరాచగ కోటిలో నొక్కరై నలేరనియే నానవ్విక. ఆతండు తలంచినచో లక్షాధికారిని భీషాధికారిగను భీషాధికారిని లక్షాధికారిగను ద్రుటికాలములో జేసివైచును. ఆతండు డిట్టలేలేయనో దెలిసి కొన నేరికిని సాధ్యముకాదు. దేన్నత్యమనండి యధోగతి బొందినవారు దూషించుచు, నధోగతినుండి యాన్నత్యమునకు వచ్చినవారు భూషించుచు నా విచిత్రపురుషుని కాననంబుల కిరసావహించి చేతులు మోడ్చి, జోహారు లానరింతురు దక్క జేయున దేదియును లేదుకదా ఆహ! నీమిచిత్రము! సకలైశ్వర్య భోగలాలితంబులగు ధ్వులంబులు. సర్వసూక్ష్మంబులుగను, సంతత సూతకజంతుసంతానసంకలింతంబుగను మఱి నాశనజేసతారం గములై శిథిలములైయున్నవి. కాని యాశిథిలత్వము నామ మత్రావశిష్టము. ఓకాలపురుషా! నీచింకము, నీవదాయి తోసి నది. నీ చలనాటిరాజాజాలద్రుండునీ పోగలిగితివి. కాని యారారాజుల రాచకార్యమై పూర్వజ్యోతి నార్పగలిగితివా! ఆలనాటి పీఠాశ్రసరప్రకవర్తుల ద్రుంగితివికాని, యాకార్య గనుల యశోవల్లికలను ద్రంపగలిగితివా! ఆయతీణశిల్పకళా దక్షుల గొనిపోతివికాని, వారి యసమానవిద్యానిపుత్యమును గొనిపోవగలిగితివా! అలనాటి కవిపుంగల గనుపడకుండ జేయగలిగితివే కాని, వారి వృదు, మధురవాక్యనాహంబుల నింక జేయగలిగితివా! నీచేతనైన దెదియో చేసితివి; చేతులు కడిగికొని యూరకుంటివి. ప్రపంచములో నిట్టులు సుప్రసిద్ధ ప్రదేశము లేన్నియో నీశాసనములకు బాటించుచు, నిరంకుశ ప్రభుత్వపాలనాబంధితుండగు నిజదేశభక్తునిబోలె శల్కావశిష్ట ములైయున్నవి. కాని యట్టివానియం దొక నిరుపమానమైన శక్తి, నిజమైన యాకర్షణ యున్నది అది సంతతము సజీవమై యుండును. అందులకు బ్రబలనిదర్శన మంగ్రదేశయశస్సంప త్నూర్జనమున సగ్రహణము వహింప, యత్యద్భుతశిల్పకళా భరంబగు హర్యుప్రసాదలచే వింది, యనేకవి పండిత ప్రకాండసంస్తుత్యమై, యసమానయశోవిభాసితంబై యొప్పు కొండపల్లి దుర్గ మొకటి.

ఈదుర్గము ప్రస్తుతము కృష్ణమండలములో గృష్ణకుత్తర ముననున్నది. ఈదుర్గ మొక్కవర్షతాగ్రమువైగట్టబడియున్నది. ఇట్టి యున్నతపర్వతపంపులచు నొకదాని వెనుక నొకటి పండ్డెండున్నవి. ఈదుర్గము తన యున్నతస్థితిని గోల్పోనక పూర్వము చూచు మహాభాగ్యము మనకబ్బలేదు; కాని ప్రస్తుత ము కానవచ్చెడి జీర్ణచిహ్నములనుండి, సాధ్యమగునంతముట్టుకు దాని తొంటి యాన్నత్యమును జెప్పూని, గతించిన మన యంగ్రగణితామహాల యశోగానము జేసి, యొక్క కన్నీటి బొట్టును విడుమటకుమాత్ర మింకను మాటుపడియుండలేదు. ఈ దుర్గము, కొండయదుగు భాగమునుండి దాదాపు మూడు, చాలుగు మైళ్లదూరమువఱకు బహుమక్కగా గానించును. కొండమట్టున గాధమగు నగడ్డ కలదు. దానివెనుక బగ్గమై, వికాలమై, యున్నతమగు నల్ల రాతిగోడ, యగడ్డ సాదుగుననే కాక కొండ పైభాగమునకును గొంపోయియున్నది. ఈదుర్గము సాదుగున నిరువదిగజముల కొల్పోతివేమన దుర్గరక్ష కుటుండు బురుజులు కలవు. సింహద్వారమున కిరువైపుల రెండు స్తుతమైనబురుజులు కలవు. అటునుండి కొండయదుగుభాగము వఱకు చక్కనిరాచబాట కలదు. ఈబాటపైగూడ నచ్చటచ్చ ట ద్వారంబులును, ద్వారపాలకు లుండుబురుజులును గలవు. ఇది కొండకొరి విషయము. ఇక్కడ గొంథ పైభాగవిషయము

చేర్చబడియున్నది. తేలదుగునివృత్తి గలిగిండునదియే యు గ్గుమోక్షము లభింపఁబడునపుడే మాక్కుంగదేహము తన ప్రధానముల పరాక్రమ లలోనికి లీనము చేయఁబడియుండును. మఱియో నాత్మ మంతః బ్రశ్నకింపబడినది యగును జేతుగ నుండునాగను. కాని సంపూర్ణమయిన యతేతత్వమునందే వేఱంగ నుండనారంభించును.

కడిపటి యుపనిషత్తులయందును, మహాభారతమునందు న. నుపహరింపబడుటకు మాత్రము మొదటిదునున్న దర్శనము యొక్క నామము సంఖ్యనుండియే పుట్టియున్నది. అయినను నది తాననునందు పద్ధతినుండియే యూహింపఁ దగినదియో, లేదా, భేదములేలకొనఁదగినదియో యగు సిద్ధాంతమును వివరించు నిదనదైదు తత్వములనుండి లెక్కించుట (సాంఖ్యార్థము) యనునర్థమునట్టిది యేదియో దానింగుఱించి కొంచెము సందే హము గలుగు. బుద్ధుఁ డెవ్వని మతధర్మములను, బోధనలను నలంఛనో, ఎవ్వనిని తాదృశత్యేతిహాసము బుద్ధుఁడు జన్మించిన స్థలమగు కపిలవస్తువుతో సంబంధము గలిగించుచున్నదో యానీలఁడు క్రీ. పూ. ఆఱవశతాబ్ది ముగ్యముననే జీవించి యుండవలయును. అతఁడు తనదర్శనము (పద్ధతి) నెన్నఁదయిన గ్రంథరూపముననుంచినచో నది జాగ్రత్తపెట్టఁబడక యుండునా! ప్రాచీనవేతిహాసము ఈపేరుగల మనుష్యుని నిదర్శన మును ధోషించినవానినిగా నైకకంత్వముతో జెప్పచున్నను కపిలఁని వంటిపురుషుఁ డుండినను విషయమే సందేహముగ నున్నది. సాంఖ్య తత్వజ్ఞానమునకు ద్వితీయ ప్రధాన ప్రామాణి కుఁడు పంచభింజుడై యుండెను. ఇతఁడు క్రీస్తుశకారంభప్రాంతమున జీవించియుండవచ్చును. జాగ్రత్త చేయఁబడియున్న బహు పురాతనదర్శనగ్రంథ మీశ్వరకృష్ణుని సాంఖ్యకారియే. ఇది క్రీ. శ. 57-58 వసం||రలో ముగ్యను చీనాభాషలోనికిఁ బరివర్తింపఁబడుటచేత బంచమ శతాబ్దమునకుఁ బూర్వపుదై యుండఁజాలదు. మఱియు నయ్యది యింకను ప్రాచీనమై యుండవచ్చును. ఈగ్రంథము 69 శ్లోకములచే (క్లిష్టమైన యార్యాన్విత్యములతో గూర్చబడిన) సాంఖ్య సిద్ధాంతము లను మిక్కిలి సం గ్రహముగాను గ్రమమేర్పడునట్లుగాను రచియింపఁబడియె. దీనికిమాఁడు తక్కినవి తరువాతను గూర్చబడ్డి చవి. పంచభింజుత్రిమలను బ్రత్యక్షాన్వయ మొనర్చినట్లు కాన్పించును, అందు సతఁడు దర్శనమునకు ముఖ్యకారకుఁడుగా నుచ హరింపఁబడుచున్నాఁడు. సాంఖ్యకారికపై రెండు మంచివ్యాఖ్యానములు గలవు. క్రింద 700 వ. సం. ప్రాంతమున నొకదానిని గౌడపానుఁడును మఱియొకదానిని క్రీ. శ. 1100 వ సం. మనసుఁ బిమ్మని వాచస్పతి మిత్రుఁడును వ్రాసిరి.

చిరకాలమునుండియు బహుప్రాచీన దర్శన గ్రంథముగా నెంచబడుచున్నదియు, దీనిక ద్విత్యము కపిలుఁడు నారోపింప బడినదియు, సగుసాంఖ్యసూత్రములు (ప్రాయశః క్రీ. శ. దాదాపుగా 140) ప్రాంతమువఱకుగూర్చఁ బడియుండవు. సాంఖ్య ప్రచుననను శేరనొప్ప సీగ్రంథమును రచియించినపురుషుఁడు సాంఖ్యోపనిషత్సిద్ధాంతములు రెంటికిని శేషము. లేదని చూపుటకుఁగాను వృధాగాఁ బ్రయత్నము స్పీయుండెను. అతఁడును యోగాభిప్రాయముచేతను వేదాంత పద్ధతిచేతను సాధ్యముగఁ బ్రేరేపింపఁ బడియుండును. ఈగ్రంథమువైన్నప్రాచీన వ్యాఖ్యానము అనిపడుచున్నది. అది క్రీ. శ. 1500 ప్రాంతమున గూర్చబడియున్నది. అందులోఁ బ్రస్తావించు రీతిగల స్థూల ప్రపంచక విషయకతత్వము (పదార్థసృష్ట్యము) మిగల సహయోగకరమైనది. బహుస విస్తరమయినదియైన చాలతక్కువ స్థూలప్రపంచ సంబంధమయినది. సాంఖ్యప్రపంచ భాష్యము నామముగల విజ్ఞానభిక్తుకుని వ్యాఖ్యానమైయున్నది. అదిసమనాచారతాబ్ధిత్రరభాగమున వ్రాయఁబడినది. గ్రంథకాండ యుద్దేశము ఆస్తికమత సంబంధమునదిగాన నతఁడు కాస్త్రీయవయవ వడ్డర్పనములు తనప్రధాన సిద్ధాంతముల యందు సర్వము లనేకూడికొనియున్నవనిచూపుప్రయత్నముననే విషయ దర్శనములలోని సహజుత్వములను ప్రత్యక్షాన్వయము చేయును.

క్రీస్తుశకారంభము మొదలు శేషివఱకు సాంఖ్యసిద్ధాంతములు వేదాంతములకంటె దక్కువ వ్యాప్తిలో (ప్రచురములో) నుండిననుచవి కొందఱుమత తత్వజ్ఞాన జీవితమునకు విశేషముగ శక్తిని వినియోగించియున్నవి. త్రిగుణోపదేశములపంటి దాని (సాంఖ్య) యొక్కన్న శ్రీగతోపదేశములలోఁ గొన్నిసం స్కృతివాద్యయమున కంతకు సామాన్య లక్షణముగా నున్నవి. (క్రీ.శ. 80). గొప్పవేదాంతియగు శంకరాచార్యుని కాలముననే సాంఖ్యదర్శనము గొప్ప ప్రతిస్టయం దుండఁబడియో మనుధర్మ కాస్త్రము మిమాంస వేదాంతముల యొక్కయు జనసామాన్య

పురాణములయొక్కయు ఆస్తికమత విషయక భావములతో మిశ్రమై యున్నను నీసాంఖ్యసిద్ధాంతముల ననుసరించును మహాభారతములో ముఖ్యముగా ద్వంద్వకోశమునిండ సాంఖ్యసిద్ధాంతములున్నవి. ఈ సాంఖ్యములోని యఖిలాపదేశములు మహాకావ్యములలోఁ గొన్నిపట్ల కనుగొనఁబడుచున్నవి. పండిత "గార్మ" యోజించునట్లు నీసాంఖ్యదర్శనమునకు మహాభారతము సరియైనబహు పురాతన మూలమైయున్నను మహాభారతము లోని సాంఖ్యగ్రంథోల్లంఘనములు పెక్కులు ప్రధానమునవి మాత్రముకావు. దాదాపుగాఁ బూరాణములలో చగము భాగము సాంఖ్య విశ్వోత్పత్తి ననుసరించును. వేదాంత సంబంధము యిన పురాణములు సయితము వేదాంత సిద్ధాంతములచే విశేషముగా శక్తి నొందింపఁబడుచున్నవి. అయినను వేదాంత సిద్ధాంతములనఁగా ముఖ్యముగా విశ్వవిజయ శ్రమైక సిద్ధాంతములు పురాణములలోఁ బెక్కుచోట్ల సాంఖ్యాభి ప్రాయముల యొక్కపవిత్రతను మఱుగు పఱచుచున్నవి. జీవము పురుషుడనియు స్థూలపదార్థము, లేక ప్రకృతి సృష్టికి లీజమయిన స్త్రీయనియు బారాణిక సాంఖ్యవృత్తియొక్క భావనయే యొప్పెడిది.

తాదృశైవము లనెడుతత్వజ్ఞాన విషయక మతములు ఇండును వాని ప్రధానాకారములన్నిటిలోను సాంఖ్యదర్శనమును నాధారము చేసికొనియున్నవి. జీవము దుఃఖమునొందుట కాక మతేవియులేదని వానిప్రధాన సిద్ధాంతము. లోకములో సుఖముగా నివసించి యనభవిషయమునను కామమేదుఖమునకుఁ గారణమైయున్నది. అదియజ్ఞానము నాధారము చేసికొనియున్నది. ఈరెంటియొక్కయుద్దేశము లోకపరి త్యాగ సహాయముతోడను, సమస్త మయిన యభిప్రాయములయందును నమిత దమామలబవముతోడను. నాశ్యజింపఁజేసి (కామని రూపమున) యోహికనివాస దుఃఖమునుండి మనుష్యజాతిని విమోచనము చేయుటయైయున్నది. సర్వమును చెడుగునకే యున్నవనెడు నీమతవ్యయము మిగల సద్భవముగనున్నది. అందువల్లనే జైనులు చిరకాలమునుండి తాదృశమత కాఖిలోని వారసుత్వప్రేమ కలదు అయిన సుభయపద్ధతులును స్థాపించినవారు ఆఱవ శతాబ్దములో సుత్రమగ్యహిందూదేశమున బ్యాహ్యుకర్యులను వర్ణాశ్రమాచారముల నాటంక పఱచిన బహుగురువులలో మిగుల ప్రసిద్ధిఁ జేంచిన వారిలో సమకాలీనులై యుండిరిని పరిశోధనలనను మనకు తెలియవచ్చుచున్నది. ఉభయమతములు హిందమై త్తజ్ఞానగరమైన బ్యాహ్యుకర్యమత దేవతల నొప్పూనుచుండ సాంఖ్యమువలె నిత్యమై, సర్వోత్కృష్టమయిన దైవస్థితి లేదనుచున్నది. ఈయభయ తత్వజ్ఞాన విషయక భావములదేనిమండి సంగ్రహింపఁబడినచో యాదర్శనమునుండియే వివిధ విషయములయందు వ్యాప్తివొందెను. అందువల్లనే సాంఖ్యగ్రంథకారులు తమక్షులలోఁ గొన్నింటివఱకు ముఖ్యముగా బుద్ధుఁడాత్మ లేదనుటయు, పక్షువు లేల్ల నస్థిరమయిన స్థితిగలిగినవనియు, ముక్తి స్వప్రయోజన వివాశ (స్వార్థత్యాగ) మే యనియు సనుసిద్ధాంతములను నాటంకర పఱచుట గలిగెను. అయిన నిచ్చట బుద్ధుఁడు స్వయముగా నిర్వాణము సంపూర్ణ నిర్మూలమా? లేదా యంతము లేని యదైత్య్య బ్రహ్మసంద వైభవమా? అనుప్రశ్నను నిర్ణయింప నిరాకరించెనని మనము గమనింపవలయును. బుద్ధునికడపటి యుద్దేశము నిస్సందేహముగా వేదాంతాభి ప్రాయమునకు సమ్యతముగనున్నది. ప్రత్యగత్వ (జీవాత్మ) పరమాత్మ (బ్రహ్మ) తో నైకమగును.

ఈపద్ధతులయొక్క యావశ్యకత యప్రధానస్థితి మాత్రము వాగ్విరుండు కొనునట్టి తార్కికవిచారములయందు నిలిచి యుండక హైందవ తత్వజ్ఞానముయొక్క కాస్త్రీయదర్శనమునలో నపేక్షితమయిన (యొప్పరికించిన) నీతిని యనుములోనున్న తార్కిక్యద్ధిని గలిగించుటకై నిచ్చియున్నది. ఈ మతదర్శనము యొక్కశిథి యుద్భుతమయిన భేదమును గలిగియున్నది. జైనమతము ఒకహిందూ దేశమందే నిస్సారమయిన కాఖిగా శేషించి యున్నది. తాదృశమతము చిరకాలము క్రిందటనే తనజన్మభూమిని దేశమును విడిచియున్నదిగాని యితరమతములకంటె నెక్కువ యచలంబులను సమ్యుక్తిమదు నొకప్రపంచ మతమై యొప్పి యున్నది.

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-1
మొదటి వాచకం 0-6-1
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦
ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ,
7, రంబుకెట్టిపేట, మద్రాసు.

ఈ దుర్గమును పోలయవేమారెడ్డి యను ప్రభువు కట్టించెను. దీనినిగట్టించుటకు క్రీ. శ. 1334 మొదలు క్రీ. శ. 1364 వరకు సూపుడి సంవత్సరముల కాలము పట్టెను. మొత్తముమీద నీరెడ్డి ప్రభువు పదుమూడుకోటలు, నొక్క మూలం గట్టిచింపటలం దెలియుచున్నది. కొంపవైభాగముననే గ్రామముం గట్టించెను. ఈయనతదుపరి అనవేమారెడ్డి మొదలగు రెడ్డి కుశీమల సూర్యులంబున రెండు లక్షల కంటె చ్చిన్న ముగాఁ బరిపాలించిరి. పిమ్మట క్రీ. శ. 1429 మొదలు క క త బ్ది ముగించు వఱకు లవేశాచార్యులగు గణపతిరాజుల సాంధ్యముం

నుండెను. వారిలో ముఖ్యులు బాహుబలేంద్రగజపతి, ముకుంద
భూపతి, విద్యాధర గజపతి, పురుషోత్తమ గజపతి, యను
శాసనము. అందు సుకుమరభూపతి ప్రభుత్వముం దనగా ముమా
డు క్రీ. శ. 1470 ప్రాంతమున, భూమినీసవా బగు రెండవ
మహమ్మదాబాద్ యొక్క మంత్రి 'సకీర్ మహమ్మద్ గవార్',
యనునాఁడు దక్షిణహిందూదేశముపై వంశయాంత్రితు వెదకి,
'సకీర్', రాజమహేంద్రవరములను స్వాధీనపఱచుకొని,
'సకీర్' రాజ్యమును యంబరగాయ గజపతి కిచ్చి పోయెను
అప్పటినుండి క్రీ. శ. 1530 వఱకు దుర్గము గజపతుల స్వాధీ
నియమంబయ్యెను, క్రీ. శ. 1515 యందు శ్రీ విజయనగరా
ద్వారా శకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు, నిర్విక్రపరాక్షసాపేతు
లకు నేనలతోడను, నసమానశేముషీవంతుం డగు తిమ్మరుసు
నుగ్రహితుడను గోటను ముట్టపింఠ బ్రహ్మకము కొండపల్లి
గ్రామమునకు తర్రమున నుడు మైళ్లదూరంబున రెండు మా
సములు నుకాము చేసెను. నీటిచపతికై యొకదిగుబావి
నిర్మింపఁబడినది. అంజనేయస్వామి ప్రతిష్ఠింపఁబడినది. ఆబావి
కట్టిన తిమ్మరుసు 'తిమ్మరుసు బావి' యనుపేరునఁ బిలువఁబడుచున్నది
అమరావతియు నెండ వానలకు, సహించుచు కాంతముగా నచ్చ
లనే గూర్చున్నాడు. యుద్ధమందు గృష్ణ దేవరాయపతనమువారి
కే జనులను కల్లెను; గాని సఖ్యము పొసఁగినందున దుర్గము
వారికి కిచ్చఁబడుట కొసంగఁబడినది. తక్షణమే క్రీ. శ. 1530
యందు గోలకొండ నవాబగు కులీకుతుబ్ శాహా దండెత్తి వచ్చి
దుర్గమును స్వాధీనపఱచుకొనియెను. అంతటితో నాల్గుల
ప్రతిభి నిగ్గెను. ఈమహమ్మదీయవంశస్థులకింద దుర్గ మొక
శతాబ్దముండెను. వీరిలో ముఖ్యులు ఇబ్రాహిం కుతుబ్ శాహా
'అబుల్ హసన్ పాదుషా' యను వారలు, 'ఇబ్రాహిం కుతుబ్
శాహా' 'మల్లిక్ ఇబ్రాహిం' అనుపేరుకూడ నుండెను.
ఈయన గారికి సుస్సత్తాంధ్రములయందు బాండిత్యముండెను.
పండితుల నెందఱో సన్మానించెను. 'పాన్నిగంటి తెలగ
శాస్త్రి'నిచే యయాతిదీపతియును; 'అద్దంకి గంగాధర' కవిచే
'పాణి' గారణోపాఖ్యానమును గృతులుగాఁ జూపెను. ఈయన
కాలమున గొండుపాడయనండెడి మందుకొట్టు పరశురామపీఠి
యనఁబడెడిది, తక్కుంగల గృహంబులన్నియు నాశనమయ్యెను.
అంతట గాగ్రిమంబంతయుం గొండుకు దిగువభాగంబునఁ గట్టఁ
బడినది. అప్పుడు పట్టా విస్తీర్ణ మెక్కువగా నుండినందున
పృథ్వీయు 'పుల్కాపుర'ను నివ్వవలసింపఁబడు పౌరంతము
రాజుగఁబడెడితావనియు బ్రస్తుతము 'యిబ్రాహింపట్టణ'
మఱుకు తా వప్పటి కొండపల్లిపట్టణమునకు గోమటిపేట
యనఁచు, వాగ్రితపౌరులయందు గానఁబడుచున్నది. 'అబుల్
హసన్ పాదుషా' యాయనగారిని 'తానీషా' యందురు.
తానీషాహా యనఁగా మంచిరాజుని యర్థము. ఆమాటయే
తానీషా కిబ్బముగాఁదెనుంగున మాత్రము. తననంతరము క్రీ.శ.
1654 పౌంతమున మొగల్ రాజవంశస్థుం డగు నారంగజీబు
ఈగొంగును వశపఱచుకొనెను. కిమ్మరు క్రీ. శ. 1766 కుంభక
మంసు కెప్రెకాకాలియాడును పైస్వాధీశుని నాయకత్వమున
నాంగ్ల మహాలకులకు లోనయ్యెను. అదిమొదలు క్రీ. శ. 1860
వఱకు నాంగ్లేయ సైన్యంబు లీగాగ్రిమముననుండి, శత్రురాజుల
భీతితో గాననే దగ్గింపఁబడినది. అంతటితో సుపరిస్థితిమైన
కొండుపల్లి చారిత్రమ సమింపఁపఱపింపెను. అ సమించెను.

శ్రీ దళయందున్న నీమధ్యమనందుండు విశేష మెద్దియో కాని, పృథివినంబును, దానిని జూచుట కనేకమందిత్రీలు బురుగ్గులు వచ్చుచుండును. ఆవచ్చువా రొక్క యాంధ్రులే కాదు. ఒక్క తమిళులేకారు. ఒకపహామ్మదీయలే కారు. ఒక్క హిందూయులేకారు. అన్ని జాతులవారు, అన్ని మతముల వాడును బ్రిటి, రూ నుర్గమును దర్శించిపోవుచున్నారు. ఇప్పుడు చచ్చట సంపదమందిరములుకాని, చంద్రీకాంతలీలానిర్మితంబులు సౌధరాజుంబులుకాని, శాజహుదారులు చుటటాలు పట్టుకొని, వాహకీళ్ళు లావరించు మనోహరారామములుకాని, రాజారికము నివసించు జనానామందిరములుకాని, రచ్చకొట్టులుకాని, రాచబాటలుకాని, గాన్నింపు పుణ్య క్షేత్రములను మేము. మేము బ్రదికియుండగా కష్టత్రేవణమైన దుర్గమందు గాల్గిడినిత్తుమా? హా! యని హంకరించుచు వారధిచిహ్నములగు మీసంబులఁ ద్రిప్పి; వంక తలపాగలఁజట్టి, వంకకత్తులఁజట్టి, దుర్గమును వేయి కన్నులఁ గాపాడునట్టి యారాజభటులుకాని, వారి యధికారులు కాని కార్పింపరు. అలసాటియనవే నున్నపాలుడుకాని యాము క్షుండునాపరికాని, నిరలన్న పృథ్వీయని నేక పృథ్వాతిఁ గాంచిన, యారాయనమంత్రీ భాస్కరుడుకాని, కవి సార్వకామ్య వివిధాశ్రితుండగు నాశీరాజుడుకాని, యాయబా

హిం కుతుబ్ కాఫీకాని, యాలేని యసమాన మన్న నలఁ బొందిఁ
నాయాంధ్రకివి రత్నంబులుకాని, కానంబడదు. కడకు వాఁ
చానుపలుమలై నఁ జూచి, నేత్రోత్సవముఁ గలిగియి కొ
డిమనిన నవియును గన్నట్టివు. ఆహా! అందఱును మాయమైరి
అంతయు మాయమయ్యెను. సర్వమును నీరంధ్ర తపస్వికి
కల్పితమై గాఢాంధకారమై, భయంకరముగాఁ దోచుచున్నది
ఎటుమాచిన నంతతులేని మహీరహములబారులు. ఎటు వీక్షిం
నను నిబిడాంధకారమై, భీతిని గొల్పు కాచుచుదలు. ఏమై క్ష
పరించినను ముండ్రుచుదలు, రక్కసి పాదలు, గురివెంచుచుదలు
ఏభ్రష్టాంచినను జంతుగొంతులేక జెట్టు చెట్టున వ్రేలాడ
చుండు కొండముచ్చ సమాహములు. ఇటులసహ్యాకరమై,
భయానకమై, భల్లూక కార్దులొది ఘోరవృగ సంకులం దై
కన్నట్టి దుగ్గబునకుఁ బ్రేక్షుతులు, పుణ్యతీర్థ దర్శనవాంఛికు
లైన యాత్మికలభంగి, ననవరతము బచ్చుచుండుటకు నీమగ్న
మునందు మహాకారణం బొకటి యుండితిరవలెను.

పూర్వ మేకప్పుడు సకలసంపదల కాటపట్టయి, సర్వ
కర్మములకు నిలయమై, సంతత సత్పురుష సమ్మూలితం బై
ప్రాచీనుల నాగరికతయు, వారి యాన్నత్యమును జూచుచుండ
గుప్రసాద్ధాబులగు తావుల దర్శింపనేరికి నుత్సాహంబు కలుగ
తుండును! ఎవ్వరు ముమ్ముందు ప్రయాణసన్నద్ధులై సాగకుండురు
“పుట్టునె దేశమందొక యపూజ్యుడు నాదిది జన్మభూమి
నే బట్టినదేశమిద్దయని పొంగక బ్రాహ్మణము గల్గుచీనుడై?
పుట్టడు. కావుననే ప్రతిహైందవుడును, హైందవుడే కాదు
విదేశీయులు సహిత విట్టి ప్రాచీనపరిదేశంబుల నలుమ దర్శిం
చుచుండురు. ఇది మానవస్వభావసద్ధము. ఈదుర్గమును దర్శిం
చేతెంచు పేరిక్షకులందఱు శిథిలీభూతమైన నాగజాత్యకాలలన
మైనక శిథిరములను సౌధరాజంబులను, బురుజుల సమాహం
బులనుజూచి ముక్కున వ్రేలిడికొని “అహ! అయ్యో! ఎట్టిదా
ని కెట్టిగతి పట్టెను? భరి! ఏమి! అలనాటి యాంధ్రులనాగరిక
ఏమి! ఆప్రాచీనయాంధ్రశిల్పకళాదక్షత! ఏమి! ఆరాచనగరు
సొంపు! ఆసౌధరాజంబుల పెంపు! ఆరాచబాటలయింపు! ఆ
ధ్రులై దుపందలసంవత్సరములక్రిందటనే యింతటి కార్యకూర్మ
యిందారా! అబ్బా! ప్రాచీనాంధ్రులంతరాజకార్య భురంధరి
లా? వారియం దప్పడే యింతశిల్పకళానైపుణ్యముండేనా! య
ని ఆంధ్రులప్రాచీనాన్నత్యమునకు మెచ్చుకొనుచు, బ్రక్క
తావధకు నొచ్చుకొనుచుబోవుచుండురు. ఇందులకాంధ్రులు ప్ర
త్యేకముగా గర్వింపవలసి కచ్చుచున్నది; విలసన, ఆసామ్రాజ్య
మె్వరిది? అరికరి హర్యత్నంబులగు నాప్రభులెవ్వరు? అసమా;
శేముషీవిభావీతులగునాప్రెగ్గడలెవ్వరు? అనుపమానపరాక్రమ
వీతులగునావీరయోధులెవ్వరు? ఆరాచకోటిని తమమ్మరు మధ
ర వాగ్ధిరీతరంగముల నోలలాడించిన యాకవిచంద్రులెవ్వరు? ఆ
సామ్రాజ్యముమీది. సామ్రాజ్యసంస్థాపకులంధ్రులు. సామ్ర
జ్యసంరక్షకులంధ్రులు. ఆయరికరి హర్యత్నంబులగు ప్రభువ
లంధ్రులు. ఆయనుపమానప్రెగ్గడలంధ్రులు. ఆయసమానవీర
లంధ్రులు. ఆకవిచంద్రులంధ్రులుఅందఱునాంధ్రులు. అదియూ
క్రులుసాత్తు. ఆంధ్రులహక్కు. ఆంధ్రసామ్రాజ్యశోభియకొండ
గిగలవారివది. ఓ ఆంధ్రమాతా! వీరందరు నీపుత్రరత్నములు
ఇవంతయు నీకడుపుచలువ. తల్లి; నీశివే నమస్కారము.

బీచినభలో శ్రద్ధానందస్వామిగూర్చి చదువబడిన
పద్యములు

[ప్రతాప రామకోటయ్య]

సడదిన సంఘసంఘల దెసకొ పునరుద్ధరణార్థివృత్తి, ఏ
 ర్పడిన నిరంకుశంపుపరి - పాలన సంస్కరణాభిలాష, స
 డ్దదిన స్వవేదభావల యభ్యాగ్యగతికొ సరిజేయుకత్తి, స
 యొడచుమహాత్మునందునులయించెనుబో భరతాంబభాగ్యవై
 సీ. పాక్షిబుక్కకొనివాసమ్ము వననమ్ము
 కనుమమదిరస్నాన సరణిబాప
 ఆవేశలక్ష్మి నిత్యక్రీడ హృదయమ్ము
 సమహితత్వంపురనమ్ము లాలకు
 పత్యవృక్షత్వ సంస్థానాధిపతివాక్కు
 చవులూరునమ్మలేవర్చులు కురియ
 పవనలకాషాయ సాంస్కరకొరోచి
 పభైన వింత లేజములు కురియ
 గీ వేదముఘల యశోగాన విశ్రయందు
 బ్రహ్మసింహాచార్యుడ పదవిచెలుగు
 ఆర్యచర్య! శ్రద్ధానంద అమల లేజ!
 అందునుము సాగరత పుత్ర మిందు నేడు.

ధూర్జటి కవిత్వము

(భూపాలరావు శ్రీనివాసరావుగారు)

'కాళహస్తి మాహాత్మ్యము' 'కాళహస్తి శతకము' ధూర్జటికవిత్వములు. కాళహస్తి మాహాత్మ్యము భక్తిరసప్రధానమైన ప్రబంధకవిత్వము. విశ్వేశ్వరుని మాహాత్మ్యమును కాళహస్తి తేజోవ్రతము దాతనికై తపమొనరించి మోక్షము బొందిన భక్తిరస చరిత్రమును ఈ గ్రంథముందు వర్ణింపబడి యున్నది. శతకముందు కవి నిర్వాణపదవికై విశ్వపతిని బ్రార్థించుచున్నాడు. ఇందలి పద్యములు కవి హృదయంతర్యాగోద్భవములు గాని నాలికతుది పలుకులుగావు. ఏకగ్రంథములఁజేటి కవితవడి, కవిత్వతత్త్వ పటుత్వము, కవి భీమశక్తి, కవనమందలి లోపములు ఈ కావ్యమున సమాలోచితము.

గ్రంథవిమర్శనకు దొరకొను పూర్వము మనమొకవిషయము గమనింపవలయును. ఆంధ్రవాఙ్మయముందు కవిజీవితములు బహు స్వల్పసంఖ్యగలవై యున్నవి. పురాతన కవి విరచితములగు కవి జీవిత విషయముల గ్రంథ మొక్కటియు లేదు. కవులనడవడి, స్వభావము మున్నగు సూక్ష్మ విషయములు ఆధునికులముగ మనకుఁ దెలియని విషయములైనవి. గ్రంథావతారికలు, కవులచాటుధారలు వారివారి చరిత్రజ్ఞానమున కాధారములై యున్నవి. గ్రంథవిషయమును జట్టిపాడ కవిచరిత్రస్వభావము తెలుంగవచ్చును. ఎట్లన, కవులు తమభావములు, ప్రవృత్తి, మొదలగువానిని గ్రంథములందు తెల్పియున్నారేమి తెలియకైన నేమి వెల్లడించుచుందురు. ఈవిధమున వెల్లడించుటచే విషయములమూలమున కవుల స్వభావములను నిర్ణయించి వ్రాయబడిన గ్రంథములు ఆంధ్రవాఙ్మయముందు గుప్పెటెప్పులు. మనముకూడ నాపద్ధతి నవలంబించుట భావమొకట. కలంకారముఁగూర్చుటయే.

ధూర్జటినిగూర్చియు, అతనినడవడిగూర్చియుఁ దెలిసికొన మన కీగ్రంథము లెంతవఱకుఁ దోడ్పడునో తొలుదొల్ల విచారింపము.

కాళహస్తి మాహాత్మ్యముందలి గద్యనుబట్టి ధూర్జటి సింగయ నారాయణ జ్యోతియ నారాయణ లేనాధిపుఁడనియు, "శ్రీకాళహస్తి శతక చరణముల నేనాపరాయణుం డ"నియు మనకుఁ దెలియవచ్చుచున్నది. కాని కవినిగుఱించి మాచనగా సింగం ములఁగించి పెక్కువిషయములను మనము గ్రహింపవచ్చును. ధూర్జటి ఆదైవ్యతయనియు; కైవల్యమునను, జదువరులకు స్పష్టము కాకమానదు. సోహమ్ అను అద్వైత నూత్రమును వెల్లడించుచున్న ఈక్రింది పద్యమును గనుడు:—

చ. జగములు నంతరాత్మయును సాక్షియనీవను న్నిజంబుగా నిగములు లాడఁగా వినియు నేడితరంబుగ మా కఙ్కిప్తిరం బగువర పెట్టు వేడఁగలవయ్య, భవన్యయమైన పూర్ణచి త్తగమములో మముంగలపి క్రమ్యుఁడ బుట్టెడు బాధమౌననీ! కాళ. ఆ. 3.

ధూర్జటి కైవల్యవ్రతుడు. ఇష్టదేవతాప్రార్థనయందలి శివు లంగొట్టు రట్టుండప్ప వేరొందువైవంబును కవి స్తుతింపడు. "స్తోత్రంబునలఁజేయనొల్ల"నని కాళహస్తిశతకమునందుఁ గూడ కవి వ్రాయుచున్నాడు. ధూర్జటికి శివేతరదైవములందు భక్తిలేదు. అన్యదైవంబులఁ బూజించిన "వారిందుం గొఱగాక పొదురకటా!" యని కవి నిట్టూర్పులు నిగిఁపించుచున్నాడు. ధూర్జటి 'మాధభక్తి'—(పదముల మోటుతనమునకు మన్నిం పుడు)—కలవాడనికూడఁ జెప్పటకు సాహసించవచ్చును. మఱియొకవిషయము. ఇతఁడు రుద్రాక్షద్యులంకారము ధరించు వాడనియు, పైపటారమేకాని మనఁబున గపటి యనియు, గవిచంద్రునకు గళంక మొందుసంభవించినది. ఇ దంతయు ససత్వము. కాళహస్తిమాహాత్మ్యముందలి తృతీయాశ్వాసమున వర్ణింపబడిన బ్రాహ్మణుండు శివవిష్ణుములతో నిండియు న్నాడు; ప్రభుమాత్యునమున వర్ణింపబడియున్న లోపాముద్ర కూడ "భూతియు రుద్రాక్షంబులుం బూని" శివుని నేవ చేసి కటకు వ్రాయబడియున్నది. ఇంతియకాక వైవహారింపఁ బడిన శివవిష్ణుములు, శివభక్తులు ధరింపఁబడుట దోషమని కవినిర్వచనము:—

చ. జడలుధరింప రంగజాని జంపరు పూయగు? భూతిపూతమై నడుగరు భిక్షు, కట్ట రజి నాంబరము * * * * *

పదయును రూఁకుండెను బాపలు చిత్రముగా శివత్వమున్ కాళ. ఆ. 1. ప. 108.

ఏతద్విషయమున గవి యభిప్రాయసారము:— శివ భక్తులు శివవిష్ణుములు ధరించుట ముఖ్యము, అట్లు ధరించుచే మోక్షము చేపూయను. ఇట్టి మాధవిశ్వాసముగల కవికి శివ విష్ణుములందు గౌరవమున్నదనియు, శివవిష్ణుములు సరించుట యలంకారార్థము కొరవనియు, చెప్పవలసిన బాధ్యం నేటి తెనుఁగువారికి.

ధూర్జటి బాంబడను నామిది గలదు కాదా! ఇతని కీనిండ గుఱియుటగారణ మిది క్రిందిపద్యమునఁ దెలియవచ్చుచున్నది. చ. ముతమలి యైన యాంధ్రకవి ధూర్జటి పల్కుల శేలగల్గెనో యతులత మాధురీమహిమ! కా! తెలిసెన్ జగదేకమాహనో ధృత సుకుమారవార వనితా జనతా ఘనతాపహారింపం తతపధురాధ రోదితపధారసధారలఁ గ్రంలటం జామి!

ఈపద్యము కేవలము కట్టుకథయనుటకు వీలులేదు:— చాటుధార. ఇందు నిజముండవచ్చును. ధూర్జటి శివుని నాటు సుంకియు నుపమాత్మేక్షాధ్వని వ్యంగకర్తృలంకార విశేష భావల కలభ్యంబైన శివునియం దైక్యంబైన మనంబున సంభో జాక్షి చతురంగయాన తురగి భూషాదు లాత్మవ్యధానిజములని నమ్మలేదు. పదుచుఁదనంబునఁ దానొనరించిన దుశ్శేష్టలం బేర్కొనుచుఁ గాళహస్తి శతకముం దచ్చటచ్చటఁ గవి వ్రాసి యున్నాడు:

కా. కాయలొచె వధూనఖాగ్రముచే కాయంబు వక్షోజముల్ రాయన్ రావడె తొమ్ము మన్మథవిహారశ్శేఖ విభ్రాంతిచే * * * * *

అనియు, మఱియొకచోట:— "వసుకలోశేసిన ఘోరదు న్దళలు భావింపంగ రోతయ్యెడుకా" అనియు, వ్రాయబడి యున్నది. అట్లయ్యుచు, గవిత్వముచెప్పమొనరిడినప్పటిను డియు ధూర్జటి శివభక్తి పరాయణుఁడని మనముఁపించుటకు రెండు కారణము లున్నవి. ఇతరఆస్థానకవులవలె ధూర్జటి కృష్ణదేవరా జులను బొగడలేదు. అష్టదిగ్గజములలో నీధూర్జటి గజము మా త్రము రాజసన్మానమును లెక్కొనలేదు. ఇంతియకాక, శతక మందుఁ గవి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— "నీకుంగాని కవిత్వ మెవ్వరికినే నీనందు మీఁదె త్తిక! కేకొంటింటిరుదంబు, కంక యు ముంతేతం...గట్టిరి", ధవాళ మొదలగునవి లేమింజేసి కదా ధూర్జటి యిట్టి ప్రథిన బూతు. కాని, ధనముచే నాక న్నింపఁడని మనస్సు శ్రీచే నాకన్నింపబడి యుండవచ్చును.

ధూర్జటికి రాజద్వేషము మొండు. ఇట్టిద్వేషముండుటకు "హేతువెయ్యిది? సంతుపాల నృసింహకవికిఁజె నలబ్ధరెరాగ్య మా? పోతరాజునకువలె శేవలై రాగ్యమా? ఎట్లులైననీమి? ధూర్జటి రాజాశక్తియు జన్మాంతరమందుకూడ నొల్లదు. శతక మం దిట్టిరె రాగ్యభావమును దెల్పుపద్యములు పెక్కులుగలవు. గ్రంథములమూలమున ధూర్జటింగూర్చి మన మొకనుఁ డెఱిసికొను విషయములు కొన్నిగలవు. ఇతఁడు హాతయోగియై యుండనోవు. "పరికిలించితి మంత్రతంత్రములు, చెప్పనీ వింటి సాంఖ్యాదియోగ రహస్యంబులు" అని శతకమందును; "నిధిని రేజువ ర్జననా భ్యాసనాడీ సదాశోభనాయాసముం బొంది యాధారజాలంధ రోడ్డిన బంధంబులం బట్టుచుకా" అని ప్రబం ధమందును వ్రాయబడియున్నది. ఇట్లు సూక్ష్మవిషయములైన దయోగముద్రల నెఱింగిన శివభక్తుఁడు హాతయోగియని యూహిం చుట తప్పియు కానేరదు.

ధూర్జటి బ్రహ్మచారియో? కాదు. ఏలన భావగీతమున కాళహస్తి శతకమునందు సంసారదుఃఖములఁగూర్చి పెక్కు వాక్యములు వ్రాసియున్నాడు:— "అనుబిడ్డలు దల్లిదండ్రులు ధనంబులను నృవోబంధనం, వేలా నామెండఁజట్టి నాడె; ధూర్జ టికి సంసారమం దిష్టము లేదు. ఇట్టి వై రాగ్యభావమును వెల్లడి చేయు పద్యములు శతకమునందఁ దెక్కులు గానరావచ్చును.

ధూర్జ టికి జుగ్గత్తేత్రంబులు చూచుటయం దపేక్ష మొండు. కాళహస్తి మాహాత్మ్యముందు నత్మీరునియత్ర వర్ణింపఁ బడియున్నది. అందుఁ గవి పెక్కు పూర్వాత్మముల బేర్కొని యున్నాడు. ఇట్లు పేర్కొనుటలో ధూర్జేశాస్త్ర విరుద్ధ ముగాఁగాక, పెన్న, కృష్ణవేణి, గారవి, ఖితికాపురము, సింహ చలము, శ్రీహర్మ్యము, పుష్పమేల్మము, కటకు, గయాస్థానము మొదలగు పెక్కు పూర్వాత్మములను దక్షిణ హిందూదేశము నుండి ఉత్తరహిందూదేశము వఱకుగల వాని నాయాధులములం దుద్బవసిద్ధిగాంచిన వైవములను నితఁడు (ధూర్జ టి) క్రమముగ వ్రాసియున్నాడు. ఇతఁ డేత్రములన్నిటిని నేవించియుండ నోవు. ధూర్జ టి దక్షిణహిందూదేశమునకు రత్నాత్రయై వెళ్లెనని చెప్పటకు వేటోక నిదర్శనము కాళహస్తి మాహాత్మ్య మందు ద్రవిడభాషాపదము లుపయోగింపఁబడియున్నవి. "తిరు" అనుపదము వానిలో నొకటి. ఇంతియకాక నత్మీరునికథ ప్రవిడ వాఙ్మయమందుఁగూడఁ గనబడుచున్నది. ద్రవిడగ్రంథములందు నత్మీరుండు 'కనయకారో' అను ఉపాధ్యాయుని పుత్రుండని వ్రాయబడియున్నది. ధూర్జ టి నత్మీరునిఁబొగడియున్నాడు. నత్మీరునిచే వ్రాయబడిన గ్రంథములు ద్రవిడవాఙ్మయమందు ప్రఖ్యాతిఁజెందినవి. ద్రవిడభాషా వాఙ్మయపరిచయ ప్రవేశ

ములు కలవాఁడు కావుననే ధూర్జ టి నత్మీరుని 'కథను ఆంధ్రీ కరించి యున్నాఁడు.

ధూర్జ టిని గుఱించి మనకుఁ దెలిసినవిషయముల నిచ్చట వ్రేపుముగ వేర్కొనవచ్చును. అతఁడు రాజద్వేషము కలవా డనియు, దక్షిణహిందూదేశమంతయు యాత్రాచరించియు ప్ర యాణము చేసెననియు, ద్రావిడ కర్నాటకభాషాప్రవేశము లున్నవనియు, మనకుఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఇతఁడు బ్రహ్మచారి కాడనికూడఁ జెప్పవచ్చును కాని 'హరందపునా! కాదా!' అనువిషయము నిశ్చయించుటకు మన కాధారములు మెండుగ లేవు.

గ్రంథవిమర్శనకుఁ గడఁగుదము. కాళహస్తి మాహాత్మ్య మందు సుకవిత్వత లేదు. ఇది కవిసాంప్రదాయమునకు విరుద్ధము. గ్రంథతేలిగుఱించి కవియే యిట్లు వ్రాసియున్నాడు:— "నవ్యభాషాశతధాని గుంభస్థితి నోప్పు" ఇది ఉత్తేక్ష కాదు. అన్య టచ్చట తైలి నారికేళాపాకమున నున్నది. కాని గ్రంథ మంతయు ద్రావిడభాషాతేలిని వ్రాయఁబడి యున్నదని చెప్ప వచ్చును. చిత్రమేమన—ధూర్జ టి పద్యములు గంగాప్రవాహ మవలె ధారాశుద్ధి గలిగియుండును. నీసవద్యము వ్రాయుట యందు శ్రీనాథునకు నేర్పున్నచో, శార్దూలములేభస్మ త్రములు వ్రాయుటలో ధూర్జ టి అందచేసినఁడు. శ్రీనాథుని నీసములు. కవిచౌడప్పకంఠములు, వేమన్న ఆటవెలదులు ప్రత్యేకవ్యక్తి త్వము కలిగియుండునట్లు ధూర్జ టి శార్దూలములేభములు స్వ యంవ్యక్తిత్వము కలవి. ఏతద్విషయము కవికృతగ్రంథాశకుల కనుభవ పునరుక్తమగును.

ఈతనికివిత్వమున మఱియొక విశేష మున్నది. ఇతఁడు కరీనకైలిపద్యముల 'నెట్లనలగవ్రాయఁగలఁడో' సులభతైలిని గూడ నట్లే వ్రాయఁగలఁడు.

ఈక్రింది పద్యములఁ జూడుడు.

మ. భగవాహార్యమృగేంద్రశాబకము నన్నత్రాంబుః ధ్యగహంసంబు నిశాఁధూకరతలో ద్యన్వల్లి కాగుచ్చ మ ధ్యగభాధానమాచిత్ర భూకటకయాత్ర మూర్తికథిత్ర మొ ప్పగతిం జంద్రుడవోచె దంపతుల కింపుల్ మీజుఁగ్రాఁద్రా ! తైసక.

కాళ. ఆ. 2. ప. 189
కా. చెప్పందీశ్వరు నీశ్వరేశ్వరుని గాంచెన్ భీమకాంహలోలతలో డెవ్వందీవ్రతరాంగసంభవ శరశ్రేణివిదాహవృధలో విన్నదిరనిభక్తితో హృదయ మావిరూపిత మోదంబునక్ నవ్వందీగయఁబోలెజూడులొడువనంత్రుండెత్తుండెత్తుండెన్

కాళ. ఆ. 3. ప. 180
పై పద్యములఁ గ్రింది పద్యములతోఁ బోల్చిచూడవచ్చు కా, ఓసావీ యిటువంటి 'ండ దరిలో నొంటిన్ బలలో నీ' గమల్, గాసింబెట్టెడు మట్టపట్టడవిలో గజ్జివ్విక్రిస్తీడనే: యాసంగట్టితి వేటిగడ్డవిలు! నీవాన్నచో గూడునీ శ్లేసఁటంబులు దెచ్చిపెట్టెదర? నీకిందేటికే లింగమా?

కాళ. ఆ. 3. ప. 65
మ|| ననుమన్నించెదవేని నీ విపుడు రా నావెంబు రాకుంపినకా నినునేవాసి చనంగనోప, నిచుటన్నితోడి చేలోకమై ననువాడం, గనువాడెనీరుణ, నీమానంబు చిత్తంబున చ్చినవో మానదు గాని నిన్నిపుడు కన్తింబెట్టనాశేటికొ.

మొదటి రెండుపద్యములు కడపటిరెండును నొక్కకవి వ్రాసినటు లున్నవా? ఎంతతారతమ్యము! కాని తైలియం దెంతభేగ మున్నను ధారయందు నాల్గవపద్యములు తులఁదూగు చున్నవి.

వర్ణనలయందు కవి తనభీమశక్తిమమును పెక్కు తెఱంగుల వల్లడిజేసి యున్నాడు. ఉత్తేక్షలు వ్రాయుటలో నితఁడు శ్రేష్ఠి. దీనికి తాంబూలుగా కాళహస్తిపురవర్ణనయు, సా త్తె ఖివాటిలో కిరాతులబుట్టువర్ణనయుఁ జూడందగు. స్వభావోక్తి యపవర్ణనగూడ ధూర్జ టి వ్రాసియున్నాడు. కిరాతునర్ణింప పట్టన స్వభావోక్తివర్ణనలు మనోజ్ఞమైనవి. ఇంతయే కాక సూక్ష్మ పరికిలచే వ్రాసినపద్యములు కొన్ని గలవు. మచ్చున కొక్కటి:

ఉ. గమనలేచి, వాలమునగాడ తరంబుగఁజట్టి విక్రగా క్కెక్కగ ద్రోక్కినిన్నీ, శేనువింయక పంచికరంబులొండలన్ నొక్కి, ముఖాంబుజంబున గనుగవ గెంపుజనింప, శేనమై నిక్కిగ, గ్రంథబాదము లు నేల, జరింపదు లింగమేమియన్

ఈపద్యము జనువునపుడు, వారి లింగము పెక్కప్రయత్నించుచును మనకండ్లకు కట్టిట్లుగుచున్నది. ఉపమానోపమే యులువ్రాయుట యం దెంతడు తనచతుర్మతి వెల్లడిచేసి యున్నాడు. ప్థాలీపులకన్యాయమున నేనిచ్చట చిన్నపద్య మొక్కదాని నుదాహరించెదను.

విదేశవార్తలు

ఓడ్వయరు-నాయరు మాననప్రభు దావా

సర్ వార్తరు మ్యాచిగారి విమర్శనము

లండన్, మే 22:—ఓడ్వయరు నాయరు దావా విచారణ ప్రారంభమైనది. ఓడ్వయరుగారిపై శంకరనాయరుగారు మోపిన నిందలను, భారతీయులు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో సహకారము సల్పకుండుటకు కారణము, దోహదని ప్రభుత్వము వారిచే నిశ్చయించబడిన వారిని ప్రభుత్వమువారు శిక్షించక పోవుటయే యని గాంధీగారినిరను విషయమునుగూర్చి మ్యాచిగారు ప్రస్తావించిరి. ప్రతివాది శంకరనాయరుగారే సుప్రసిద్ధ న్యాయవాది, భారతీయులు గలించిన సంగతులను మరల చెప్ప గొట్టక, అయినదేమో అయినది. వానిని మరల త్రవ్వక మరచి పోవలెనని నూచించిరి. పంజాబు సంగతులనుగూర్చి ఇదివర లోనే చాలకాలముక్రిందటనే ఏమిచేయవలసినదీ నిశ్చయించు కొన్న ప్రజలయెదుట శంకరనాయరుగారు రుపన్యసించిరి. ఆ సంగతులను మరల బయటపెట్టి ప్రయోజనములేదు గాన ఊర కుండుట మంచిపని. భారతీయులు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలెననిమాత్రము చెప్పిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు భారతీయులను గాపాడవలసి అభయముపలికిరి.

పైనికాసనమును ప్రకటించుటకు పూర్వమును, ముందు రాక్షసకృత్యములను జేసిరిని మ్యాచిగారిని. ఒకవేళ పంచాయితీదారులు, జ్యూరీ అయ్యవి రాక్షసకృత్యములని నమ్మునను న్యాయబుద్ధిగలవారైనను అయ్యవి రాక్షస కృత్యములనే తలంచెదరని చెప్పెదరు. జరిగినసంగతులను జూచి అందులో కొన్ని రాజ్యాంగ వేత్తలు చేయదగని పనులని తోచినపుడు వానిని ఆక్షేపించుటకు శంకరనాయరుగారి కధికారమున్నదనిరి. గుజరాత్వాలలో విమానములనుండి బాంబులను ఓడ్వయరు గారి ఉత్తరువుల ననుసరించి వేయుట ఎంతమాత్రము సమర్థనీయ ముగాదనిరి. ప్రజలందరకును భయముకలిగి నీతిగ ప్రవర్తించు నటుల జేయుటకు పంజాబులో ఓడ్వయరుగారు సంక్షోభమును గలుగజేయ సమకట్టిరి. డైయరు నేనాని కాల్చుటనే పంజా బును కాపాడి నిలబెట్టెదను సంగతిని శంకరునాయరుగారు గొప్ప కొనరు. శిపాయి కలహమువలె చిన్న విప్లవము రాకుండి ఆ పోయెనన్న వాదములు శంకరునాయరుగారు అంగీకరించరు. డై యరునేనాని గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వము వారు అంగీకారము ప్రకటించెదరు. ఇద్దరుగూడ డైయరునేనాని కదుదేశ్యముతోనే ప్రవర్తించిరి. డైయరునేనాని ఐదువేలరూపాయలను పట్టి ఆట్టి కష్టపరిస్థితులలో డైయరునేనాని కదుదేశ్యముతోడనే ప్రవర్తించిరి కాని పాలితప్రజలను పాలించు ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించరని. విచారణసమయముననే ఈ సందర్భము లలో బయల్పడిన సంగతులు తెలిసియున్నచో ఓడ్వయరుగారే చాలవరకు నిందను మోసియుండెడివారు. డైయరు నేనాని అంతగా నింకకలలోనై యుండెడివాడుగాను, ఏదైనను ఓడ్వయ రుగారు డైయరుగారి చర్యలనుబట్టి అంగీకరించినపుడు ఆవిష యమై తన యభిప్రాయమును ఏర్పరచుకొనుటకు గావలసిన సంగతులన్నియు ఓడ్వయరుగారికి తెలిసియుండెడివని తేలు నున్నది.

శంకరు నాయరుగారు వ్రాసినవంతయు న్యాయమని జ్యూరీ చెప్పెదరుగాక. ఒకవేళ ఆయన వ్రాతలు న్యాయమని తోచనిచో ప్రజాక్షేమము ననుసరించి శంకరు నాయరుగారు సమంజసముగ వ్యాఖ్యాన మొనర్చి రచవలెను.

ఇండియాలో పైనికసమావేశమును గూర్చి కవిమను మీద సాక్ష్యమును దీసికొనిరి. దానిని చదివి వినిపించిరి. పై న్యాయులో జేరినచో అనేకవిషములు శిక్షించెద మని భయపెట్టి రని సాక్షులందరను తెలియజేసిరి. నమోదు జేయించునని నిరాకరించినను శిక్షించెదమని భయపెట్టిరి. రాత్రివేళలందు గ్రామములమీద బడి పిన్నలను, పెద్దలను పరున్నవారిని తేనదీని పైన్యాయులో బలాత్కారముగ జేరనటుల జేసెరని ఒక సాక్షి ఇండియాలో జెప్పెను. విచారణ ప్రస్తుత మాపుచేయబడెను.

రాజప్రతినిధి సెలవుపట్టము కమిటీ ప్లేజిలో చర్చ లేకయే జేరెనది.

ఇంటిస్టాసిస్టో

ముస్సోలీనీగారి అధికారము

ప్రతికూల ప్రజాస్వామ్య విధానము

లండన్, మే 22:—రాత్రి 8.55. ప్రస్తుతము దున్న ఇంటిస్టాసిస్టో మొట్టమొదట ఇదివరలో నున్న ఇతరపార్లమెంటులకంటె ఎక్కువ ప్రజాస్వామ్యమును బడసెననిముస్సోలీనీగారు పైయున్న పత్రికా విలేఖరితో జెప్పెరు. ప్యాసిస్టులు చెప్పినదే కాస్త్రముని చెప్పట తప్పనిది. కాసనములు రెవ్వరికీముగ అక్షరాల జరుగవలెను. కాసనములను తీరస్కరించరాదు. కాసనము సుల్ల ఘోషమధ్యకులకునే నెన్నడును అంగీకరించను. ఎన్నియోసారులు కాసనమును ధిక్కరించగూడదని ముందరించెదరి. ప్యాసిస్టులను పాక్షికభావముతో దండనాధికారులు చూచిరేని శిక్షించెదనని ముస్సోలీనీగారు రనిరి. అందరను తనను ప్రతికూల ప్రజాస్వామ్య వాదియనునన్నా రనియు, ప్రజాస్వామ్యమునునదే అత్యుత్తమ గలదను అర్థముతో జెప్పినపుడు తాను ప్రతికూలవాడనే యనియు ప్రజాస్వామ్య మును పేరుతో ఎన్నియోరాజ్యము లుండెననియు కాని వానిచారిత్రము చిత్రమయినదనియు, ఇంటిస్టాసిస్టోత్రము చోళునమై నునియు ప్యాసిస్టులు భాగ్యోదయమున కయి పాటుబడుచున్నారనియు తాను గ్రడ్డిగ పోవువాడను కాననియు ఇంటి ప్రజలసంగతి తనకు పూర్తిగ తెలియు ననియు అది నిజ మని ముస్సోలీనీగారు తెలియజేసిరి. (అంతము పైయు)

జర్మను రాజకీయములు

బెర్లిన్, మే 22:—ప్రభుత్వము నేర్పాటుచేయుటలో జర్మను జాతీయవాదులకును, ఇతరవాదులకు మధ్య రాయబారములు చెడిపోయినవి. 70 ఏండ్లప్రాయము గల అధ్యక్షులు వాక్టర్ ట్రోట్కాగారిని చాన్సిలరుగ నియమించెదమని జాతీయవాదు లనుటచే రాయబారములు చెడినవి. భావిప్రభుత్వవిధానమును గూర్చి నిశ్చయించినగాని ఈవ్యక్తి విషయముతో ప్రమేయమును గల్పించుకొనినమని ఇతరవాదులు నిరాకరించిరి. దీనివలన కృణవరము చెడినది.

పరీదుబేగారి రాజీనామా

కాన్స్టాంటినోపొలు, మే 22:—పత్రికలు తీవ్రముగ ఖిలాఫతులచే పరీదుబేగారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

వర్తక రాజ్యాంగ కాఖలయందు కాన్స్టాంటినోపొలు నియమించ బడిన వారికొనుటలను నాల్గేండ్లు బ్రిటిషు పాఠశాలయందు విద్యార్థి వేతనములన్నిటకు 10000 పౌనులు ప్రతిచాలన ఖర్చు పెట్టుట కంగీకరించిరి.

జర్మనీ - కవియ

సోవియటు నిగ్బంధము

వార్సా, మే 22:—సోవియటు రాయబారులు వార్సా లోనున్న వర్తక సోవియటు రాయబారులు జర్మను సమకులను కొనగూడదని ఉత్తరువుజేసిరి.

ఇతరవాట్ల నున్న వర్తకరాయబారులకు గూడ ఇదే ఉత్తరువుల నంపిరియు, ఇటీవల డెన్మార్కులో జరిగిన సంగతులే దీనికి కారణము లనియు తెలియుచున్నది.

సత్యమూర్తి గారు

అలినియరు ప్రభు వ్రాసినలేఖ

లండన్, మే 20:—సత్యమూర్తిగారికి ఆలివియరు ప్రభు వ్రాసిన లేఖనుకూర్చి కలకత్తా పత్రి కొకటి న్యాయ మొనర్చెను. ఆలివియరు ప్రభులేఖ చాలముఖ్యమైనది. కార్మిక ప్రభుత్వమువారు భారతదేశ ఆతివాదులతో రాజీక వచ్చెదరని భయముచున్నదని ఆపత్రిక నాకొనెను. కాని ఈ లేఖ ఆంతరింగక మనియు ప్రకటనార్థము పంపబడ లేదనియు రూపుర తెలుపుచున్నాడు. కాని ప్రభువులపక్షంలో జెప్పని క్రొత్తసంగతు లేమియు ఇందులో లేవనియు తెలియు చున్నది.

కీ॥ శే॥ టెన్సన్ వండు ప్రభువు

అధికలు ఇంగ్లండు జేరెనవి. శేపు (24.5.24) అధ్యక్ష క్రియలు జరుగను.

పనిలేని కార్మికుల నమస్క

ప్రభుత్వవిధానము

యూనీయన్స్టుల సవాలు

లండన్, మే 22:—కామన్వెల్థలో కార్మిక మంత్రి నేడు పనిలేని కార్మికుల సమస్యనుగూర్చి ప్రభుత్వవిధానమును సమర్థించిరి.

ఇదివరలో ప్రాతకన్యకృతిపు ప్రభుత్వమువారు ప్రా రంభించిన విధానము లన్నిటిని ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారు పరీక్షించిరి. వీలై నచోట వానిని యభివృద్ధిజేసిరి. వర్తకసంరక్షక చట్టము నిమిత్తము 50000000 పౌనులను ఎక్కువజేసిరి. ఈ సర్వత్రమునకు ఇంకో 10 లక్షలు ముదింపు వేయబడెను. రస్తాలను వేయించుటకు 8000000 పౌనులను ఏర్పాటుజేసిరి. ఇదివరలో ప్రాతకన్యకృతిపు నిశ్చయించి అమలలో పెట్టు బడివిగాక మరీకొన్ని ఏర్పాటులు చేయబడెను. లంకామేరు, ఉత్తర లండను దేశములలో రస్తాలనువేయ తలపెట్టిరి. ఎవరి బోనుండి గ్లాస్కో, రస్తాల వేయుటకు సహాయముచేయుచు న్నారు. దీనికి 2000000 పౌనులు ఖరీదగును. ఈజిప్టులో నే పనియొవరికి లేకున్నది. అందుచే చాలమందికి ఉపాధిగలు గును. ఇనుపదారులమీద వీలైతంతవరకు ప్రభుత్వమువారు పని కల్పించిరి. లండన్ నాకాశయములను సభివృద్ధిజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుజేసిరి. ఇది తక్షణమే ప్రారంభమగును. దేశమంతటను విద్యుచ్ఛక్తిని, ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వ మువారు ప్రయత్నించుచున్నారని టాంసాగారు తెలియజేసిరి. వ్యవసాయమునుగూర్చి క్రొత్తపద్ధతులమీద చిన్న చిన్న భాగములుగజేసి యభివృద్ధిజేసెదరనిరి.

పన్నులలో 800,000 పౌనులను తగ్గించిరి. ఈసామునంతము పనిలేనికార్మికులనుపాధిని గలుగజేయుటకు వినియోగించెదమని టాంసాగారు రనిరి.

ప్రస్తుతముండున్న మనపన్నులు మనదేశములో వర్తకమునకు అడ్డును గలుగజేయుచున్నవి. జాతీయముగాను మీదపడ్డి నియతము ఈపన్నులను వేయవలసి వచ్చెననిరి. ఈవిషయమును పరీక్షించుటకు ప్రభుత్వమువారు కొకసంఘము నేర్పరిచిరి. ఈభారమును తగ్గించుటకు ఒకపద్ధతిని నూచింపవలె ననిరి. చాలవని దొరుకుటకు గృహనిర్మాణచట్టమును అంగీకరింపఁ ప్రవేశపెట్టును.

లండన్, మే 22:—కామన్వెల్థలో ప్రభుత్వమువారు కార్మికులకు జీవనోపాధిని కలుగజేయుట కేర్పరిచిన విధానమును ఆక్షేపించిరి.

టాంసాగారు తనవెనుకవారి అసహనము, తప్పులను తీవ్రముగ ఖిలాఫతుడు కార్మిక మంత్రివర్గపు ముదింపులను ప్రవేశపెట్టెను. టాంసాగారు ముగ్గునాల్లుగారు విదేశములందు బ్రిటిషువాని ప్రతిష్ఠను నిలబెట్టిరి. మరల కలుగ జేసిరినియు ఇంబు పరిచేనివారలకు శివనోపాధిని కలుగజేసిరియు కొనియాడిరి.

ప్రతిపక్షము టాంసాగారి ప్రకటనలను జూచి ఆక్షేపించిరి. టాంసాగారు తమకు సంబంధించిన విషయమును గూర్చియే ప్రస్తావించవలెనని అభ్యుక్తు లనిరి.

టాంసాగారి తీర్మానము తగ్గించవలెననియు టాంసాగారు జెప్పిన సంగతులను విదేశాంగకార్యదర్శి, ఆరోగ్యమంత్రి జెప్పవలసి యున్నవనిరి. ఒక్క మనిషికైన తాము ఉపాధిని కలుగజేసితిమని టాంసాగారు తెలియజేయలేదనిరి. కార్మిక ప్రభుత్వము అధికారమును స్వీకరించినప్పటినుండి పనిలేని కార్మికులసంఖ్యను తగ్గించుటకు తీరనాదులనుట అవిశేషమని మాన్యుమేకా రనిరి. లిబరల్స్ తరపున ఇతడు తటస్థముగ నుండెను. మార్గరటు బాన్స్లేట్ సన్య మాట్లాడుమంద చర్చ ఆపుజేయబడెను.

ఆఫ్రికాదేశీయులు

బ్రిటనుపరిపాలనము

లండన్, మే 22:—రూప్రతికా దేశీయుల పట్ల మనగర్భమును నిర్వహించుటలని అధిరీవేత కార్యదర్శి చెప్పెను. రూప్రతికాలో మనము తెలియమంద ఎంతయో సాగ సంతపించగలదు. ధానిని కనుగొని సాధకముగ ఉపయోగించుటకు అందరకును లాభించుటకు ఒకకృషి మన బంపవలెను. వీరు ఆక్షేపించరు. ఇసుసంగతులన్నిటికీ తమగారి ప్రయోజనమును దాల్చు కుశలము జేయవలెను. అధిరీవేతపరిపాలనమును అన్ని పక్షములవారినుండి తీసికేయవలెనని ధామముగా రనిరి.

కలకత్తా క్రైస్తవమతాచార్యునిగ మెస్సోపిస్టులగునారు రెనరెండు డెంటిక బ్యాడ్డిగారి నెన్నుకొనిరి.

అమెరికనునైమానికులు కామన్వెల్థలో ప్రవేశించిరి.

సాంఘికమోక్ష బుద్ధి కనివారము

లే. బాబ్బయ్యలైన వేదాంత బాబ్బయ్యలు
వర్ణములుగల విద్వంసులగుటచే
దమ్ములును తెలుగున దమ్ములై

ప్రపంచమున జాతి-జాతి గర్వముననుండే.
భూరజ్జి శైవలు చతుర్మూర్తి గ్రంథప్రభుభాగ
మున మాత్రము వ్రాసి ముద్దాడు. క్రిందిపద్యము చూడవలెను.
చ. పరదలబంధులై పుణి నపారకలొను భవప్రసక్తి నా
దరన నివేళింపవలె, సదాశుక బాక్య సుధానుభూతి, మో
హరహితమైతి, బ్రహ్మసత్య సంగరహస్య విమలబుద్ధి న

వర్ణనగానఁ గాని నిజముల పోల్చుట యోజనంబుతోకొ.
భూరజ్జికి వివిధములందు లక్షణములై పరిశ్రమ గానంబు
చున్నది. 'కలపు' శబ్దము సాధురీతితో నుపయోగించుట
ఇత్యంధి, కట్టక, కేసుక మొదలగునవి యందులకు తార్కా
ణములు. 'జాతి' పదము అను పదవ్యయము ఇతడు వ్రాసియు
న్నాడు. అ. 2. ప. 56. ఇది యొకరహస్య. 'జాతి' శబ్దము
అని యుండవలయును. కాని 'జాతి' అను శబ్దమును విశేష్య
ముగ భావించి జాతియు అని యర్థము చెప్పవచ్చును. ఇట్లేయెడ
'జాతి' పదము అని సంధికరణము వ్యాకరణ విధియుగాదు.
కాని యితర స్థలములందు కవి విశేషులనునకు
విశేషార్థము తీసికొనకయే సంధికరణమున్నాడు ఎట్లనఁ :-
"జందవ్యులెందువులు" (అ. 2. ప. 184). వ్యాకరణముత్రాను
సారమున, "జందవ్యులెందువులు" అని యుండవలయును గదా!
ఈ ప్రయోగమున బట్టియు, 'అస్తిరాజులు' అనినెట్లొందు స్థల
మున వ్రాసియుండుటఁ జేయుట మనము హింసించుట విషయ
మేమన, భూరజ్జి 'జాతి' పదము అని వ్రాయునపుడు, విశే
షార్థమున ఉపయోగించలేదనియు, వ్యాకరణవిధుల కతడతి
నియమముతో లోఁబడి యుండలేదనియును.

ఇట్లునే భూరజ్జి భద్రమునుగూడ గమనింపలేదని విమ
ర్శకులలో గొందరి యభిప్రాయము. కాని వారట్లు హింసించుటకు
బలవత్తురమైన యాధారములు గానరావు. భూరజ్జి 'భ', 'ద' అ
లకు మైత్రికరణముల నిజమే. (అ. 4. ప. 189). కాని కవిత్వ
యమునా రిట్లుపయోగించియున్నాడు. విరాటపర్వమునఁ :-
కలి ముదయెనన రమ్మవార్జ్యము
తొడిమిలువున నిష్ట సఖులతోడ విహారా
స్వదమను శిలవున మెలంగడు
సుధేష్ట తల్పాలముల జూచెన్ద్రీరికొ.

కాని 'సుధేష్ట' అనుపదమున 'దు' కారమేకాని 'ధ'
కారములేదని కొందఱు చెప్పుచున్నాడు. మారనముగ ముద్రింప
బడిన గ్రంథములందు 'దు' కారము కానబడుచున్నది. పాత
ప్రతులందు 'ధ' కారముపయోగించబడి యున్నది. ద్రోణపర్వ
మున దిటువంటి మైత్రి చూడుదుఁ :-
కలి వింధ్యుడై వోలె నావ్రతి
వింధ్యుడ వలితోగ్ర మాన్ది నెలయ నిలిచి

* * * *

కాబట్టి భూరజ్జి 'ధ', 'ద' లకు మైత్రి సూచ్యుట తప్పు
దు. భూరజ్జి సంవర్ణానితముగా నన్యభాషాపదముల నుప
యోగించియున్నాడు. ఇట్లు వ్రాయుట ప్రాచీనకవుల సాంప్ర
దాయమే. క్రిందగాని ఉదాహరణ కవుల గ్రంథములందుగూడ
నువంటి ప్రయోగము లున్నవి. భూరజ్జి వ్యాకరణముత్ర
సచ్చటచ్చట గమనింప లేదు కాని, ఇతరవిషయములపట్టి
గ్రంథ విరచకు ప్రాధ్యక్షి యని నిశ్చయింపవలయును.

నీతి పాఠ

కేమూరి సీతారామశాస్త్రిగారు

సీ. బాలగి! మాట విధిమ ముఖ పాఠాన్ పత్రప్రాకృతవాన్
గ్రంథముల దుర్బలై న్ననా సహాపాసం త్నవారాన్యభాగ
విత్త్య కదాశి మా పాప విసంపాదం వృథా మా కృధా
బ్రూహి జహీహి గర్వకలనామేహి ప్రబోధోదయమ్.
ప్రత్యక్షమసి ప్రబుధ్య వితరా పస్తాభి చంగై న్నమ
సంసంగ్య మితాదరా కుదు గతో న్ననం పరస్మా ద్వికే
త్యాన ప్త్యభిహి కథితం కాన్యం స్మృతింహి క్రుతిం
యాచయ మా ముఖా క్రుతిహితే చూర్తే మన స్థాపయ.
న్యాయమా మో గుప్త్యై వ్లవతలా న్నామా వృధా
మన్యుకాః

గాథే పాఠసి మా వి కాంధతమసి మా కేమి స్సంచర;
కీలా న్యా జహి మాదృశా ద్మహార మా తోయ్య శిలావిక్షిప
స్వస్థం మా సహపాశిభి! కురు పరశ్రేయ మ్మహా స్యాత్కృపి.
మా జి స్రూర్భక్ పద్య ముద్భూ లకునం మా ధూమపత్రం మీ
కామదిక్షిప మాముఖే దశనఖాకా మాత్యం దివా మా ప్యప;
మర్త్యస్థాని సహాంగి మావన పర స్యాగాంగి మోక్షాటయ
ప్రాణం వాత్సజ మాత్యగౌరవ మయో క్రద్ధత్వై కావం పరమ్
సాయం ప్రాత్య ప్రపాన్య దేవ మనలం నేపన్య విద్యాగూరూశ్
మా విత్తన్య పరాంగనా పరగనం కాంక్షన్య మాపి స్వనశ్;
సంగన్యన్య సత శ్రుణున్య నిగమాన్ గృహ్యన్య సారం తతో
మాత్యానం మహి తాత బాతు నవరం నిందన్య విందన్య కమ్.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మే నెల 24-న తేది కనివారము

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (1) భాన్యములు

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (2) పక్ష భాన్యములు

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (3) మాన వస్తువులు

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (5) ఇనుము

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (6) లోహములు

Table with 4 columns: Item, Price, Quantity, Total. (7) రంగులు చిల్లరైను

అగ్ని ప్రమాదము

నారాయణవంశ తాలూకా పత్తిపుత్తూరు పాతకట్టు
రావిల్ల వారిపల్లెలో సోమవారము 19.5.1924 వత్సాహ్నం
12 గంటలకు అగ్ని కేత తుగలించి గుమారు 80 యిత్తుము
80 కట్టివాములకు కాళిహోయినది. వస్తుము రాజాక్షగా
25 లోక మదొరైయోమవచ్చును. (నల్లపర)

స్వరాష్ట్ర శమము-గండవర

కోపూరు తాలూకా ఖద్దరుస్టోర్సు

మహాత్ముడు కారాగృహమునందే విడుదలయైరి. వారు
ఖద్దరులనే చేతముయొక్క దాన్యవిముక్తి కలుగవలెనని
మరి వారిమందు సంపూర్ణ నిశ్వాసమును మాత్రానా మహ
దాగిగారిద్యారా సంజేతముకియున్నార గాన ఖద్దరుల్నే
గట్టివ్రయల్పిములు చేయటో మనముఖ్యకర్తవ్యమై యున్న.
ఈ విషయమున ప్రప్రథమమున పంపత్సరము పోడు.
కాదునకు కావలసినంతయూదిని కొనుగోలుచేసి నిలువచేయి
చుట చాలా అవసరమైనవనిగా మన్నుది. అట్లుమైన రాటుము
చెట్టింది న్నాననడికిండుట వగ్రములు చెట్టింది వస్త్రము
తయారుచేయించి కిదిగా వాడుకలోనికి వర్తనల్లు చేయవల
యున్నది. ముఖ్యముగా వస్త్రములను పాద్యమైనంత వోకచే
శీటలకు సయిత మందుపాలులో నుంచునట్లు చేయవలెనని ను
ఉద్దేశ్యము.

ఇందుకొరకు బాయింటు స్టాకుకంపెనీలవద్దకి ననుసరించి
వాటాదార్లను చేర్చి లాభము నశేషింపక వ్యాపారసరళిని పని
జరిపింప నెంచితిమి. వాటా ౧ కి దు ౧౦ వత్సన ౫౦౦ వా
టాలు అనగా దు ౫౦౦౦ లు మూలధనముతో ఈవ్యాపారము
నుజరిపించుటకు నిశ్చయించితిమి. ఇప్పటికి ౧౫౦ మంది వాటా
దార్లనువైగా చేర్చితిమి.

రూపి పట్టుదలచేయవలసినకాలము సమీపించినది. కాన
యీ ప్రయత్నమునకు అభిమానులెల్లరు తోడ్పడి వారు వాటా
లను తీసికొనుటయే గాక వారిమైత్రుల సందర్శిని మనసంభ్రమన
చేరునట్లు ప్రోత్సహించి నిర్ణయించుకొనిన భవమును ప్రాగు
చేయుటకు సహాయపడుదురని విశ్వసించుచున్నాము.

౨౦౦ వాటాలు అనగా రు 2000/- యేర్పడగానే
పనిప్రారంభించేయవచ్చును. కొరక వాటాలను అట్లుచేసి చేర్చు
యందకచ్చును. ఈ సంభ్రమయొక్క నిరంధనలు వర్తకాలన్ని
యు యీ సంవత్సరం మార్చి ౩౦ లేదా జులై ౩౧ వరకు అభిమా
నులు సహజేతమందు వచ్చిచి యేర్పరపడమైనది. వాటాముక్తి
మును మనము మైకల ౧ లేదా నుండి ప్రారంభింతుము. మహా
త్మునియందు ప్రజ్ఞనుండు భక్తి విశ్వాసములు పూర్తిగా చల్ల
డియగుగాక.

దక్షిణ హైదరాబాదు

నల్లగొండపల్లె నూర్యాపేట వర్తకుల మహాత్ముని పూ
జానిధికి ౧౧-౧౦ చందాలు జనుచేసి కోశాధిపతిగా కంపిరి.

శ్రీకేశవద్రమణ్యపులూ కోశరకు శ్రీమాకా మాపా
టి కేశవద్రమణ్యవాద్యులవారు మోద్రాభాను ఆంధ్రజనసం
ఘముపక్షమున చాత్రిక పరిశోధనకు బయలుదేరి పర్యటన
చేసెద్యుచున్నార. వీరికి కలకు ౫౦ రూపాయిల చొప్పున
శేతము, పర్యటనపు వ్యయములకైత ధర్మయ్యులుటకు సంఘ
మునా రంగీకరించియున్నార. వీరివెంటికికండు భృత్యునివేతన
మగూడ సంఘమువారే భరించెదరు. పర్యటనక్రమములో
కెద్దవల్లి, ముంకెన, ధక్కపురి, కాళేశ్వరము, మహాదేవపురము
మున్నగు చర్మితాత్మకమైన స్థలములు చేరియున్నవి. వీరి సర్వ
టన వివేదికచర్చితకు సంబంధించిన శిక్షి, మోతసాంకేయలతో
గూడుకొని యుండునన్న వస్తుకము గలది.

వేవల ఆంధ్రభాషానిలయము పక్షమున నిలుకొని ధర్మ
కై శ్రీయుతులు కొండా వారాయణరెడ్డిగారు వకీలు, బాల
శివాపుగారు, వెదుమాళ్ళవాడుగుగారు పర్యటన మొనర్చి
౧౫౦౦ రూపాయిల విరాళములు సమూహచేసిరి.

చిట్టాల (కల్లగొండ), చెన్నూరు (అదిలాబాదు), బా
"వాణివిలాస గ్రంథాలయము" "గోనాపేటి వాచనాలయము"
అనువేర భాషానిలయములు మాతనముగ స్థాపితమై నవి.

"శ్రీనివాస ఆంధ్రభాషానిలయము", "రామలింగగ్రం
థాలయము" అనునవి మంగళపేట, ఇల్లెందు (బొడ్డుగట్ట)లో
మాతనముగ కల్పాల్పబడినవి.

నిజాం రాష్ట్రాంధ్రజనకేంద్రసంఘమున పర్యటనకు
సంబంధమున్న శ్రీయుత వేంకటప్పయ్యగారు నల్లగొండ కల్ల
యందు హంజూరునగరము, మిర్యాలగూడెము తాలూకాలలో
ఆంధ్రజనసంఘములకు స్థాపించుటకు వెళ్ళినారు.
(నల్లపరచేరి)

286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రా

వైకంఠస్థితులు

శ్రీధానంద స్వామివారిని సందర్శించుట

శ్రీ శ్రీధానంద స్వామివారు వైకంఠ పరిస్థితులను స్వయం ముగా జూచివచ్చిరి. వారిని ఆహ్వానించుట ప్రతికావ్రతనిధి సంధర్మింపగా వారి నవీతిని ప్రత్యక్షముల నిచ్చిరి.

ప్ర:- స్వామిజీ, మీరు యీసమస్త వలబాధలతోను పట్టించిరి. ఆపట్టు అస్పృశ్యుల స్థితి యేరీతిగానున్నదియుచున్నట్లు మీ యితరస్థలములలోని అస్పృశ్యతకుగల వ్యత్యాసమేమి?

ఉ:- ఇతరస్థలములలోని పరిస్థితులనుబట్టి తేరకేరా వ్యక్తులందరి నిమ్మజాతుల స్థితి నేనుజూచినంత హీనముగా నుండునని యలంపలేదు. కాదు యితరస్థలములవారికన్న పూర్తిగా అంగ ద్రోక్తబడిరి. హిందూజమిందాదులు నంబూరిత్రాహ్మణులు క్రైస్తవ మత ప్రచారకుల కరుణకుదాసులై యున్నారు. ఇచ్చటవారిస్థితి సాంఘికముకన్న ఆర్థిక దుస్థితి యేర్పూర్వగా నున్నది. హిందూసంఘములో హీనస్థితియందున్న వీరైస్తవమతమును వేరట్టుచున్నారు. ఆమతమునందు ముందటికన్న యెక్కువ దుస్థితిని పొందులగుచున్నారు.

ప్ర:- అస్పృశ్యులలో విద్యావంతులుగానది గానూ ప్రజలసమస్త దిరిగి వారిలో అస్పృశ్యులుగా వారికి కిందకు కినుక జెందుచున్నట్లు గనిపెట్టిరా?

ఉ:- అవును. వారు కినుక జెందుచున్నట్లే భావించెదను. వారు విచారించుకున్నచో హిందూమతమువీడి క్రైస్తవమతమును చేపట్టియుండరు. అంతమంది ఒక్కసారి క్రైస్తవ ప్రచారకుల సహాయమును గోరుటకు కారణము లేదు.

ప్ర:- వైకంఠత్యాగహము లభ్యమును పొందుటకు ప్రజలలో ఉత్సాహము గలదా?

ఉ:- వైకంఠసంఘములో చాలఉత్సాహము ప్రబలియున్నది. అచ్చట జరిగిన స్థలలో ఇజ్రావారు, పులయారు, మాకువారు మున్నగువారు 15 వేలమంది గలరని తెలియుచున్నది. అందు ఉన్నతజాతివారు పంచముల ప్రక్కను గూర్చిండిరి.

ప్ర:- వలబాధ అస్పృశ్యులలో ధనికులను పలుకుబడి గలవారును గలరనియు, వారు సహాయము జేయుచున్నారని జెప్పబడెను. అది నిజమునా?

ఉ:- వారిలో చాలమంది సహాయము జేయుచున్నారని కాని హిందూదేశమునందంతయుతరప్రాంతమునందును చాలంపరానంతటి భారములు తమసోదరులపట్ల జరుగుచుండ యీరాష్ట్రములోని విద్యాధికులగువారు యేరీతిగా తటస్థముగనుండుననికో నాకు తెలియవచ్చును.

నిమ్మజాతులలో కొందఱు ధనాధులు ధనసహాయమును జేయుచున్నను, వారికినానుభూతిగలదు. మీ సహాయము చేయలేదున్నచో నది ఉన్నతజాతివారగు జమిందారుల వద్ద కొలుదాదిల పట్టె యేమియిబుద్ధులకు లోనగుదురో యను భయముకేతనే అయియుండును. అట్టిప్రచారముగలవా రెవరైనను ముందునకురాజాలరుగాని చాలమందియువకులలో యెక్కువ ఉత్సాహముండుటచే ఉద్యమమునం దెక్కువగా పాల్గొనుచున్నారు.

సిక్కు సతము

సిక్కుల సత్రముగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు గలవు. వారు కే. ఎం. పరిశ్రమగారి సలహాపైని వచ్చిరి. వారు బయలుదేరకమున్నమాదవని యెవరైన వారించినచో రాకుండియే యెందురు. కాని వింపించువచ్చినపిదప తిరిగి శిరోమణిసంఘము వారు పిలుచునకు విరముంచరు.

ప్ర:- వైకంఠలో నిమ్మజాతులవారికి రోడ్ల నుపయోగింపకొనవలెనను పట్టింపు యెంతగలదో, అంతకన్న యెక్కువగా వారిని చేరనిచ్చుట పాపము యభిప్రాయము ఉన్నవర జాతివారికి పట్టింపుగాగలరని చెప్పబడెను. అట్టిజేమైన తమకు కనిపెట్టితిరా?

ఉ:- లేదు. ఉన్నతజాతివారిలో చాలమందికి సానుభూతిగలదు. మువ్వరు నంబూరిలు తాము విరుద్ధముగా లేకున్నను వేరేమియు జేయలేకున్నామని నాతోజెప్పిరి.

ప్ర:- వైకంఠత్యాగహము గెలిచినచో వలబాధలలో అస్పృశ్యతనివారణకార్యములు సులభముగ జరుగగలవని స్వామి వారు యలంపించెరా?

ఉ:- అస్పృశ్యతసమస్త పూర్తిగా నివారణ యగనని జేప్ప జాలను. కాని అపజయము పొందినచో యింత బాహ్యుల నోర్చిన పిదప గూడ గౌరవము గురదీనామాకుమరుండ ఉద్యమము నిలిచినచో కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠకు లోపము వచ్చును. తేరకేరాష్ట్రమునందు యెట్టి కాంగ్రెసు

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo —the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

Glaxo
The Super-Milk Food
"Builds Bonnie Babies"
WHOLESALE DISTRIBUTORS:-
Alfred Young & Co., Ltd.,
(INCORPORATED IN ENGLAND)
Post Box 40 - - - - - MADRAS.

ప్రచారము జరుగుట దుర్లభమును. అస్పృశ్యత విషయమున నేను దక్షిణదేశమున ప్రచారముజేయదలంచినపుడు వైకంఠగూర్చి గాని, సత్యాగ్రహము గూర్చి గాని యలంపలేదు. విద్యావంతులకు ఉన్నతజాతివారికి భోగ్యతేయ యలంపితిని. కాని వైకంఠ సత్యాగ్రహముగూడ నాతోబాటు ప్రక్కపార్శ్వమున వచ్చినది. ప్రారంభించుచున్న పిదప నిలుపుటకు వీలులేదు. ఉద్యమము జయమొందవలెననిన అట్లుజేయరాదు. వైకంఠలో మహాత్ముని ఉత్తమ పీఠ్యపూర్వము ఉపవాసవ్రత ముండుననియు అందు ఇరువురు బ్రాహ్మణులు గూడ సంగీరిరియు, దెలిసెను. ఉపవాసవ్రతము మరొకొద్దిరోజులు జేసినచో. అధికారులు రాజీబవించుదురని నాకు దెలిసిరి.

“వైకంఠ తగవు స్థానికవి యము” గాను

ప్ర:- వైకంఠ తగవు తేలము స్థానికవిషయమును పలుకువాడయినా?

ఉ:- నేనెప్పుడును వైకంఠసమస్త స్థానికవిషయముని జెప్పలేదు. నేను హిందూమతమును గూర్చియే మాట్లాడెదను. ఆరీతిని జూచిన యిది భారతదేశమంతట సంబంధించినదగును. అందుచేతనే మహాత్ముడివ్యవధానమును నేను రూ 1000 విరాళమొసగితిని. అస్పృశ్యులకుండి సహాయము గూడవనినను మహాత్ముడు చెన్నరాష్ట్రమువారు సహాయము చేయవచ్చు ననుటచే సంకల్పించుచున్నాను.

ప్ర:- బ్రాహ్మణులలోకొందఱు సంస్కరణ కష్టపడినను అట్లుజేయుటచే తమ సంఘములోనుండి వెలికియెగురుని భయపడుచుండిరా?

ఉ:- అట్లు జరుగవచ్చును. వారు నిజముగా హిందూధర్మమునందు యెక్కువ అభిమానముగలవారగుటచే, నాకు తలంపు ప్రకారముగల హిందూధర్మమునందు అస్పృశ్యులను చేరదీయుట పాపముని ఆవనికి తెరచుచున్నారు. అందుచేతనే వారికి అస్పృశ్యులతోబాటు నిజమైన హిందూధర్మమును బోధజేసినచో దానినే యలంపించెదరు.

కెఫహారి-మార్గము

విన్నపి 1-కి 0-కి-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ 2-0-0 ఈ మార్గము కుములికలచే చేయవలసింది. దిగ్గు, ఉబ్బనము, కామిసెను, కైత్తిబ్బరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. శీల మెండును అలంకారముండి. ఆహ్వాతంబన, పీచో, ముప్పిరము, బొంబాయి.

బరంపురం ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము

బరంపురం ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘసభ యీనెల 17 తేదీ శనివారము సాయంత్రము గంజాం జిల్లా ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయవరణమున ము. రా. మల్లాది కృష్ణమూర్తి పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. ప్రప్రథముగా, గ. క. సలీపు అధ్యక్షులైన శ్రీయుత దిగుమర్తి రామస్వామిపంతులుగారు గతసం. ము ప్రత్యేకముగ ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము జేసినపని విశేషముగా నేమియును లేదనియును, యీసంవత్సర పట్టుగాక, జట్టణ ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము తన ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమునకు తగిలట్లు విశేషాత్సాహముతో పనిచేయవలెననియు హెచ్చరించుచు నుపన్యసించిరి. మూతన కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడెను:

1921-25 సం. మునకు శ్రీయత వి. వి. గిరి రధ్యక్షులుగను, నాథి రామకృష్ణరావుగారు కార్యదర్శిగను ఇమ్మడిపెట్టి రామమూర్తి గారు కోశాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. జిల్లాసంఘమునకు గ. గురు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనబడియుండరాదు అభ్యర్థించండి. అందుచే వోటింగు జరిగెను శ్రీయుతులు రోడ్డు బాలకృష్ణమూర్తిగారికి ౧౦, దిగుమర్తి శ్రీంకటరామ స్వామి గారికి ౧2, ఇమ్మడిపెట్టి రామమూర్తి శ్రీశ్రీ గారికి ౧౩, బారప్ప వి. వి. గిరిగారికి ౧౪, నాథి రామకృష్ణరావుగారికిన్ని న్యాయపతి రామమూర్తి గారికిన్ని చెరి ౧౨ న్ను, గిరిమల్ల సత్యనారాయణ గారికి ౧౦ న్ని, జయంతి వెంకట నారాయణ గారికి 2 న్ను వోట్లువచ్చెను. ఇందుకు మొదటి గ. గుడిబిల్లి జిల్లాసంఘ కార్యకర్త నెన్నుకొనబడెను. గంజాంజిల్లా సంఘమునకును, రెడ్డిచు సంఘమునకును గూడప్రతినిధుల నెన్నుకొనబడిరి. ఈయటి కాక్రమముగగూర్చి చర్చించుచు, రాబోవు ఎన్నికలలో బరంపుర మున్యసిపాలిటీకుండు భాగిలు వచ్చినప్పుడు జాతీయవాదులు పోటీదగిలి దానికవరమొనవలసిన యావశ్యకత చర్చింపబడి అందరిచే అంగీకరింపబడెను. (ఒకవిశేషం)

న కృ న్ దం త చూ ర ము

ఈ మార్గము కేయములలో తయారు చేయబడింది. చర్ల సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును. విచ్చి 1-కి 2 అణము, దేవక 1-కి రూ 1-4-0. టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి, క. ఎ. గంజాం ఫిర్యా, తిరుగి శ్రీశ్రీ, మ. రామ.

గాంధీ పూజా నిధి

విరాళములు గాంధీ పూజా నిధి కొరకై పురి వ్యాపారీయ గాంధీపూజా నిధి వివరములు:—

మల్లికార్జునుల లలితాంబులగురు	4-0-0
మల్లికార్జునుల ప్రభాకరరావుగారు	1-0-0
వడలి సోమరాజుగారు	0-8-0
మంజుల లక్ష్మీకణిసోమరాజు వ్యాపార	7-0-0
సోమరాజుగారు	1-0-0
"	1-0-0
"	1-0-0
మాణిక్య కారవంతులగారు	1-0-0
" సుబ్రహ్మణ్య శ్రీ గారు	1-0-0
వికటేశ్వరము	1-0-0
	18-8-0

వి. కె. గుప్త.

ఆశ్రమము (నెల్లూరుజిల్లా)

బల్లెపాటి రామకృష్ణగారు	1-0-0
మహమ్మద్ కాసింపాషాగారు	0-8-0
క. రామలింగారెడ్డిగారు	0-8-0
నిల్ల రమణుడు	8-0-0

సర్వసంపాదం (నెల్లూరుజిల్లా)

అల్లంపాటి శంకరరెడ్డిగారు	2-0-0
శేరిరెడ్డి శివమృగాలు	2-0-0

జమ్మలపాటి (నెల్లూరుజిల్లా)

బల్లె కోటారెడ్డిగారు	1-0-0
శేరిరెడ్డి రామమృగాలు	0-8-0
శివరెడ్డి జానకమ్మగారు	0-4-0
మంగిలపూడి చెంచమ్మగారు	0-1-0
కొడల లక్ష్మమ్మగారు	0-8-0
కొడల సుబ్బారెడ్డిగారు	0-1-0
శేరిరెడ్డి రామలింగారెడ్డిగారు	0-4-0
శేరిరెడ్డి చెంచురామరెడ్డిగారు	1-0-0
శేరిరెడ్డి ఈశ్వరమ్మగారు	1-0-0
శేరిరెడ్డి శంకరమ్మగారు	0-8-0
సోమవంతు రామచంద్రారెడ్డిగారు	1-0-0
శేరిరెడ్డి కాళారెడ్డిగారు	2-0-0

కావలి (నెల్లూరుజిల్లా)

శేరిరెడ్డి వెంకయ్యశ్రీ గారు	10-0-0
శిల్పంకనూరు	2-8-0
మొత్తము	29-10-0

ఏప్రిల్ 20, 21 తేదీలలో గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘ కార్యాలయములో సమావేశమైన జిల్లా కార్యసంఘ సభవారి ముఖ్యతీర్మానములు

తీర్మానము (౪) ప్రచారకములు ఖద్దరు అమ్మేటప్పడు చెట్టేఖర్చులు నూరురూపాయలకు రు. 5-0-0 లకు మించకుండా పుడవలయును.

తీర్మానము (౫) గంధు సీతాపతికర్మగారు కొరిన్తకారం బోడిపాలెం జాతీయపాఠశాలకు ౨ రాత్తులు వుదితముగా యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

తీర్మానము (౬) ఖద్దరుబోర్డువారికి చదువడమైనది.

బంగాళాలో క్రిందిభాగము అద్దెకు పుచ్చుకొన్న వారియొద్దనుండి ఒక పెద్దది ఖాళీచేయించి ఖద్దరుబోర్డువారికి యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది. అగడి స్వాధీనపరచిన తేదీ లగాయకు వారియ్య కులిన అద్దెను నామాయనగా తగ్గింపలెను.

తీర్మానము (౭) మే నెల ౧ వ తేదీనుంచి తిరిగి పాఠశాల తెరిచేటంతవరకు శ్రీయత భాగవతుల సుబ్బయ్యగారిని జిల్లా సంఘ కార్యాలయములో పనిచేయుటకు కొరడమైనది.

తీర్మానము (౮) మోటారు కీసుల రాఖవరపు సుబ్బారావు తీతం రు. 2 లకు వృద్ధిచేయడమైనది.

తీర్మానము (౯) సత్రైపల్లి తాలూకాదారుగారివ్యా రావచ్చిన చుట్టాదిదత్త నిరంజనంగారి దరఖాస్తుచదువడమైనది. నీదని ౧౦-౪-౨౪ వ తేదీనుంచి నెల ౧ కి రు. ౧౧ లు జీరిము మీద అచ్చంపేట ఫిర్కాను ప్రచారకునిగా నియమించడమైనది. ఇకముందు తాలూకాదారు తనకును తనంతటికాదు ప్రచారకునిని నియమించుకొనవలెనని ముందరించడమైనది.

నడక మూడి ము క్షేత్ర ప్రసాదరావు, జిల్లా సంఘ కార్యదర్శి, ఎం.ఎం.ఎం.

మాక్సిల్స్ అందుకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంకార్పొరేటెడ్ ఇన్ ఇంగ్లండ్)
నార్త్ బీచ్ రోడ్డు మదరాస్

భూగోళ శాస్త్ర

వ్రథ మ పాఠ పుస్తకము

మొదటి భాగము (6 వ తరగతికి, మొదటి పాఠశాలకు) అ, 8 0
రెండవ భాగము (7 వ తరగతికి, రెండవ పాఠశాలకు) అ, 8 0
ఈ పుస్తకములు బ్రియినింగ్ స్కూళ్ళకును ఉపయోగించును. ఇందు మొదటి భాగమున ఇండియా, ఆఫ్రికా, దక్షిణ అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా ఖండములును, రెండవ భాగములో ఆసియా, యూరప్, ఉత్తరమెరికా ఖండములును వివరింపబడి యున్నవి.

గంజాము బహులలో ఉపయోగపరచుటకై రచింపబడిన భూగోళ శాస్త్ర ప్రవేశపు పుస్తకమును తెలుగు అ, 8 0
చెన్నరాజధాని భూగోళ శాస్త్రము అ, 8 0
కె. ఎ. వీరరాఘవాచార్యులచే సవరింపబడిన 6 వ తరగతి ఉపయోగము.

బాలర హిందూదేశ చరిత్రము

మొదటి పుస్తకము ... అ, 8 0
మొదటి పాఠశాలకును, ఆరవ తరగతికిని ఉపయోగము
రెండవ పుస్తకము ... అ, 8 0
రెండవ పాఠశాలకును ఉపయోగము.

మాడవ పుస్తకము

మాడవ పాఠశాలకును ఉపయోగము (అచ్చిలో నన్ను.)
ఆంధ్రచంద్రులు ఉపాధ్యాయులచే వ్యాఖ్యరింపబడినవి.

హిందూదేశ చరిత్రలోని సులభమైన కథలు

6 వ తరగతికి 1-వ పాఠశాలకు అ, 10 0
హిందూదేశ చరిత్రలోని సులభమైన పాఠములు అ, 6 0

క్రొత్తచరిత్ర, కొత్తపాఠములు చేర్చబడియున్నవి.

6-వ తరగతికి

ప్రజాధర్మ సంగ్రహము

టి ఎన్. సుబ్రహ్మణ్య అచ్యుత్, ఎం. ఏ., ఎల్. టి. గారు వ్రాసినది ... అ, 12 0

ఈ గ్రంథమున ప్రజలకును దొరలకును వారికిని గల సంబంధమును, వీరలొందోరులు చేసికొనవలసిన తోడ్పాటులును, ఈ దేశపు పరిపాలనా విషయములును వివరింపబడి యున్నవి.

మెన్సరిజము నేర్చుకొనుడు

మెన్సరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, మెన్సరి జనవాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

ఒక రూపాయకు

మాత్రమే అమ్ముబడును. వి. పి. ఛార్జీ నాలుగు అక్షరాలు అద్దె:—

మేనేజరు హిప్పటిక్ చణ్ణము, ఏలూరు.

చావులు-తాళములు

మంగలికత్తులు. ఆంధ్రసోమలచే చేయబడినవి మేలయినవి. వెంటనే ధరలక్కంటాగుమృత్యువాయుదు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టయ్య అండ్ లాక్ మేకర్స్ cet.

3081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ అద్దెను, "ఇండస్ట్రీస్" పెద్దాపురం.

25 సంవత్సరములనుండి సాటిలేని దివ్యవృక్షముని సేవగాంచినది.

గుణములేనిచో వైకము వాపనీయబడును

తా వి ఫో రం

ఇతర చికిత్సలన్నియు నిష్ఫలము లైనచోట్ల మాతాపి ఫోరము కొరకువాధికి అన్నిస్థితులలోను మంచి గుణమున్నది. ఇందులో రసము చేరుటలేదు, మాత్రముగా వచ్చినదానికి 1బుడ్డి చాలను. బుడ్డి 1-కి ధర రు. 2-4-0 పోపు ఖర్చు 0-6-0.

కలకత్తా మెడికల్. కాలేజీలో అనిస్టంటు ప్రొఫెసరు గానున్న డాక్టరు కె. ఎన్. భట్టాచారి గారి వ్రాసినది "లాజి ఫోరము ఇకలెవడములకు ఎంతమాత్రము తినిపోవుటలేదు."

MAGBONUM MEDICAL NOOK
77 Dey Street., P. O. Serampore (Bengal)

అత్యద్భుతకుష్టురోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన తేకుండా బోషధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!

రు. 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుచుచేయువారి కియ్యబడును

ఈ దివ్యవృక్షము ఇంకా బిల్లీహముచే ఒక గొప్ప ఘోష మహత్కృతి లభించినది. ఇది నేపించిన ఎరువు, నలుపు, రాగిరేపు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అద్భుతక కష్టరోగములు, క్షుద్ధిజ్వరము తేకుండుట ఎట్లు తొలగింపవచ్చును, అరకాళ్లు, అంతులు, విశేషగమనము చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కీరకాంతిని కలుగ జేయును. మరకపోయిన కళ్లు యథావ్రతములు వచ్చును. 1 నెలకు నరిపోపు బోషధము రు. 6-0-0, 2 నెలకు రు. 12-0-0, 3 నెలకు రు. 18-0-0. మాడవ పుస్తకము రు. 1-0-0. బహుమానములు బహుమతియిచ్చును. జాగ్రత్త! మోసపోకుదు!!

సహాయమాడండి:—ఈ మాత్రము మాత్రే స్వయముగా కనిపెట్టుకొని. యిది 40 రోజులు నేరించిన పొక్కు, కొమ్మ చిట్టి గీసి, అక, కోడలు, అంటి, బురుగు, కాలు కొట్టుకొని చివర, బిల్లి-మొలగు ఎటువంటి సహాయరోగ మైనది నివారింపి, జీర్ణించి సహమేహములు. మచ్చలు, కీళ్లవృక్షము దురదపోట్లు చీములకు, మేహరొగములకు ఖండించును. ఏకాగ్నియై:—ఈ కుదరనియెడల పొక్కువాపను చేయుటకు. 40 రోజులు. రు. 4-0-0.

ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అందుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్ట గోదావరిజిల్లా.

సెలీప్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్స్ వేనా

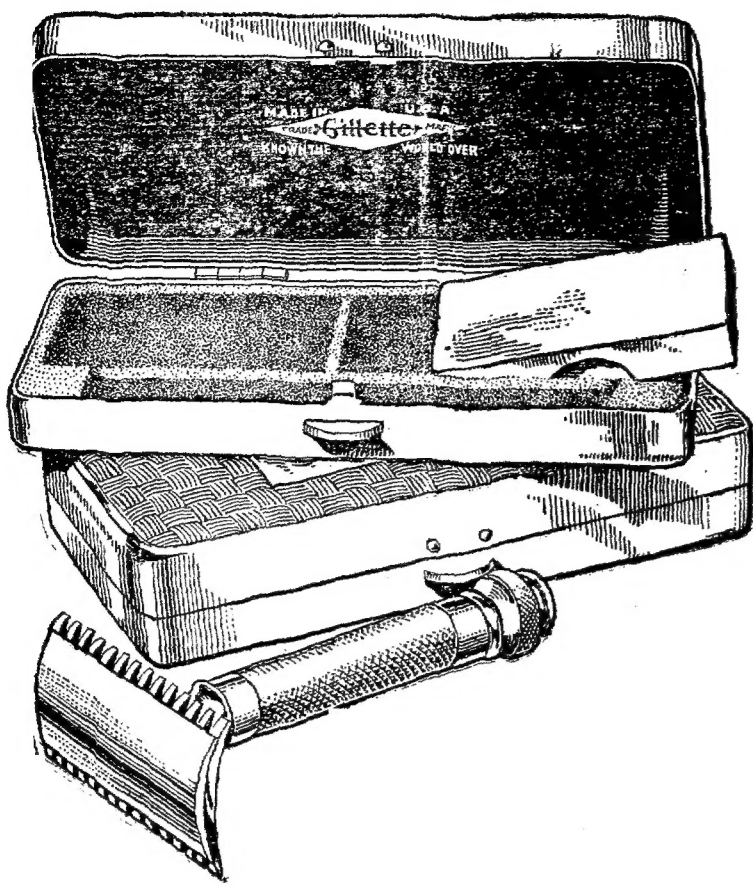

హాకేజ్ ఇది ప్రపంచమునందు, సులభమైనది అని చెప్పదగిన ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, ఇతర ఖండములలో వివిధంగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడేమిటను వన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిగా దశాదరణతో అందుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము 2957
మహిళాగా ఉపయోగించుటకు ఉత్కృష్టమైనది "ఆ గేట్" గానూ హాకే మహిళాగింతుకు ఉత్కృష్టమగు సూచక భాగము. ఒకరొక సీరాలో ముంచియుండల అయిదు నిమిషములవరకు సక్కుగా వ్రాయును.

మొలూపురు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

గిల్టెట్ సేఫ్టీరేజరుతో

క్షౌరము చేసుకొనుటవలన

నాలుగు లాభములు గలవు

- (1) నులభముగా క్షౌరము చేసుకొనవచ్చును:-
గిల్టెట్ రేజరుతో శ్రేష్ఠమయిన కత్తిని ఉంచిన చాలును. ముఖమునకు నబ్బును వట్టింది, క్షౌరము చేసుకొనుడు.
- (2) క్షౌరము హాయిగా నుండును:-
క్షణంచమందు అంతటిగ గిల్టెట్ బ్రేడు చాల మెక్కిలి వాడిగలదని పేరు పొందినది. బిరు సగా నుండు గడ్డమును కూడ శుభ్రముగా క్షౌరము చేయును. నొక్కడను, గీచుకపోవ డము, మంట మున్నగునవి ఉండవు. క్షౌరము చల్లగాను, ఆనందముగాను, శుభ్రముగా నుండును.
- (3) అపాయము లేని క్షౌరము:-
కోతలు, అందుచే కలుగు తొందరలు లేకుండా గిల్టెట్ రేజరు నిన్ను కాపాడును.
- (4) క్షౌరమునకు మితవ్యయ మగును:-
గిల్టెట్ రేజరు ధర కొంచమే ఒక కత్తి నుపయోగించిన అనేకసార్లు సుఖముగా క్షౌరము చేసు కొనవచ్చును.

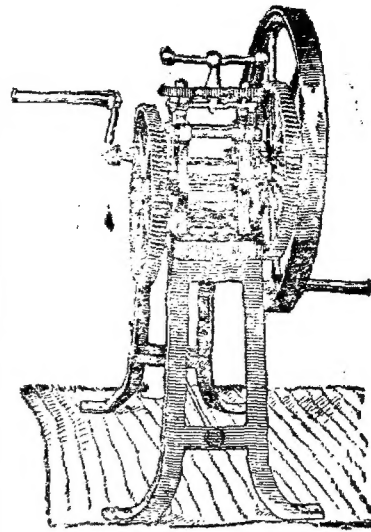
నేడే ఒక గిల్టెట్ రేజరునుకొని, క్షౌరము చేసికొని అనంతపుష్క.

4

Representative: A.O. LEE & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette SAFETY RAZOR
Made in Boston, U. S. A., by the Gillette Safety Razor Company

రేకుల మిషనులు

సి. హెచ్. కోదనాచలం కొండునక్క

చిల్లలపూడి పాట్లు, మచిలీపట్నం.

అన్నివిధములయిన వెండిబంగారు నగక పనులు చేయునాకి రేకులమిషనుల వలన సులభముగా చేయు వలెను. మిషనులను పనిచేయు ముందు వ్రాసినవి నుండి దిగువతి చేసి యితరులకు పే చొక్కలకు ఆ ముచ్చు చు వచ్చును. కావలసిన నాడు కార్టులాగునకు వ్రాయవలయును.

“లార్కు” పాంటెక్ కలములు

- 14 క్యారట్టు బంగారు పాంటెక్ కల వి-క్షక స్తమైన “ఇరిడెయం” పోయంటు వేయబడినవి- చిర కాలము కనిచేయును. నాణ్యమైన కలములు, ప్రత్యేకముగా మార్కెటకు ఇంగ్లాండులో చేయబడినవి.
- “బేబీలార్కు” కలము రు 2-12-0
  - “స్టూనియరులార్కు” కలము రు 3-12-0
  - “లార్కు” కలము 5 0-0
  - “స్టెల్పెల్లరు” లార్కుకలము రు 6-5-0
  - “లార్కు” సిరా- పాంటెక్ కలములకు ముంచిరకము } 0-8-0
  - సిరా
  - విక్రేలు పాంటెక్ కలము క్లిక్స్ 0-2-0

యమ్. హెచ్. రావు,
అందు నన్ను,
పోస్టుపెట్టె నెం- 29,

కాకినాడ.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

జలసులభము! (పోవుభిర్యులుప్రత్యేకము) నుణునధికము! కరీములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి తెల్లకాకల కీమాత్రలు నివ్యామృతము. అజీర్ణము, ఆరుచి, ఆవులంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల మందు బలమును, విక్కిలు, పొగ్గములు, శోమ్య, ప్రేమ, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి జీవామును మంచి యోగ్యమునకు చేయును.

ఈ మాత్రలు మేలినాటి నొప్పులను శిలంకి మాన్యును. యిందు ఆశేకరీషుగల చేరిక. అమృతముల కల బోషధులకుచేతను మనురాంశక్రియ ముగి చేప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడేయాచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:-

అయ్యుచ్చేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నికుపాలు, ఎలకుర్ర, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

కుమ్భుల తైలము

జబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నంబూరి 0-13-0

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుమ్మలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

శేలకు మందు

వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మముకు వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

రోమహర్షి జబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు చెరుగుచుకొనుటకు మొదలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెక్కము, మంటు యుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

హానుమాన్ నబ్బు

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎన్. రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్, 12 బాదరువీధి, మద్రాసు

వాణిముద్రాక్రమాల, బెజవాడ

అప్పు బెండుపనులు, రబ్బరుపాంపులు, సిగ్గు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, క్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు (600)

ఎం. గ్రే. ఎ. గు

వెంట్రుక లే అందము?
రాలిపోకుండు, కూగ్రత!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dilschkar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు ముప్పనలో ఉడికరాకమునుచే త్వరపడును.
ఉడికవచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పొడిపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే
కమినీయూనూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది నిజప్రతి చేయబడినది)

వెంట్రుకల పెట్టి రాగమును, కిరో ముండ్ల మున్నును, యిది తిన్నప్పుడు
వెంట్రుకల పెట్టి రాగమును, కిరో ముండ్ల మున్నును, యిది తిన్నప్పుడు
మీ వెంట్రుకల ముండులను మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని జరపించి యానము

వెంట్రుకల పెట్టి రాగమును, కిరో ముండ్ల మున్నును, యిది తిన్నప్పుడు

కామినీయూనూనెను నిన్ను తయారైవచ్చును. తయారగు.

తల బుట్టి 1-కి 1-కి ముఖము వి. పి. చార్జీలు (తయారగు)

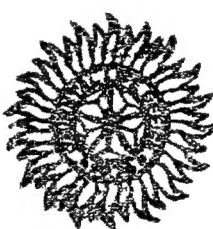
అన్ని వ్యాధులకు ఈ మందు తయారుచేసిన ప్రమాణము నిజమైనది.

ఈ మందును ద్రవ్యము. లేక ముక్కలు తయారుచేయుదు.

"ఓల్ టో బెస్ట్" తో ప్రాయము.

ఇది నిజప్రతి చేయబడినది.

1. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
2. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
3. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
4. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
5. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
6. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
7. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
8. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
9. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.
10. వ్యాధులకు ముఖమును మెత్తివేయవలసిగల్గి పెట్టువలె నుండి తొలగి
యడచుండును.

ఓరియంటల్ గవ
ర్నమెంటు సెక్యూరిటీ
రిటీలైఫ్ అన్యూరన్య
కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1874 జూలై 18వ తేదీ 1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూ దేశ భీమాకంపెనీ.

హక్కుదారులకు చెల్లించిన దాదాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000

ఆస్తులు రు. 6,00,00,000 వైగానే గలదు.

సంపాదించిన ఆదాయము రు. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.

హానిపోషణలకు రు. 80,00,000 వైగానే గలదు.

అధీశులు ఈవిషయములను చూచు కలవు

జనాభాదారు బెంగళూరు

అధ్యక్షుడు బొంబాయి

అలహాబాదు కలకత్తా

దెల్లీ పూనా

కాంచీ గంధీపూరు

కరాచి నాగపూరు

కోల్కాతా పూనా

లాహోరు రంగూరు

ముంబాయి రాజ్ కోట్

మాండలే తిరువనంతపురం

భీమా కేసులకు తుది యిష్టములను గురించు తీర్మానము

తేదీ దానివలన గలదు లాభమును పొందుచున్నది. దీని లాభ

ముఖము యిచ్చుచుగా అభివృద్ధిచేయును ముఖము గలదు.

ఓరియంటల్ మిగిలిన దాదాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000

హక్కుదారులకు చెల్లించిన దాదాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000

ఆస్తులు రు. 6,00,00,000 వైగానే గలదు.

సంపాదించిన ఆదాయము రు. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.

హానిపోషణలకు రు. 80,00,000 వైగానే గలదు.

అధీశులు ఈవిషయములను చూచు కలవు